

MAI HOA CHÂM

Mã số : VIII-1

1. I C NG

Mai hoa châm là ph ng pháp dùng kim hoa mai (5 – 7 chi c kim nh c m vào u m t cán g) gõ trên m t da, nh m m c ích ch a b nh ho c phòng b nh. ây là m t hình th c phát tri n c a châm c u.

2. CH NH

Nói chung là gõ kim hoa mai có th dùng ch a tr các b nh nh ào châm v n th ng làm. Ph ng pháp này t ra thích h p nh t i v i các lo i b nh: suy nh c th n kinh, au u m t ng , au dây th n kinh liên s n, li t dây th n kinh VII, c n au d dày tá tràng, tiêu hoá kém, au b ng kinh, ái d m, sa tr c tràng, s m da, m n ng a ngoài da...

3. CH NG CH NH

Nh ng tr ng h p sau ây không c gõ kim hoa mai: v a n no, say quá, ói quá, ang v ã m hôi, ph n có thai, b nh ngoài da b viêm loét ch y n c vàng, ch y m .

4. CHU N B

4.1 Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2 Ph ng ti n

- Kim hoa mai: ngày nay ng i ta th ng dùng 2 lo i kim là
- + Kim ch m.
- + Kim xoè hình g ng sen.
- Bông c n sát trùng.

4.3 Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th ng i b nh n m ng a, n m s p ho c ng i.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1 Phác huy t

Mai hoa châm không s d ng phác huy t nh th châm mà i u tr theo vùng, khu i u tr trên c th . Ngoài cách phân chia m t da làm 12 khu theo

kinh nghiệm, người ta còn quy định phân chia khác biệt hành vi, theo đó có thể chia ra các vùng:

- Vùng đầu mặt gáy: khu trán, khu đỉnh đầu và hai bên đầu, khu mặt, khu sau, khu cổ, khu ngực, khu lưng, khu hông, khu đùi và khu gối.

- Vùng cổ gáy: khu sau gáy, khu trước cổ, khu cổ chèn chẩm.

- Vùng chi trên gáy: khu trong cánh tay, khu trong khuỷu tay, khu trong cẳng tay, khu trong cổ tay, khu gan bàn tay, khu ngoài cánh tay và khu ngoài cẳng tay, khu mu bàn tay và khu ngón tay.

- Vùng chi dưới gáy: khu trước đùi, khu trước cẳng chân, khu sau đùi và vùng khoeo chân, khu sau cẳng chân, khu mé trong đùi và cẳng chân, khu mé ngoài đùi và cẳng chân, khu trước cẳng chân và mu chân, khu gan bàn chân, khu xương bánh chè, khu mắt cá trong và mắt cá ngoài.

- Vùng ngực gáy: khu ngực, khu lưng ngực.

- Vùng bụng gáy: khu bụng trên, khu bụng dưới, khu nẹp sườn.

- Vùng lưng gáy: khu lưng trên, khu lưng giữa, khu lưng dưới, khu xương bả vai, khu cổ thang và trên vai.

5.2 Thủ thuật

- Cách cầm kim hoa mai: ngón tay cái và ngón giữa cầm chốt 1/3 cán kim, ngón nhẫn và ngón út thân cán vào lòng bàn tay, ngón trỏ lên cán kim. Lúc gõ chày là cần gõ nhẹ nhàng cổ tay, tránh tiếp xúc kim tiếp xúc thành góc với mặt da.

- Thủ thuật gõ kim hoa mai: có 3 cách gõ là gõ nhẹ, gõ vừa và gõ mạnh.

+ Gõ nhẹ: gõ nhẹ nhàng trên mặt da, hoàn toàn không đau. Người bệnh cảm thấy thoải mái, dễ chịu, thủ thuật này có tác dụng tốt, tăng sức khỏe cho người bệnh, thường dùng cho bệnh nhân.

+ Gõ vừa: sức không nhẹ, không mạnh, có tác dụng bình bình, thường dùng trong các bệnh bán biến lý, không hiệu quả.

+ Gõ mạnh: gõ mạnh sức mạnh, sức bền các tay khoanh, tuy nhiên Người bệnh vẫn sức chịu đựng, thủ thuật này có tác dụng, áp dụng vì các bệnh tật.

- Trình tự gõ kim hoa mai: cần gõ theo một thứ tự nhất định, tránh gõ vùng thì gõ quy định gõ khu trước rồi gõ khu kế tiếp.

- Trình tự gõ trong công thức vị trí không có thứ tự quy mà chỉ có khu trước rồi gõ và khu kế tiếp thì gõ khu trước rồi gõ khu kế tiếp sau. Nếu gõ theo vùng thì gõ vùng đầu, vùng lưng trước, gõ vùng ngực, bụng, chân sau. Gõ

vùng u thì gõ khu trán tr c, r i gõ khu thái đ ng, khu nh u và cu i cùng là khu ch m.

- Th i gian: 20- 30 phút cho m t l n gõ mai hoa châm

5.4. Li u trình i u tr

- Gõ kim mai hoa ngày m t l n.

- M t li u trình i u tr t 10 - 20 l n.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BÌ N

6.1 Theo dõi: Toàn tr ng Ng i b nh.

6.2 X trí tại bì n

6.3 V ng châm: Ng i b nh hoa m t chóng m t, vĩa m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t. X lý: lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, cho ng i b nh n m ngh t i ch . t Ng i b nh n m s p, gõ nh khu th t l ng m i ng gõ 10 l n theo h ng ng c t đ i lên trên. Theo dõi sát m ch, huy t áp.

6.4 N i nh ng n t trên da: do da ng i b nh quá b n, lúc gõ l i không sát trùng b ng c n. X lý: t m ngh i u tr vài ba ngày, v sinh c th s ch s , xoa c n vào vùng n i m n.

HÀO CHÂM

Mã số : VIII-2

1. I C NG

Hào châm là ph ng pháp s d ng kim nh (hào kim, 4-6cm) châm vào huy t trên c th nh m m c ích phòng và tr b nh.

Hào kim là lo i kim có thân kim r t nh , m i kim nh n, có nhi u lo i dài ng n khác nhau. Lo i kim này c s d ng i u tr nhi u lo i b nh và c dùng ph bi n hi n nay.

2. CH NH

- B nh c n ng và tri u ch ng c a m t s b nh nh r i lo n th n kinh tim, m t ng không rõ nguyên nhân, kém n, y b ng, tiêu ch y, táo bón, c m cúm, bí ti u ch c n ng, n c,...

- Các ch ng au c p và m n tính: au do ng gi p, ch n th ng, au sau m , au các kh p ho c ph n m m quanh kh p, au trong các b nh lý v th n kinh...

- M t s b nh do viêm nhi m nh viêm tuy n vú, ch p, l o....

3. CH NG CH NH

- C th suy ki t, s c kháng gi m, ph n có thai.

- Tránh châm vào nh ng vùng huy t có viêm nhi m ho c l loét ngoài da.

- T t c nh ng c n au nghi do nguyên nhân ngo i khoa...

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n:

- Kim hào châm vô khu n dùng m t l n.

- Khay men, kìm có m u, bông, c n 70

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám, làm h s b nh án theo quy nh.

- Ng i b nh n m t th tho i mái, ch n t th sao cho vùng c châm c b c l rõ nh t.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th thu t:

- Bước 1:

+ Xác định và sát trùng da vùng huyệt

+ Chọn kim có dài tùy thuộc dày da ở vùng châm

- Bước 2: Châm kim vào huyệt theo các thì sau:

Thì 1: Tay trái dùng ngón tay cái và ngón trỏ, cng da vùng huyệt; Tay phải châm kim nhanh qua da vùng huyệt.

Thì 2: Dùng kim từ từ theo huyệt vào, kích thích kim cho đến khi có “cảm khí” (Ngón tay bnh có cảm giác cng, tê, nóng và phồng, không đau vùng huyệt và châm kim, Ngón tay chỉ nh cảm giác kim rút chốt tay vị trí huyệt).

- Bước 3. Rút kim, sát khuẩn da vùng huyệt và châm.

5.2. Lưu trình

Châm ngày 1 lần, thời gian 25- 30 phút/lần.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi

Theo dõi tại chỗ và toàn thân

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Vấn đề châm:** Ngón tay bnh hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt. Xử lý: rút kim ngay, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nghỉ tại chỗ. Theo dõi mạch, huyệt áp.

- **Chảy máu khi rút kim:** dùng bông vô khuẩn cầm tại chỗ, không day

MĂNG CHÂM

Mã số : VIII-3

1. I C NG

Măng châm là hình thức kết hợp giữa châm và c châm cũn trong Thiên C u Châm (sách Linh Khu).

K thu t măng châm là k thu t dùng kim to, kim dài châm theo huy t o t c là châm xuyên t huy t này sang huy t kia trên cùng m t ng kính ho c trên hai ng kính khác nhau có tác d ng i u khí nhanh, m nh h n nên có tác d ng ch a các ch ng b nh khó nh ch ng au, ch ng li t...

Kim châm trong s d ng Măng châm là kim có dài t 15 cm, 20 cm, 30 cm có th t i 60 cm, và ng kính t 0,5 n 1 mm. Tùy t ng huy t o trên c th mà ta có th s d ng các kim châm có dài t ng ng.

2. CH NH

- Các ch ng li t (li t do t i bi n m ch máu não, di ch ng b i li t, li t các dây th n kinh ngo i biên...)

- Các ch ng au c p và m n tính: au do ng gi p, ch n th ng, au sau m , au các kh p ho c ph n m m quanh kh p, au trong các b nh lý v th n kinh...

- Châm tê ph u thu t.

3. CH NG CH NH

- C th suy ki t, s c kháng gi m, ph n có thai.

- Tránh châm vào nh ng vùng huy t có viêm nhi m ho c l loét ngoài da.

- T t c nh ng c n au nghi do nguyên nhân ngo i khoa...

4. CHU NB :

4.1 Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2 Phương ti n:

- Kim măng châm vô khu n

- Khay men, kìm có m u, bông, c n 70⁰

- Máy i n châm hai t n s b t

4.3 Ng i b nh

- Ng i b nh c khám, làm h s b nh án theo quy nh

- Ng i b nh n mt th tho i mái, ch n t th sao cho vùng c châm
c b c l r ò nh t.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1 Th thu t:

- **B c 1:** + Xác nh huy t o và sát trùng da vùng huy t
+ Ch n kim có dài tùy thu c dày c a c vùng châm
- **B c 2:** Châm kim vào huy t theo các thì sau:

Thì 1: Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr ãn, c ng da vùng huy t; Tay
ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2: y kim t t theo huy t o, m t tay y m t tay ón u kim sao
cho h ng kim i úng theo ng huy t o ã c xác nh, kích thích kim
cho n khi t “ c khí” (Ng i b nh có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i,
không au vùng huy t v a châm kim, Ng i th c hi n c m giác kim m t ch t
t i v trí huy t).

- **B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm**

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s
b - t c a máy i n châm:

- T n s (t t n s c ãnh): T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng : nâng d n c ng t 0 ãn 150 microAmpe (tu theo m c
ch u ng c a ng i b nh).
- + Th i gian: 20- 30 phút cho m t l n i n m ãng châm.

- **B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.**

5.2. Li u trình i u tr

- M ãng châm ngày m t l n

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1 Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2 X TRÍ TAI bi n

- **V ng châm:** Ng i b nh hoa m t, chóng m t, v ã m hôi, m ch nhanh,
s c m t nh t nh t. X lý: rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c ch ãng
nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** dùng bông vô khu n n t i ch , không day

I N CHÂM

Mã s : VIII-5

1. I C NG

i n châm là ph ng pháp ch a b nh ph i h p gi a tác d ng ch a b nh c a châm c u v i kích thích b ng dòng i n. Hi n nay th ng s d ng máy phát ra xung i n có tính n ng n nh, an toàn, i u ch nh thao tác d dàng, n gi n. Kích thích c a dòng xung i n có tác d ng làm gi m au, kích thích ho t ng các c , các t ch c, t ng c ng dinh d ng các t ch c, gi m viêm.....

2. CH NH

- Các ch ng li t (li t do t i bi n m ch máu não, di ch ng b i li t, li t các dây th n kinh ngo i biên, các b nh lý au nh au u, au l ng, au th n kinh t a, b nh ng quan nh gi m th l c, gi m thính l c, th t ngôn, châm tê trong ph u thu t...)

- Các ch ng au c p và m n tính: au do ng gi p, ch n th ng, au sau m , au các kh p ho c ph n m m quanh kh p, au trong các b nh lý v th n kinh...

- B nh c n ng và tri u ch ng c a m t s b nh nh r i lo n th n kinh tim, m t ng không rõ nguyên nhân, kém n, y b ng, tiêu ch y, táo bón, c m cúm, bí ti u ch c n ng, n c,...

- M t s b nh do viêm nhi m nh viêm tuy n vú, ch p, l o....

- Châm tê ph u thu t

3. CH NG CH NH

- C th suy ki t, s c kháng gi m, ph n có thai.

- Tránh châm vào nh ng vùng huy t có viêm nhi m ho c l loét ngoài da.

- T t c nh ng c n au nghi do nguyên nhân ngo i khoa...

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n:

Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n:

- Kim châm c u vô khu n dùng m t l n

- Khay men, kìm có m u, bông, c n 70⁰

- Máy i n châm hai t n s b t

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám, làm h s b nh án theo quy nh
- Ng i b nh n m t th tho i mái, ch n t th sao cho vùng c châm c b c l rõ nh t.

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Th thu t:

- B c 1:

- + Xác nh và sát trùng da vùng huy t
- + Ch n kim có dài tùy thu c dày c a c vùng nh châm.

- B c 2: Châm kim vào huy t theo các thì sau:

Thì 1: Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2: y kim t t theo huy t o, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (Ng i b nh có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, Ng i th c hi n c m giác kim m t ch t t i v trí huy t).

- B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm:

- T n s (t t n s c nh): T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng : nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh)
- + Th i gian: 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.

5.2. Li u trình

Châm ngày 1 l n, th i gian 25- 30 phút/1 n.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- **V ng châm:** Ng i b nh hoa m t, chóng m t, v ã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t. X lý: rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c ch è ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM

Mã s : VIII-6

1. I C NG

Th y châm (hay tiêm thu c vào huy t) là m t ph ng pháp ch a b nh k t h p ông- Tây y, ph i h p tác d ng ch a b nh c a châm kim theo h c thuy t kinh l c c a YHCT v i tác d ng ch a b nh c a thu c tiêm.

Có nh ng lo i thu c tiêm có tác d ng toàn thân, có nh ng lo i thu c ch có tác d ng t ng c ng và duy trì kích thích c a châm kim vào huy t nâng cao hi u qu ch a b nh.

2. CH NH

Gi ng nh ch nh c a châm c u. Th y châm c dùng ch a m t s b nh m n tính nh : th p kh p, au d dày, hen ph qu n, au u, m t ng , au th n kinh t a...

3. CH NG CH NH

Gi ng nh ch ng ch nh c a châm c u: Ng i b nh au b ng c n theo dõi ngo i khoa, b nh tim n ng, tr ng thái tinh th n không n nh, v a m i lao ng m t, ói.

Không c dùng nh ng thu c mà ng i b nh có m n c m, d ng, các lo i thu c có tác d ng kích thích gây x c ng, ho i t các vùng có dây th n kinh và các c ...Không th y châm vào nh ng huy t vùng c m ng, phía d i là t ng ph , kh p, dây ch ng, gân c , dây th n kinh, m ch máu...

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô trùng 5 – 10ml, dùng riêng cho t ng ng i b nh.
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70q.
- Thu c tiêm: thu c có ch nh tiêm b p, theo ch nh c a bác s i u tr .
- H p thu c c p c u s c ph n v .

4.3. Ng i b nh:

Ng i b nh c khám và ch n oán theo YHH và YHCT. T th n m ng a ho c n m nghiêng tùy theo v trí nh tiêm.

* **Tr c khi i u tr** c n gi i thích cho Ng i b nh hi u rõ c i m c a ph ng pháp i u tr này và nh ng ph n ng thông th ng có th x y ra nh : au, c ng t c, n ng, n vùng tiêm...

4.4. H s b nh án:

Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

Ch n huy t và thu c thích h p. Nên ch n nh ng huy t có ph n ng rõ r t làm huy t chính (A th huy t) và chia nhóm huy t m i l n tiêm không quá nhi u huy t làm Ng i b nh au, th ng ch n 5 - 6 huy t cho m t l n th y châm.

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Ki m tra h s

Xem h s có úng v i ng i b nh không ? Các ch nh c n làm ?

5.2. Ki m tra ng i b nh

Ki m tra tình tr ng ng i b nh hi n t i, t th n m, b c l các vùng nh th y châm.

5.3. Th c hi n k thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th ph n ng thu c theo quy nh **B c 3.** Ti n hành th y châm theo các thì sau: *Thì 1:* Sát trùng da vùng huy t,

Tay trái: Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t

Tay ph i: Châm kim nhanh qua da, y kim t i huy t, Ng i b nh th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm

Thì 2: t t b m thu c vào huy t, m i huy t t 0,5- 3 ml thu c.

Thì 3: Rút kim nhanh, sát trùng v trí tiêm.

5.3 Li u trình i u tr :

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 5 huy t.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- **S c ph n v :** X trí theo phác

- **V ng châm:**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X lý: rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

C Y CH

Mã s : VIII-7

1. I C NG

C y ch ph ng pháp châm c u k t h p c truy n và hi n i, c t i n hành b ng cách dùng m t lo i protein l (ch cattgut) vùi vào huy t phòng và ch a b nh. Ch cattgut là ch t tiêu có b n ch t là m t protein, do ó trong quá trình t tiêu nó luôn t o ra kích thích c h c lên huy t, phát huy tác d ng ch a b nh c a huy t ó.

2. CH NH

- Các b nh m n tính

3. CH NG CH NH

- C th suy ki t, s c kháng gi m, ph n có thai.

- Da vùng huy t b viêm nhi m ho c m c bnh ngoài da.

- D ng v i ch Catgut.

4. CHU NB :

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n:

- Panh, kéo, bông, c n sát trùng, g c vô trùng, c n iôt, b ng dính.

- Kim ch c ng s ng c G18, ch Catgut s 2/0 dùng cho ng i l n; kim, ch m b o vô trùng.

- Kim ch c ng s ng c G20, ch Catgut s 3/0 dùng cho tr em; kim, ch m b o vô trùng.

- Khay men, k p có m u, bông g c b ng dính

- H p thu c ch ng choáng .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám, làm h s b nh án theo quy nh.

- Ng i b nh n m t th tho i máu, ch n t th sao cho vùng huy t c y ch c b c l rõ nh t.

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Th thu t:

- R a tay s ch, i g ng tay vô trùng.

- Cắt Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và huyết khối.
- Dùng nòng kim chèn vào huyết khối, tống vô trùng lên huyết khối và huyết khối, nắm tay lên rồi rút kim ra, dán băng dính lên vết kim.

Chú ý khi huyết khối chèn vùng mắt nên cẩn thận tránh khi làm thủ thuật tránh gây tổn thương nhãn cầu hoặc chảy máu.

5.3 Lưu trình điều trị :

- Thời gian Catgut có tác dụng trong khoảng 7 – 10 ngày, sau thời gian này bệnh nhân điều trị tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật.

6.2. Xử trí tại bệnh viện :

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sốt:** Chườm nóng, thuốc chống phù nề hoặc kháng sinh nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn.

ÔN CHÂM

Mã số : VIII-8

1. IC NG

Ôn châm là v a châm v a c u trên cùng m t huy t.

2. CH NH

B nh lý có nguyên nhân h h àn.

3. CH NG CH NH

- Các tr ng h p b nh lý có nguyên nhân th c nhi t (có s t cao...).

- Không nên ti n hành ôn châm các vùng có nhi u gân, da sát x ng, vùng m t ...vì có th gây b ng, c bi t là nh ng vùng b m t c m giác.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n

Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n dùng m t l n.

- Khay men, kìm có m u, bông, c n 70⁰

- M i ng i ho c i u ng i.

- L a (diêm, b t l a...).

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám, làm h s b nh án theo quy nh

- Ng i b nh n m t th tho i máu.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th thu t

- Châm kim vào huy t theo phác i u tr

- Có th dùng ba cách làm nóng kim ôn châm:

+ Xuyên kim qua m i ng i c u gián ti p trên huy t.

+ L ng m t o n i u ng i vào cán kim r i t.

+ H i u ng i g n cán kim cho kim nóng lên, s c nóng theo kim truy n vào sâu.

5.4. Li u trình

Ôn châm ngày 1 l n, th i gian 25- 30 phút

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng c a ng i b nh.

6.2. X trí tai bi n

- **B ng** (th ng gây b ng I)

+ *Tri u ch ng*: ng i b nh th y nóng rất sau khi c u, trên m t da vùng huy t c c u xu thi n ph ng n c.

+ *X trí*: dùng thu c m bôi và dán b ng tránh nhi m trùng.

- **Cháy**: do m i ng i r i kh i ng i Ng i b nh v ng vào qu n áo ho c ch n m gây cháy. C n chú ý theo dõi sát ng i b nh khi th c hi n k thu t c u.

- **V ng châm** :

+ *Tri u ch ng*: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

+ *X lý*: rút kim ngay, lau m hôi, m, cho u ng n c chèn ng nóng. N m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim**: Dùng bông khô vô khu n n t i ch , không day.

C U

Mã s : VIII-9

1. I C NG

C u là dùng s c nóng tác ãng lên huy t đ kích thích t o nên ph n ãng c a c th ãng phòng và i u tr b nh. C u th ãng dùng lá ãng i c u khô ch thành ãng i ãng r i làm m i ãng i hay i u ãng i c u.

- C u bao g m c u tr c ti p, c u gián ti p. C u gián ti p bao g m c u cách g ãng có tác đ ãng ôn trung tán hàn, c u cách t i có tác đ ãng tiêu viêm tr c, c u cách mu i có tác đ ãng h i đ ãng c thoát....

2. CH NH

B nh lý có nguyên nhân h ãng hàn.

3. CH NG CH NH

- Các tr ãng h p b nh lý có nguyên nhân th c nhi t (có s t cao...).

- Không nên c u ãng các vùng có nhi u ãng, da sát x ãng, vùng m t ...vì có th ãng gây b ãng, c bi t là ãng vùng b m t c m ãng.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n

Bác s , Y s , L ãng y c ào t o v chuyên ãng ngành y h c c truy n c c p ch ãng ch ãng ãng theo quy ãng nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ãng ti n

- M i ãng i ho c i u ãng i.

- L a (điêm, b t l a...).

- G ãng, t i, mu i (s đ ãng khi c u gián ti p).

- Dao lo i ãng , s c, khay men ãng đ ãng c .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám, làm h s b nh án theo quy ãng nh

- Ng i b nh n m t th tho i máu, huy t c c u h ãng lên trên, m t da n m ãng ãng m i ãng i t lên da c v ãng vàng, không b r i.

5. CÁC B C TI NH ãNG

5.1. Th ãng thu t

- Tùy b nh t t và huy t c n c u mà ch ãng nh cách c u tr c ti p hay gián ti p.

- *C u tr c ti p*: Dùng m i ng i t vào huy t r i t. Khi m i ng i cháy s sinh nhi t tác ng lên da vùng huy t c c u. Khi m i ng i cháy c 1/3 n 2/3, ng i b nh có c m giác nóng, rất n i c u thì nh c m i ng i ra sau ó thay b ng m i ng i khác. Sau khi c u xong ch c u th y m và có qu ng .

- *C u gián ti p*: là cách c u dùng lát g ng, t i ho c mu i... lót vào gi a da và m i ng i. Trong khi c u, n u ng i b nh th y nóng nhi u thì nh c lát g ng, t i lên gi m nóng sau ó ti p t c c u. C ng có th lót thêm m t lát g ng, t i khác gi m s c nóng c a m i ng i. Tùy theo b nh mà ch n th này hay th khác lót m i ng i.

- *Th t trong khi c u*: Huy t trên tr c - huy t d i sau, huy t kinh d ng tr c - huy t kinh âm sau, huy t ch tr tr c - huy t ph i h p sau.

5.2. Li u trình

- M i huy t c c u t 1- 3 m i ng i, trung bình 15 phút/huy t, tr em và ng i già thì th i gian c u ng n h n.

- C u ngày 1 l n.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng c a ng i b nh

6.2. X trí tại bi n

- **B ng** (th ng gây b ng I)

+ *Tri u ch ng*: ng i b nh th y nóng rất sau khi c u, trên m t da vùng huy t c c u xu th i n ph ng n c

+ *X trí*: dùng thu c m bôi và dán b ng tránh nhi m trùng.

- **Cháy**: do m i ng i r i kh i ng i ng i b nh v ng vào qu n áo ho c ch n m gây cháy.

+ *phòng*: Không c u nhi u huy t và trên nhi u ng i b nh m t lúc. Theo dõi sát, không c r i ng i b nh khi c u.

CHÍCH L

Mã số : VIII-10

1. I C NG

Chích l là ph ng pháp ch a b nh không dùng thu c c cha ông ta s d ng t ngàn x a. Chích (còn g i là Trích) là dùng kim tam l ng ho c kim hào châm âm nh vào huy t ho c ch m nh t c a vùng da ng huy t ho c vùng ng huy t (n i có máu c ng), khi rút kim máu t v t ch y ra ngoài. L (còn g i là Nh) là véo da lên, dùng kim âm nh vào úng i m t huy t ho c xu t huy t, máu không t ch y ra mà ph i dùng tay n n cho máu ra.

ây là ph ng pháp tr c ti p lo i b các ch t c và máu c ra kh i c th khai thông các kinh m ch, giúp cho khí huy t c i u hoà.

2. CH NH

Chích l c ch nh i u tr m t s b nh toàn thân c ng nh t i ch , t các b nh n i th ng n các ch ng ngo i c m, các b nh c p tính và m n tính. Hi n nay, chích l c ch nh trong m t s ch ng b nh nh sau:

- Trúng phong (giai o n c p), c n t ng huy t áp (khi không có s n trong tay thu c h áp).

- M t s tr ng h p phù n các chi do viêm t c ng m ch, viêm t c tính m ch.

- M t s ch ng au c p: au l ng, au th n kinh toa...

- T c tia s a.

- Ch p l o.

- au u do ngo i c m.

3. CH NG CH NH

+ Ng i b nh có ch nh c p c u ngo i khoa.

+ Ng i b nh ang s t kéo dài ho c m t n c, m t máu.

+ Suy tim, lo n nh p tim.

+ B nh a ch y máu, Ng i b nh suy gi m mi n d ch.

4. CHU NB

4.1 Ng i th c hi n

Bác s , Y s , l ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2 Ph ng ti n

- Kim tam l ng vô khu n, kim châm c u vô khu n lo i 4 - 6 cm, dùng riêng

cho t ng ng i b nh.

- Khay men, kìm có m u, bông, c n70⁰, g ng tay vô khu n

4.3 Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th ng i b nh n m ng a, n m s p ho c ng i.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1-Phác huy t

Tu theo t ng ch ng b nh mà Ng i th c hi n ch n phác huy t khác nhau, d i ây xin nêu m t s phác chính.

- Trúng phong (giai o n c p): Th p tuyên, Nhân trung, Thái d ng, n ng.

- Ch p l o: Ph du, Nh tiêm (Can nhi t huy t).

- T c tia s a: Kiên t nh, Thi u tr ch.

- au l ng c p: Nhân trung, H u khê, U trung.

- au u do ngo i c m: Khúc trì, Thái d ng, n ng.

5.2 Th thu t

Xác nh và sát trùng da vùng huy t c n chính l . N n d n cho máu t p trung v vùng huy t. Dùng ngón tay cái và ngón tr tay trái véo bóp m nh da vùng huy t; ngón cái và ngón tr tay ph i c m kim m t cách ch c ch n, châm kim th ng góc, m nh và d t khoát qua da úng gi a vùng huy t. Rút kim ra và n n máu t t , n êm sâu vào áy i m au làm cho máu c trào ra l chính l . N n h t máu c (máu b m) thì sát trùng l i v t chính l .

5.3. Li u trình i u tr

- B nh c p tính: m i ngày chính l 1-21 n, m i li u trình i u tr t 5-10 ngày.

- B nh bán c p và m n tính: m i ngày chính l m t l n, m t li u trình i u tr t 10-20 ngày, ng i b nh ngh 5-7 ngày i u tr li u trình ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1 Theo dõi: Toàn tr ng Ng i b nh.

6.2 X trí tại bi n

6.3 V ng châm: Ng i b nh hoa m t chóng m t, vấ m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t. X lý: rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, cho ng i b nh n m ngh t i ch . Day b m các huy t: Thái d ng, N i

quan. Theo dõi sát mạch, huyết áp

6.4 Máu chảy quá nhiều khi rút kim: dùng bông khô vô khuẩn thấm chặt, không day, sau đó dùng miếng gạc vô khuẩn băng ép lại bằng băng dính.

6.5 Nhiễm trùng vết chích l: biểu hiện bằng sưng đau tại chỗ chích l.
X lý: tiêm thuốc vi khuẩn chích l, sát trùng vùng da bằng dung dịch cồn Iod, dùng kháng sinh nếu cần.

LASER CHÂM

Mã s : VIII-11

1. I C NG

M t trong hai óng góp to l n cho khoa h c k thu t c a ngành v t lý trong th k 20 là laser. N m 1960, chi c máy laser u tiên ra i do nhà bác h c Maiman (M) ch t o, và t ó thành t u này c ng d ng r ng rãi trong các chuyên ngành khác nhau trong ó có y h c. Hi n nay laser c ng d ng r ng rãi trong các chuyên ngành khác nhau c a y h c b i nó có các tính ch t r t c bi t, ó là: tính n s c, nh h ng và chói ph r t cao. Vi c s d ng ánh sáng n s c phát ra t m t thi t b laser công su t th p (≤ 250 milliwatt) chi u vào các huy t trên h th ng kính l c giúp c th l p l i th ng b ng âm - d ng nh m m c ích i u tr và phòng b nh c g i là laser châm.

2. CH NH

Laser châm c ch nh t ng i r ng rãi i u tr các ch ng b nh. Tuy nhiên, trên lâm sàng laser châm c ch nh ch y u i u tr các ch ng au và các ch ng li t. Laser châm có th dùng n c, có th k t h p laser châm v i i n châm, laser châm v i xoa bóp b m huy t.

- Laser châm i u tr các ch ng au: au vai gáy, au quanh kh p vai, au l ng, au th n kinh to , h i ch ng ng h m c tay...

- Laser châm i u tr các ch ng li t: li t n a ng i do các nguyên nhân khác nhau, li t dây th n kinh VII ngo i biên...

3. CH NG CH NH

- Nh ng thay i b t th ng c a da không rõ nguyên nhân.

- Ti n ung th , u ác tính.

- Ng i b nh sau khi i u tr v i các thu c c ch m i n d ch, corticoid li u cao kéo dài.

- Ng i b nh ng kinh.

- Ng i b nh suy tim m t bù, lo n nh p, suy m ch vành.

- Ng i b nh c ng giáp.

- Không chi u laser vào vùng thóp, u các x ng dài c a tr v thành niên, c nh các tuy n n i ti t (tuy n giáp, tinh hoàn...)

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Máy phát laser công su t th p: th ng s d ng laser He – Ne, laserdiode h ng ngo i .

- Kính b o h cho Ng i th c hi n và Ng i b nh.

- Quy trình i u tr laser công su t th p.

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th ng i b nh n m ng a, n m s p h o c ng i.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1 Phác huy t

Các huy t c s d ng trong i u tr b ng laser châm c ng t ng t nh các huy t trong phác c a châm c u truy n th ng. Tuy nhiên, s huy t c ch n trong laser châm ít h n, th ng t 4 n 10 huy t.

5.2 Th thu t

Xác nh chính xác vùng huy t, dùng k thu t chi u i m (chi u tia th ng góc v i huy t), u phát tia cách m t da 0,5cm. Gi u phát t i ch cho n khi h t th i gian i u tr , khi ó máy s phát ra tín hi u âm thanh và u chi u t ng ng ng phát tia. Chi u l n l t t ng huy t cho n khi h t các huy t theo phác .

5.3. Li u i u tr

Li u i u tr ph thu c vào t ng lo i huy t và tình tr ng c a b nh (b nh c p tính dùng li u th p, b nh m n tính dùng li u cao). Li u i u tr c tính b ng J/cm^2 .

Lo i huy t	Li u
A th huy t	1 – 2 J/cm^2
Huy t giáp tích	2 – 4 J/cm^2
Huy t châm c u ng i l n	1 – 3 J/cm^2
Huy t châm c u tr em	0,5 – 1,5 J/cm^2

Th i gian i u tr tu thu c vào li u i u tr và s huy t c l a ch n. Thông th òng th i gian i u tr b ng laser châm t 5 – 10 phút/l n.

5.4. Li u trình i u tr

- B nh c p tính: m i ngày i u tr 1 – 2 l n, m i li u trình 5 – 10 ngày.

- Bệnh bán c p và m n tính: m i ngày i u tr 1 l n, m i li t trình i u tr t 2 - 4 tu n. B nh m n tính có th i u tr cách ngày.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng Ng i b nh.

6.2. X trí tại bị n

Ng i b nh xu t hi n các n t da, m n ng a (do c a quá m n c m v i ánh sáng), t t máy laser, t m d ng i u tr 1 – 3 ngày cho n khi h t các n t .

6.3. Chú ý khi i u tr b ng laser ch m

- Không c chi u th ng góc tia laser vào m t vì có th làm t n th ng võng m c.

- Da trên các vùng huy t không c bôi d u, m hay các lo i kem, gell vì s làm tia laser b ph n x m t ph n và nh h ng n m c âm xuyên c a tia.

QUY TRÌNH KÉO GIÃN C T S NG C

Mã s : VIII-13

1. I C NG

H i ch ng au c t s ng c th ng g p trên lâm sàng và do nhi u nguyên nhân khác nhau. Ng i b nh au c t s ng c và th t l ng ch y u c i u tr theo ph ng pháp n i khoa (90%), ch 10% có ch nh ph u thu t.

Ph ng pháp kéo giãn i u tr h i ch ng au c t s ng c b ng máy kéo giãn có l p trình vì tính ã ch ng minh c hi u qu i u tr trong th c t . Ng i th c hi n tr c khi ch nh ph ng pháp này ngoài vi c ánh giá trên lâm sàng c n ph i có y các k t qu c n lâm sàng, phim ch p Xq thông th ng và MRI, o m t x ng xác nh nguyên nhân, m c b nh t t c a Ng i b nh.

2. CH NH

- Thoái hóa c t s ng
- L i, phình, thoát v a m
- Sai kh p c t s ng m c nh (giai o n u)
- H i ch ng c t s ng c
- au l ng thông th ng
- Cong v o c t s ng (c n ng)

3. CH NG CH NH

- Có t n th ng t y s ng, b nh ng s ng
- Lao, ung th c t s ng
- Viêm t y, abces vùng c t s ng
- Loãng x ng III
- T ng HA
- Ch n th ng c t s ng

4. CHU N B

4.1 Ng i th c hi n

Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2 Ng i b nh

Kiểm tra cân nặng, tháo đai nẹp, dây chun, hoa tai, kẹp tóc và chun bít tinh thần trở về khi thể hiện kéo giãn.

4.3 Phỏng vấn

Máy kéo giãn, đai kéo c trong tình trạng hoạt động.

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Giới thiệu cho Người bệnh.
- Setup thiết bị cho Người bệnh trên giường kéo giãn.
- Kiểm tra và lắp đai kéo cho Người bệnh.
- Bật máy, xác định lực và thời gian kéo giãn (công thức: $c \times s \times n \times c$ bằng $1/3$ trọng lượng – 10kg).
- Tắt máy khi hoàn thành quy trình kéo giãn, Người bệnh tháo đai kéo c cho Người bệnh.
- Hướng dẫn Người bệnh nằm nghỉ ít nhất 2 phút sau kéo giãn và cách nghiêng giường để ra khỏi giường kéo giãn.
- **Liều trình điều trị:** Ngày 01 lần x 10 – 15 phút, điều trị theo liều trình 10- 20 lần kéo giãn liên tục.

6. THEO DÕI XÁC ĐỊNH TẠI BỆNH VIỆN

Đây là một phương pháp điều trị rất an toàn khi tuân thủ đúng chỉ định, đúng quy trình kéo giãn. Trong quá trình thể hiện kéo giãn bệnh nhân luôn cần có Người bệnh theo dõi toàn trạng Người bệnh, theo dõi tình trạng hoạt động của thiết bị kéo giãn và có ý kiến các phương tiện hỗ trợ khi xảy ra các vấn đề ngoài ý. Trong khi kéo giãn, Người bệnh cảm thấy đai kéo không vướng bận thiết bị và lắp đai, nếu Người bệnh xuất hiện trạng thái khó chịu, đau vùng cổ gáy, cảm giác khó thở Người bệnh cần ngưng ngay kéo giãn, Người bệnh nằm nghỉ trên giường kéo, kiểm tra mạch, HA, nhiệt độ Người bệnh và có các xử trí tiếp theo

QUY TRÌNH KÉO GIÃN C T S NG TH T L NG

Mã s : VIII-14

1. I C NG

H i ch ng au c t s ng th t l ng th ng g p trên lâm sàng và do nhi u nguyên nhân khác nhau. Ng i b nh au c t s ng th t l ng ch y u c i u tr theo ph ng pháp n i khoa (90%), ch 10% có ch nh ph u thu t.

Ph ng pháp kéo giãn i u tr h i ch ng au c t s ng th t l ng b ng máy kéo giãn có l p trình vi tính ã ch ng minh c hi u qu i u tr trong th c t . Ng i th c hi n tr c khi ch nh ph ng pháp này ngoài vi c ánh giá trên lâm sàng c n ph i có y các k t qu c n lâm sàng, phim ch p Xquang thông th ng và MRI, o m t x ng xác nh nguyên nhân, m c b nh t t c a Ng i b nh.

2. CH NH

Thoái hoá c t s ng.

Thoát v a m c t s ng m c nh và v a.

Các ch ng au l ng thông th ng.

V o c t s ng (c n ng).

3. CH NG CH NH

Các tr ng h p b nh lý c t s ng gây chèn ép tu , b nh ng tu .

Lao, ung th c t s ng.

Viêm t y, áp xe vùng l ng.

Ch n th ng c t s ng có gãy x ng.

Viêm kh p d ng th p.

H i ch ng uôi ng a.

Thoát v a m vào trong thân t (thoát v Schmorl).

Loãng x ng III.

Ph n có thai.

4. CHU N B

4.1 Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2 Ng i b nh: Ki m tra cân n ng, b tháo ai n p và chu n b tình th n tr c khi th c hi n kéo giãn.

4.3 Ph ng ti n: Máy kéo giãn, ai kéo trong tình tr ng ho t ng t t.

5. CÁC B C TI HÀNH

Gi i thích cho Ng i b nh.

S p tt th cho Ng i b nh trên gi ng kéo giãn.

Ki m tra và l p ai kéo th t l ng cho Ng i b nh.

B t máy, xác nh l c và th i gian kéo giãn (c t s ng th t l ng b ng 2/3 tr ng l ng – 10kg).

T t máy khi hoàn thành quy trình kéo giãn, tháo b ai th t l ng cho Ng i b nh.

H ng d n Ng i b nh n m ngh ít nh t 2 phút sau kéo giãn và cách nghiêng ng i ng i d y ra kh i gi ng kéo giãn.

Li u trình i u tr : Ngày 01 l n x 10 – 15 phút, i u tr theo li u trình 10 20 l n kéo giãn liên t c.

6. THEO DÕI X TRÍ TẠI BỊ N

ây là m t ph ng pháp i u tr r t an toàn khi tuân th úng ch nh, úng quy trình kéo giãn. Trong quá trình th c hi n kéo giãn c t s ng luôn c n có Ng i th c hi n theo dõi toàn tr ng Ng i b nh, theo dõi tình tr ng ho t ng c a thi t b kéo giãn và có y các ph ng ti n h tr khi x y ra các v n ngo i ý. Trong khi kéo giãn, Ng i b nh c m th y ai kéo không v a c n t t máy và l p l i ai, n u Ng i b nh xu t hi n tr ng

C Y CH

I U T R L I T N A N G I D O T A I B I N M C H M Á U N Ā O

Mã s : VIII-228

1. I C NG

Tai bi n m ch máu não (TBMMN) là s x y ra t ng t các thi u sót ch c n ng th n kinh th ng là khu trú h n lan t a, t n t i quá 24 gi ho c gây t vong trong 24 gi . Các khám xét lo i tr nguyên nhân ch n th ng. Theo Y h c c truy n g i là Bán thân b t to i, thu c ch ng trúng phong.

2. CH NH

Ng i b nh li t n a ng i, không hôn mê; m ch, huy t áp, nh p th n nh.

3. CH NG CH NH

Ng i b nh ang hôn mê, các ch s m ch, huy t áp, nh p th ch a n nh.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng .

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vù ng huy t c y ch .

5. CÁC B C T I N HÀNH

5.1. Phác huy t

- Th t ngôn, c y ch các huy t
- Á môn - Th ng liêm tuy n.

C YCH I UTR TÂM C N SUY NH C

Mã s : VIII-2

1. I C NG

Các r i lo n tâm c n là m t nhóm nhi u r i lo n có c n nguyên tâm lý trong b nh lý tâm th n, chỉ m 3-5% dân s , nh v m t tri u ch ng, nh ng ti n tri n kéo dài và ph c t p do ph thu c vào nhi u nhân t (nhân cách, stress, môi tr ng xã h i...). Trong ó tâm c n suy nh c là b nh th ng g p nh t, v i các bi u hi n m t ng , nh c u và gi m trí nh , 60% g p nh ng ng i lao ng trí óc, t 30-50 tu i, thành th và nam gi i nhi u h n.

Theo YHCT, b nh c miêu t trong ph m vi nhi u ch ng, t y theo tri u ch ng n i b t nh kinh quý (tim p h i h p t ng lúc), chính xung (tim p h i h p kéo dài), ki n vong (hay quên), u th ng (nh c u), di tinh, th t miên (m t ng)...

2. CH NH

B nh nhân có ch n oán là tâm c n suy nh c

3. CH NG CH NH

B nh nhân tâm th n không h p tác i u tr .

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vùng huy t c y ch .

5.CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- **Th can khí u t k t** (th h ng ph n t ng)
- Bách h i - Thái d ng - Phong trì
- Th n môn - Thái xung - N i quan
- Tam âm giao - Can du.
- **Th can th n h** (th c ch gi m).
- Bách h i - Thái d ng - Phong trì
- N i quan - Can du - Th n du
- Tam âm giao.
- **Th âm d ng u h** (th h ng ph n và c ch u gi m)
- Bách h i - Thái d ng - Quan nguyên
- Phong trì - Th n du - M nh môn
- Tam âm giao.

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô trùng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xác nh chính xác huy t nh c y ch . Sát trùng vù ng huy t
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huy t.
- y nòng kim ch n m l i trong huy t.
- Nh nhàn rút kim ra.
- t g c vô trùng lên huy t v a c y ch .
- C nh g c b ng b ng dính.

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác d ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi Toàn tr ng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tại bi n

- **Ch y máu:** Dù ng bông g c khô vô khu n n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch :** ch m nóng, thu c ch ng phù n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n.

C Y CH I U TR VIÊM M I D NG

Mã số : VIII-230

1. I C NG

Theo YHCT, nguyên nhân viêm m i d ng là do ph khí và v khí h , không kh ng ch c phong hàn xâm nh p mà gây b nh.

2. CH NH

i v i d ng nh , thông th ng.

3. CH NG CH NH

B nh nhân d ng n ng, khó th .

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- Nghinh h ng	- Quy n liều	- H p c c	-Khúc trì
- Túc tam lý	- Ph du	- Cao hoang du.	

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô trùng.

- Cắt Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và huyết khối.
- Yếu nòng kim chỉ nằm lại trong huyết khối.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Đặt cốc vô trùng lên huyết khối.
- Cắt bỏ cục máu đông dính.

5.3. Liều trình điều trị

- Mỗi lần cấy Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày cấy nên khám lại có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau sinh mổ:** chăm sóc vết mổ, thu thập kháng sinh uống nếu cần.

C YCH I UTR SA D DÀY

Mã s : VIII-231

1. I C NG

Sa d dày là m t ch ng b nh x y ra nh ng ng i có b nh d dày m n tính, do n u ng không i u , m i n no làm công vi c n ng nh c ngay, hay do tình chí b kích thích, can khí b u t k t m t kh n ng s t i t làm r i lo n khí c c a t v , làm cho khí h h hãm, không ch c c nh c gây ra.

2. CH NH

B nh nhân sa d dày có ch nh i u tr n i khoa.

3. CH NG CH NH

B nh nhân sa d dày không có ch nh i u tr n i khoa.

B nh nhân quá y u không ch u c th thu t.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t

- Bách h i - Trung qu n - Thiên Khu
- Quan nguyên - Khí h i - Túc tam lý
- Tam âm giao - T du - V du.

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, vô khuẩn tay.
- Cắt Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và huyết khối.
- Dùng nòng kim chặn máu trong huyết khối.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Đặt ống vô khuẩn lên huyết khối.
- Chăm sóc bệnh nhân đúng cách.

5.3. Lưu ý khi sử dụng

- Mất máu Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày huyết khối có thể tái phát theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau sinh mổ:** Chăm sóc vết mổ, thu thập mẫu máu nuôi cấy kháng sinh nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn.

C Y CH I U TR H I CH NG TH T L NG HÔNG

Mã s : VIII-241

1. I C NG

- au th n kinh t a là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân c n ng và th c th gây ra nh do l nh, thoát v a m, viêm nhi m, kh i u chèn ép...

- Theo y h c c truy n au th n kinh t a c miêu t trong ph m vi ch ng t y, nguyên nhân th ng do phong, hàn, th p, nhi t xâm ph m vào kinh Bàng quang và kinh m gây ra.

2. CH NH

au th n kinh t a do phong hàn th p, do thoái hóa c t s ng.

3. CH NG CH NH

au th n kinh t a kèm theo nhi m trùng t i ch

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khuẩn .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

+ Giáp tích L2-4	+ i tr ng du	+ Tr t biên
+ Hoàn khiêu	+ D ng l ng tuy n	+ Th a phù
+ Phong th	+ Huy n chung	+ Th a s n
+ a ng h i	+ Túc tam lý	

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- Tắt b c l vùng huyết c y ch .

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Phác đồ huyết bên ngoài

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, sát khuẩn tay vô trùng.
- Cắt chỉ Catgut thành từng đoạn khoảng 1cm. Luồn chỉ vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối c y ch . Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và rút ra từ từ huyết khối.
- Dùng nòng kim đâm xuyên vào huyết khối, rút ra từ từ để huyết khối tràn lên huyết khối c y ch , nâng tay lên rồi rút kim ra, dán băng dính lên vết kim.

5.3. Lưu ý trong điều trị

- M i l n c y ch Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch nên khám lại để có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau sinh huyết c y ch :** Chườm nóng, thuốc chườm phù hợp hoặc kháng sinh uống nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn.

C Y CH
I U TR AU U, AUN A UC N NG
Mã s : VIII-242

1. IC NG

- au u là m t tri u ch ng c a m t s b nh (có nguyên nhân, c ch b nh sinh) trong ph m vi nhi u chuyên khoa nh n i, tai m i h ng, r ng hàm m t... do các t n th ng th c th nh do u não, áp xe não, d d ng m ch não, viêm nhi m h th n kinh.... Ho c ch là n ch ng trong tâm c n suy nh c mà ch a b ng c y ch catgut r t có hi u qu .

- Theo y h c c truy n g i là “ u th ng”, n m trong ch ng tâm c n suy nh c do c m ph i ngo i tà ho c r i lo n công n ng ho t ng c a các t ng ph .

2. CH NH

- au u do b nh tâm c n suy nh c.
- au u ã rõ nguyên nhân có ch nh k t h p c y ch catgut

3. CH NG CH NH

- au u do t n th ng th c th (nh ã trình bày trên) giai o n c p.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vù ng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác đồ huy t Phong trì, Su t c c, Bách h i, N i quan, H p c c.

- N u do khí h thêm huy t Túc tam lý.
- N u do huy t h , thêm các huy t Cách du ; Can du.
- N u do nhi t ho , thêm các huy t Khúc trì; i chu .
- N u do àm th p, thêm các huy t Phong long ; Túc tam lý
- N u do c m m o phong hàn, thêm các huy t Ph du
- N u do c m m o phong nhi t, thêm huy t Trung ph
- N u do huy t áp cao, thêm các huy t Khúc trì ; Túc tam lý.
- N u do huy t áp th p, thêm các huy t Th n du ; Túc tam lý.

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô trừ ng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xá c nh chính xác huy t nh c y ch . Sát trùng vù ng huy t
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huy t.
- y nòng kim ch n m l i trong huy t.
- Nh nhàng rút kim ra.
- t g c vô trừ ng lên huy t v a c y ch .
- C nh g c b ng b ng dính.

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác d ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi Toàn tr ng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tại bi n

- **Ch y máu:** Dùng bông g c khô vô khu n n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch :** ch m nóng, thu c ch ng phù n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n

C Y CH I U TR M T NG

Mã s : VIII-243

1. I C NG

- M t ng là tình tr ng khó ng ho c gi m v th i gian ng ho c ch t l ng gi c ng .

- Theo y h c c truy n m t ng thu c ch ng th t miên do ho t ng không i u hoà c a ng chí (th n, h n, phách, ý, trí)

- M c ích c a c y ch i u tr m t ng là giúp ng i b nh vào gi c ng d h n ng th i m b o th i gian c ng nh nâng cao ch t l ng gi c ng .

2. CH NH

- M t ng do tâm c n suy nh c

- i u tr k t h p trong các b nh thu c th khác

3. CH NG CH NH

Ng i b nh m c các ch ng b nh a ch y máu (không c y ch catgut c)

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vùng huy t c y ch

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t Phong trì, Bách h i, N i quan

- N u do Tâm huy t h th y ho c tâm đ ng v ng, thêm huy t Tâm du;

Cách du

- N u do Tâm – T khuy t n, thêm huy t Tâm du; Cách du; Túc tam lý.
- N u do Tâm - Th n b t giao, thêm huy t Th n du.
- N u do Can huy t h , thêm huy t Can du ; Cách du
- N u do Th n âm h – Can, m ho v ng, thêm huy t Th n du; Can du;

Cách du.

- N u do V khí không i u hoà, thêm huy t Thiên t; Túc tam lý; T du; V du.

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô trùng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xác nh chính xác huy t nh c y ch . Sát tr ng v ng huy t
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huy t.
- y nòng kim ch n m l i trong huy t.
- Nh nhàng rút kim ra.
- t g c vô trùng lên huy t v a c y ch .
- C nh g c b ng b ng dính.

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác đ ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi Toàn tr ng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tại bi n

- **Ch y máu** Dùng bông g c khô vô khu n n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch** ch m nóng, thu c ch ng phù n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n

C YCH I UTR H ICH NG TI N ÌNH

Mã s : VIII-245

1. IC NG

- H i ch ng ti n ình là b nh lý th ng g p nhi u l a tu i, nh ng hay g p nh t l a tu i trung niên tr lên. B nh do nhi u nguyên nhân khác nhau nh cao huyết áp, x c ng ng m ch, thoái hóa t s ng c , b nh lý tai trong, b nh não...

- Theo Y h c c truy n, h i ch ng ti n ình thu c ph m vi ch ng huy n v ng.

2. CH NH

T t c các b nh nhân có tri u ch ng hoa m t, chóng m t, ù tai, au u, ng ít, m màng...

3. CH NG CH NH

- B nh nhân ang mang thai.

- Có tri u ch ng c a b nh ngo i khoa (u não, áp xe não...)

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô tr ng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vù ng huyết c y ch .

5. CÁC B C TIN HÀNH

5.1. Phác huy t

- Bách h i - Th ng tinh - Thái d ng

- Phong trì - Su t c c - Trung ô
- Túc tam lý - Tam âm giao - Huy t h i
- N i quan - Thái xung - Can du
- Th n du - H p c c

5.2. Th thu t

- Rửa tay sạch, i g ng tay vô trùng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xác nh chính xác huyết nh c y ch . Sát trùng v ng huyết
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huyết.
- y nòng kim ch n m l i trong huyết.
- Nh nhàn rút kim ra.
- t g c vô trùng lên huyết v a c y ch .
- C nh g c b ng b ng dính.

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác đ ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi Toàn trùng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tại bi n

- **Ch y máu:** Dùng bông g c khô vô khuẩn n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch :** ch m nóng, thu c ch ng ph n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khuẩn

C YCH I UTR H ICH NG VAI GÁY

Mã s : VIII-246

1. IC NG

- H i ch ng au vai gáy là b nh hay g p trên lâm sàng, b nh liên quan n b nh lý t s ng c .Tu theo m c và v trí t n th ng b nh nhân có nh ng r i lo n c m giác và v n ng do các r th n kinh thu c ám r i th n kinh cánh tay chi ph i .Th ng g p au ho c tê sau gáy lan xu ng vai tay có th n c ho c k t h p v i y u , gi m tr ng l c các c t ng ng v i các r th n kinh b th ng t n chi ph i .

- Theo Y h c c truy n, do t u lý s h phong hàn th p th a c xâm nh p gây t n th ng kinh l c, c n tr l u thông khí huy t, gây au. B nh lâu ngày gây t n th ng cân c gây y u, teo c .

2. CH NH au vai gáy do thoái hoá t s ng c

3. CH NG CH NH

- au vai gáy trong b nh c nh có ép tu c (viêm tu , thoát v a m th trung tâm, u tu ...)

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng tỉ n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n.
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t

- Giáp tích C4 - C7
- Phong ph
- Thiên tr
- Khúc trì

- Kiên trung du - Kiên t nh - Kiên ngưng - Li t khuy t
- Kiên trình - Thiên tông - Ngo i quan - Huy n chung

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, sát khuẩn tay vô trùng.
- Cắt chỉ Catgut thành từng đoạn khoảng 1cm. Luồn chỉ vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối cục bộ. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và huyết khối.
- Dùng nòng kim chặn máu lại trong huyết khối.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Sát khuẩn vô trùng lên huyết khối cục bộ.
- Chăm sóc bệnh nhân đúng cách.

5.3. Lưu ý khi điều trị

- Thời gian điều trị Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày điều trị nên khám lại có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu** Dùng bông gòn khô vô khuẩn cầm máu, không day.
- **Sốt** Nếu sốt cao, thu hẹp phạm vi nhiễm khuẩn hoặc kháng sinh uống nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn.

C Y CH I U TR HEN PH QU N

Mã s : VIII-247

1. I C NG

- Hen ph qu n là m t b nh mà niêm m c ph qu n t ng nh y c m v i nh ng ch t kích thích khác nhau gây nên tình tr ng phù n , t ng xu t ti t ph qu n, bi u hi n b ng t c ngh n ph qu n ngày càng t ng, sinh ra khó th mà ng i ta g i là c n hen.

- Theo y h c c truy n Hen ph qu n là ph m vi c a ch ng háo suy n, àm m là m t b nh th ng x y ra nh ng ng i có c a d ng.

- M c ích c a i u tr c t c n hen ph qu n khi có c n và phòng ng a c n hen ph qu n.

2. CH NH

- C y ch th i k ti n c n ng n ch n c n hen.

- C y ch trong khi lên c n hen c t c n hen.

- C y ch th i k hòa hoãn (ngoài c n) nâng cao chính khí c a c th , i u hòa khí huy t góp ph n i u tr b nh c n.

3. CH NG CH NH

- Phù ph i c p, hen tim, tràn khí màng ph i.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô tr ng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vù ng huy t c y ch .

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Phác đồ huyết

- Nh suy n - Khí xá - Thiên t
- Chiên trung - Trung ph - H p c c
- Li t khuy t - Ph du - Th n du
- Túc tam lý - Quan nguyên - Khí h i - Khúc trì

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, ngâm tay vô trùng.
- Cắt chỉ Catgut thành từng đoạn khoong 1cm. Luồn chỉ vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối ở chỗ. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và âm t t t i huyết khối.
- Y nòng kim chèn m l i trong huyết khối.
- Nh nhàng rút kim ra.
- Sát g c vô trùng lên huyết khối v a c y ch .
- Chăm g c b ng b ng dính.

5.3. Lưu ý khi điều trị

- M i l n c y ch Catgut có tác dụng trong khoong 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trọng bệnh nhân trong thời gian m i l n làm thủ thuật

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông g c khô vô khuẩn n t i ch , không day.
- **Sau s ng n i c y ch :** ch m nóng, thu c ch ng ph n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n

C YCH I UTR LI T DÂY TH N KINH VII NGO I BIÊN

Mã s : VIII-249

1. I C NG

- Li t dây th n kinh s VII ngo i biên là m t ho c gi m v n ng n a m t c a nh ng c bám da m t do dây th n kinh s VII chi ph i , có d u hi u Charles-Bell đ ng tính .

- Theo Yh c c truy n, b nh thu c ch ng “kh u nhĩ oa tà” do phong hàn, phong nhi t xâm ph m vào l c m ch c a ba kinh đ ng m t làm khí huy t kém i u hoà kinh cân thi u đnh đ ng không co l i c ho c do huy t làm t c tr các kinh đ ng m t. B nh nhân th ng có bi u hi n mi ng méo , m t bên li t nh m không kín

2. CH NH

Li t th n kinh s VII do l nh , nhi m khu n , nhi m virus, ch n th ng .

3. CH NG CH NH

Li t th n kinh s VII trong b nh c nh n ng khác hôn mê, u não, áp xe não, suy hô h p, tai bi n m ch máu não vù ng thân não, b nh nhân tâm th n .

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô tr ng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vù ng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t bên li t

- Thái d ng - ng t liêu - D ng b ch
- Ng yêu - To n trúc - Tình minh
- Quy n liêu - Nghinh h ng - a th ng
- Giáp xa - Nhân trung - Phong trì
- Th a t ng - H p c c (bên i di n)

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô tr ng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xác nh chính xác huy t nh c y ch . Sát tr ng v ng huy t
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huy t.
- y nòng kim ch n m l i trong huy t.
- Nh nhàng rút kim ra.
- t g c vô trùng lên huy t v a c y ch .
- C nh g c b ng b ng dính.

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác d ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi Toàn tr ng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tại bi n

- **Ch y máu:** Dù ng bông g c khô vô khu n n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch :** ch m nóng, thu c ch ng phù n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n

C Y CH I U TR AU DÂY TH N KINH LIÊN S N

Mã s : VIII-251

1. I C NG

- au dây th n kinh liên s n là b nh c nh xu t hi n khi dây th n kinh liên s n b t n th ng (viêm nhi m, chèn ép) tu vào v trí m c , s l ng dây th n kinh liên s n b t n th ng trên lâm sàng mà b nh nhân có bi u hi n khác nhau. B nh th ng au t i n i t n th ng khi n vào, au ch y d c theo ng i c a dây th n kinh, au t ng khi ho, hít th sâu, c ng dẫn l ng ng c . au th n kinh liên s n hay g p trong b nh lý c t s ng, ch n th ng l ng ng c , Zona .

- Theo Y h c c truy n, b nh thu c ch ng “Hi p th ng” do Can khí u t k t, Can ho quá m nh ho c do khí tr huy t , àm m. B nh nhân th ng au m t ho c hai bên m ng s n, ng c s n y t c, d cẩu gi n, mi ng ng, m ch huy n, kh n

2. CH NH

au th n kinh liên s n do l nh, sau ch n th ng, Zona .

3. CH NG CH NH

au th n kinh liên s n tri u ch ng trong b nh c nh có ép tu (Lao c t s ng, u tu , ch n th ng c t s ng ...)

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Phác đồ phẫu thuật

- Nghi quan
- Chẩn đoán
- Vệ sinh
- Thiên trì
- Hành gian
- An thần phẫu thuật
- Phong long
- Kiểm soát
- Chiếu sáng
- Can thiệp
- Thái độ
- Huy động

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, sát khuẩn tay vô trùng.
- Cắt chỉ Catgut thành từng đoạn khoảng 1cm. Luồn chỉ vào nòng kim.
- Xác định chính xác vị trí vết mổ. Sát trùng vùng phẫu thuật.
- Châm kim nhanh qua da và vết mổ cũ.
- Dùng nòng kim để dẫn chỉ vào vết mổ.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Sát khuẩn vết mổ bằng thuốc sát khuẩn.
- Kiểm tra vết mổ.

5.3. Lưu ý trong phẫu thuật

- Mất máu trong phẫu thuật Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày phẫu thuật cần khám lại để có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian nằm bệnh viện

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau mổ nội tạng:** chăm sóc, thu thập chất thải phù hợp hoặc kháng sinh uống nếu cần thiết.

C Y CH I U TR KHÀN TI NG

Mã s : VIII-256

1. I C NG

Hì n t ng khàn ti ng do nhi u nguyên nhân khác nhau nhau gây t n th ng v ng h u h ng , thanh qu n viêm nhi m v ng h u h ng thanh qu n Li t các th n kinh s não , t n th ng dây th n kinh h i quy, u dây thanh ...gây nên. Theo y h c c truy n do b t c thanh khi u (thanh khi u không thông) mà sinh. B nh thu c ch ng C p h u âm , M n h u âm. B nh liên quan n Ph Th n.

2.CH NH

Khàn ti ng do nhi u nguyên nhân khác nhau, m i l a tu i

3.CH NG CH NH

+ Khàn ti ng do các nguyên nhân có ch nh ngo i khoa gây ra u h u h ng , thanh qu n , poloyp, x dây thanh.. u chèn ép dây h i quy

+ Ng i b nh ang b s t kéo dài ho c m t n c, m t máu.

+ Suy tim, lo n nh p tim.

+ Viêm nhi m có ch nh i u tr c hi u (Lao , n m dây thanh...

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng tỉ n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô tr ng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vù ng huy t c y ch .

5.CÁC B C TI N HÀNH

5. 1. Phác đồ điều trị

- Nội quan - Thiên t - Á môn - Phong trì
- Thở liên tục - Hấp c c - Ph t

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, vô khuẩn tay vô trùng.
- Cắt chỉ Catgut thành từng đoạn khoảng 1cm. Luồn chỉ vào lòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối cục bộ. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và huyết khối cục bộ.
- Dùng lòng kim chặn máu lại trong huyết khối.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Sát trùng vô trùng lên huyết khối cục bộ.
- Chăm sóc bệnh nhân đúng cách.

5.3. Lưu ý trong điều trị

- Mối liên hệ Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày cục bộ khám lại có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn cầm máu, không day.
- **Sau mổ cục bộ:** chườm nóng, thuốc chống nhiễm khuẩn hoặc kháng sinh uống nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn

C Y CH I U TR LI T CHI TRÊN

Mã s : VIII-257

1. I C NG

- Theo Y h c hi n i li t chi tr ên do r t nhi u nguyên nhân gây ra, tu theo v trí m c th ng t n h th n kinh b nh nhân có bi u m t hay gi m v n ng h ý chi trên có hay không teo c .

- Theo y h c c truy n b nh trong ph m vi ch ng nuy, Ma m c .Do phong th p tà th a c t u lý s h xâm nh p vào kinh m ch chi trên làm cho v n hành kinh m ch t c tr M t khác T ch c nh c , t ch t chi khi t h khí huy t tr gây b nh .

2.CH NH

- B nh lý thoái hoá t s ng c
- Tai bi n m ch máu não
- Viêm a dây a r th n kinh, li t sau zona
- Sau ch n th ng ám r i th n kinh cánh tay
- B nh dây th n kinh do ái tháo ng

3. CH NG CH NH

- Li t chi trên do b nh lý có ch nh i u tr ngo i khoa ép tu , u não, u tu
- B nh lý th n kinh giai o n c p ang t i n tri n
- Viêm nhi m c hi u (Phong, Lao, Giang mai, HIV)

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng t i n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- Cắt vụn, ghi thích tróc khi vào máu
- Khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định.
- Thường bệnh vùng huyết cục.

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Phác đồ huyết;

- Kiên ngưng - Tam lý - Kiên trình - Mạch
- Khúc trì - Hợp cốc - Kiên trình - Kiên trung du
- Ngoại quan - Giáp tích C4-C7 - Tam âm giao - Túc tam lý

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, sát khuẩn tay vô trùng.
- Cắt chỉ Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn chỉ vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết cục. Sát trùng vùng huyết
- Châm kim nhanh qua da và sát khuẩn huyết.
- Dùng nòng kim chôn mũi kim trong huyết.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Sát khuẩn vùng lên huyết cục.
- Chăm sóc bệnh nhân đúng cách.

5.3. Lưu ý trong điều trị

- Mũi kim Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày cần khám lại có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Toàn trình bệnh nhân trong thời gian mũi kim làm thủ thuật

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau sinh nhiệt cục:** chườm nóng, thuốc chườm phù hợp hoặc kháng sinh uống nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn

C Y CH I U TR LI T CH I D I

Mã s : VIII-258

1. I C NG

Theo Y h c hi n i li t chi d i do nhi u nguyên nhân gây t n th ng th n kinh trung ng ho c ngo i vi gây nên .Tu theo v trí , m c t n th ng trên lâm sàng ng i b nh ng i b nh có gi m ho c m t v n ng h u ý chỉ d i, có hay không có teo c , r i lo n c tròn, r i lo n tr ng l c c

Theo Y h c c truy n b nh ph m vi ch ng Nuy, Ma m c do phong, th p tà th a c t u lý s h xâm ph m vào các kinh m ch chi d i gây b t c .T ch c nh c, T chi , T h khí huy t h v n hành kinh m ch t c tr gây b nh .

2.CH NH

- B nh lý thoái hoá t s ng th t l ng
- Viêm a dây , a r th n kinh, li t sau zona
- Sau ch n th ng c t s ng
- B nh dây th n kinh do ái ng .
- Viêm màng nh n tu , viêm tu ,
- B nh lý t n th ng tu s ng
- Saum u t y

3. CH NG CH NH

- Li t do các b nh lý có ch nh i u tr ngo i khoa
- B nh lý dây ,r th n kinh giai o n c p ang ti n tri n
- Viêm nhi m c hi u (Phong, Lao, Giang mai, HIV)

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- Cắt v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- C khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t ;

- Giáp tích L2-S1 - Th liêu -Huy t h i
- Tr t biên -D ng l ng tuy n - Gi i khê
- Th a ph -Tam âm giao - Phong long
- Ân môn - Th a s n - Trung ô
- Hành gian - a ng h i

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô tr ng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xác nh chính xác huy t nh c y ch . Sát tr ng v ng huy t
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huy t.
- y nòng kim ch n m l i trong huy t.
- Nh nhàng rút kim ra.
- t g c vô trùng lên huy t v a c y ch .
- C nh g c b ngb ndính

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác d ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi Toàn tr ng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tại bi n

- **Ch y máu:** D ng bông g c khô vô khu n n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch :** ch m nóng, thu c ch ng ph n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n

C Y CH I U TR VIÊM M I XOANG

Mã s : VIII-262

1. I C NG

M i và xoang có m i liên h ch t ch c v c u trúc gi i ph u và ho t ng ch c n ng, nên trong th c t , viêm xoang r t hi m khi x y ra n l mà th ng lan ra m i và các xoang khác c nh m i. Ngoài ra, tri u ch ng c a viêm xoang và m i c ng có nhi u i m t ng ng nên các nhà khoa h c ã khuy n cáo vi c s d ng thu t ng viêm m i xoang thay cho thu t ng viêm xoang.

Viêm m i xoang c nh ngh a là tình tr ng viêm niêm m c c a m i và các xoang c nh m i gây ra do nhi u nguyên nhân khác nhau nh nhi m khu n, đ ng. Tài li u này ch gi i thi u cách i u tr viêm m i xoang m n tính v i 4 tri u ch ng ch y u là: Ch y n c m i c m i tr c ho c m i sau ho c c hai. ngh t ho c t c m i. au t c, s ng n vùng m t, au u tr c trán. M t kh n ng ng i.

2.CH NH

Ch ng viêm m i xoang m n tính.

3. CH NG CH NH

Viêm m i xoang do các b nh lý khác

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n.
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Phác huy t: Quy n liêu, Giáp xa, Thái d ng, Khúc trì, Túc tam lý, Phong trì.

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô trùng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xác nh chính xác huy t nh c y ch . Sát trùng vùng huy t
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huy t.
- y nòng kim ch n m l i trong huy t.
- Nh nhàn rút kim ra.
- t g c vô trùng lên huy t v a c y ch .
- C nh g c b ng b ng dính.

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác d ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tại bi n

- **Ch y máu:** Dùng bông g c khô vô khu n n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch :** Ch m nóng, thu c ch ng phù n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n

C Y CH I U TR B NH VIÊM KH P D NG TH P

Mã s : VIII-265

1. I C NG

- Viêm kh p d ng th p là m t b nh m n tính r t th ng g p v i t l vào kho ng 0,5% - 3% dân s trên 15 tu i. B nh ch y u g p n gi i tu i trung niên. Nguyên nhân gây b nh còn ch a rõ, b nh c x p vào nhóm b nh t mi n. Bi u hi n b nh là các t viêm ti n tri n xen k các t thuyên gi m, ôi khi có bi u hi n h th ng. B nh không gây t vong song nh h ng l n n ch c n ng v n ng và cu c s ng c a ng i b nh.

- Theo y h c c truy n, viêm kh p d ng th p thu c ch ng th p nhi t t y, th ng do phong hàn th p nhi t gây ra làm t c ngh n khí huy t, gây nên au nh c.

2. CH NH

- Viêm kh p d ng th p m i l a tu i, giai o n I, II, III.

3. CH NG CH NH

- Viêm kh p d ng th p th c p có tràn d ch kh p, s t cao.

- Giai o n suy ki t n ng, có kèm thêm suy tim, lo n nh p tim, suy th n.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Chi trên

- + Hợp cốc (GI4) + Ngoại quan (TR5) + Khúc trì (GI11)
- + Kiên ngưng (GI15) + Kiên trình (IG9) + Thiên tuyền (MC2)
- + Tý nhu (GI14)

Chi dưới

- + Tam âm giao (RP6) + Thái xung (F3) + Trung ô (F4)
- + Huyền huyệt (RP10) + Cốc (E35) + Túc tam lý (E36)
- + Đẳng lũng tuyền (VB34) + Y trung (V40) + Thận (V5)
- + Côn lôn (V60) + Hoàn khiêu (VB30)+ Trĩ biên (V54)
- + Thận (V23) + Giáp tích (L3-L4; L5; S1)

Tùy theo bệnh tật chọn huyệt cấy chỉ cho phù hợp, thông thường chọn 2 – 4 huyệt cấy chỉ.

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, vô trùng tay.
- Cắt chỉ Catgut thành đoạn ngắn 1cm. Luồn chỉ vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyệt cấy chỉ. Sát trùng vùng huyệt.
- Châm kim nhanh qua da và cấy chỉ.
- Yếu nòng kim chỉ nằm lại trong huyệt.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Sát trùng vô trùng lên huyệt cấy chỉ.
- Chăm sóc bệnh nhân đúng cách.

5.3. Lưu ý khi điều trị

- Mỗi lần cấy chỉ Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày cấy chỉ nên khám lại có chỉ cần tiếp tục.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau cấy chỉ:** chỉ cần nóng, thuốc chườm phù hợp hoặc kháng sinh uống nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn.

C Y CH I U TR B NH VIÊM QUANH KH P VAI

Mã s : VIII-266

1. I C NG

- Viêm quanh kh p vai là m t b nh danh, bao g m t t c nh ng tr ng h p au và h n ch v n ng c a kh p vai mà t n th ng là ph n m m quanh kh p ch y u là gân, c , dây ch ng và bao kh p.

- Nguyên nhân gây viêm quanh kh p vai r t ph c t p. Nh ng nguyên nhân t i ch th ng là ch n th ng, thói quen ngh nghi p, viêm gân. Nh ng nguyên nhân xa c th là các b nh c a màng ph i, nh i máu c tim, b nh ng m ch vành, các t n th ng th n kinh... B nh th ng di n bi n kéo dài t 6 tháng n vài n m và hay l i di ch ng teo c , gi m s c v n ng, h n ch v n ng c a chi trên, nh h ng nhi u n kh n ng lao ng và các ng tác tinh vi c a cánh tay.

2. CH NH

- Viêm quanh kh p vai m i l a tu i, viêm c p ho c mãn tính.

3. CH NG CH NH

- Viêm quanh kh p vai do ch n th ng, do viêm gân.

- Các b nh lý do m ch máu, tim m ch, b nh ph i gây nên

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Phác đồ huyết

- + Huyết (GI4) + Ngoại quan (TR5) + Khúc trì (GI11)
- + Kiên ngưng (GI15) + Kiên trình (IG9) + Kiên liêu (TR14)
- + Tý nhu (GI14) + Thiên tông (IG11)

Tùy theo bệnh thể chất huyết để chọn cho phù hợp, thông thường chọn 2-4 huyết để châm.

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, sát khuẩn tay vô trùng.
- Chọn Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết để châm. Sát trùng vùng huyết.
- Châm kim nhanh qua da và đẩy vào huyết.
- Giữ nòng kim chắc chắn trong huyết.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Giữ vệ sinh vô trùng lên huyết và cơ thể.
- Chọn góc bồng bóng đúng.

5.3. Lưu ý trình điều trị

- Mỗi lần huyết Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày huyết khám lại có thể tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau huyết:** Chườm nóng, thuốc chống phù nề hoặc kháng sinh uống nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn.

C Y CH I U TR AU DO THOÁI HÓA KH P

Mã s : VIII-267

1. I C NG

- Thoái hóa kh p là nh ng b nh c a kh p và c t s ng m n tính au và bi n d ng, không có bi u hi n c a viêm. T n th ng c b n c a b nh là tình tr ng thoái hóa c a s n kh p và a m, nh ng thay i ph n x ng d i s n và màng ho t d ch.

- Nguyên nhân chính c a b nh là quá trình lão hóa và tình tr ng ch u áp l c quá t i và kéo dài c a s n kh p.

2. CH NH

- au nh c, thoái hóa t t c các kh p.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh b s t kéo dài, m t n c, m t máu.

- Ng i b nh có c p c u ngo i khoa.

- Ng i b nh b suy tim, lo n nh p tim.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- Cắt Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và huyết khối.
- Yếu nòng kim chỉ nằm lại trong huyết khối.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Đặt cốc vô trùng lên huyết khối.
- Cắt bỏ cục máu đông.

5.3. Lưu ý trong điều trị

- Mất máu Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày điều trị nên khám lại có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau mổ:** Chăm sóc vết mổ, thu thập mẫu bệnh phẩm hoặc kháng sinh nếu cần. Nghỉ ngơi tại bệnh viện.

C Y CH I U TR B NH A U L NG

Mã s : VIII-268

1. I C NG

- au l ng 1 bên hay 2 bên c t s ng là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân gây ra, có th chia làm 2 lo i, au l ng c p và au l ng mãn.

- au l ng c p th ng do b l nh gây co c ng các c s ng l ng, dây ch ng c t s ng b viêm, b phù n , chèn ép vào dây th n kinh khi vắc n ng sai t th , sang ch n vùng s ng l ng.

- au l ng mãn th ng do viêm c t s ng, thoái hóa c t s ng, lao, ung th , au các n i t ng ng c, b ng, lan t a ra sau l ng. C n ng do ng kinh, suy nh c th n kinh.

2. CH NH

- au l ng m i l a tu i.

- au c p và mãn.

3. CH NG CH NH

- Các c p c u ngo i khoa.

- B nh nhân b s t kéo dài, m t n c, m t máu.

- B nh nhân b suy tim, lo n nh p tim.

- au l ng mãn do nguyên nhân lao, ung th .

- au c p do ch n th ng c t s ng.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng tỉ n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.

- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .

- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.

- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

- T th b c l vùng huy t c y ch .

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t

- i v i au c t s ng, c y ch v i các huy t Giáp tích t ng ng v i vùng au, ngoài ra châm các huy t

- + i tr y + Phong ph + Tích trung
- + Yêu du + Th n du + Ti u tr ng du

- i v i au vùng b vai

- + Giáp tích (D1-D3) + Kiên t nh + Kiên liêu
- + Kiên ngo i du + Kiên trung du

- i v i vùng ngang l ng

- + Th n du + Th liêu + y trung
- + Yêu d ng quan + Giáp tích (L4, L5)

Tùy theo b nh t t ch n huy t c y ch cho phù h p, thông th ng ch n t 2-4 huy t c y ch m t l n.

5.2. Th thu t

- R a tay s ch, i g ng tay vô trùng.
- C t ch Catgut thành t ng o n kho ng 1cm. Lu n ch vào nòng kim.
- Xác nh chính xác huy t nh c y ch . Sát trùng vùng huy t
- Châm kim nhanh qua da và y t t t i huy t.
- y nòng kim ch n m l i trong huy t.
- Nh nhàng rút kim ra.
- t g c vô trùng lên huy t v a c y ch .
- C nh g c b ng b ng dính.

5.3. Li u trình i u tr

- M i l n c y ch Catgut có tác d ng trong kho ng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày c y ch n khám l i có ch nh ti p theo.

6. THEO DỐI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng b nh nhân trong th i gian m i l n làm th thu t

6.2. X trí tai bi n

- **Ch y máu:** Dùng bông g c khô vô khu n n t i ch , không day.
- **au s ng n i c y ch :** Ch m nóng, thu c ch ng phù n ho c kháng sinh u ng n u nghi ng nhi m khu n.

C Y CH I U TR SA SINH D C

Mã s : VIII-266

1. I C NG

Sa t cung hay còn g i là sa sinh d c m t b nh m c ph i ng i ph n do các b ph n c a b máy sinh d c t t th p kh i v trí ban u.

Bình th ng t cung c gi t i ch do t cung t th g p tr c, tr c t cung và âm o không song song v i nhau, nên d i áp l c c a b ng nó không b sa xu ng. Ngoài ra t cung còn c gi b i các dây ch ng và t ch c x t o thành m t vành ai gi cho t cung và c t cung không b t t xu ng, các c t ng sinh môn gi cho thành âm o không b sa xu ng.

Sa sinh d c có th g p c ph n ch a sinh do th tr ng y u, dây ch ng m ng, y u, t cung t th trung gian nên khi có áp l c m nh trong b ng s y t cung sa d n xu ng. Còn nh ng ng i ã sinh nhi u l n, các dây ch ng y u, t ng sinh môn rách hay giãn m ng, d i s t ng áp l c b ng, thành âm o b sa và kéo t cung sa theo.

- Theo y h c c truy n sa t cung c miêu t trong ph m vi ch ng "t h h hãn". T ch v c nh c và ch v t chi nên khi t khí h s gây ra các ch ng sa trong ó có sa t cung.

2. CH NH

Sa t cung các (t l n 4)

3. CH NG CH NH

Sa t cung kèm theo nhi m trùng t i ch .

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- Khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định.
- Thực hiện vùng huyết học.

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Phác đồ huyết

- Nội do huyết học, cấy các huyết
+ Tâm du + Cách du + Tam âm giao
+ Huyết hỉ + Trung ô + T du
- Nội do khí huyết, cấy các huyết
+ Quan nguyên + Khí hỉ + Thái khê
+ Túc tam lý + Thái bạch
- Nội do Tâm – T khuyt, cấy các huyết
+ Tam âm giao + Thái bạch + Nội quan
+ Tâm du + Cách du + Túc tam lý.
+ Can du + Cách du + Tam âm giao
+ Huyết hỉ + Thái xung.
- Nội do Thận âm h – Can, m ho v ng, cấy các huyết
+ Tam âm giao + Quan nguyên,

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, vô trùng tay.
- Cắt Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết học cấy. Sát trùng vùng huyết.
- Châm kim nhanh qua da và cấy t t i huyết.
- Vô trùng kim chèn m l i trong huyết.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Đặt g c vô trùng lên huyết v a c y ch .
- Chăm sóc bệnh nhân đúng cách.

5.3. Lưu ý trong điều trị

- Mỗi lần cấy Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày cấy khám lại có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi:

Toàn tr ãng b ãnh nhõn trong th ãi gian m ãi l ãn làm th ã thu t

6.2. X ã trí tai bi ãn

- **Ch ã y mấu:** Dùng bông g ãc khô vô khu ãn ãn t ãi ch ã, không day.
- **au s ãng ãi c ã y ch ã:** Ch ã m ãnóng, thu c ã ch ãng ph ãn ãn ho c ã kháng sinh u ãng ãn u ãng ãng ãnh ãm khu ãn.

C Y CH I U TR R I LO N TI U TI N

Mã s : VIII-277

1. I C NG

R i lo n ti u ti n là m t danh t ch cách ti u ti n không bình th ng, bi u hi n đ i nhi u đ ng khác nhau. R i lo n ti u ti n bao g m ti u đ t, ti u bu t, ti u không ch ng hay còn g i là ái r , ti u v i, ti u g p, ti u khó, bí ti u..... . Ng i b r i lo n ti u ti n th ng m t n m t ng . N u hi n t ng này kéo dài s gâ y nhi u phi n ph c, nh h ng nh ti t ni u, sút cân, suy gi m th l c...

Theo y h c c truy n, ch c n ng ti u ti n trong c th ch y u do hai c quan là th n và bàng quang m nhi m. Th n ch th y qu n lý s óng m , bàng quang ch ch a n c ti u nên r i lo n ti u ti n là do đ ng khí suy y u gâ y nên.

2. CH NH

- B nh nhân r i lo n ti u ti n c n ng

3. CH NG CH NH

- B nh nhân r i lo n ti u ti n do nguyên nhân b nh th c th , viêm nhi m....

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng th thu t t tiêu chu n.
- Ch catgut t tiêu, kim ch c dò t y s ng vô khu n .
- Khay men, k p có m u, bông g c vô trùng, c n iôt, b ng dính, g ng tay vô trùng.
- H p thu c ch ng choáng.

4.3. Ng i b nh

- c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .
- T th b c l vùng huy t c y ch .

5.CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác đồ huyết

- Khúc c t - Trung c c - Quy lai - Bàn quang du
- Côn lân - N i quan - Th n môn - T cung
- Th n du - Thái Khê

5.2. Thủ thuật

- Rửa tay sạch, ngâm tay vô trùng.
- Cắt chỉ Catgut thành từng đoạn 1cm. Luồn chỉ vào nòng kim.
- Xác định chính xác huyết khối cục bộ. Sát trùng vùng huyết khối.
- Châm kim nhanh qua da và huyết khối.
- Đẩy nòng kim chỉ nằm lại trong huyết khối.
- Nhẹ nhàng rút kim ra.
- Sát khuẩn vô trùng lên huyết khối cục bộ.
- Chăm sóc bệnh nhân đúng cách.

5.3. Lưu ý trong điều trị

- Mối liên hệ Catgut có tác dụng trong khoảng 20 – 25 ngày.
- Sau 20 – 25 ngày cục bộ khám lại có chỉ định tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn trạng bệnh nhân trong thời gian điều trị làm thủ thuật.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Chảy máu:** Dùng bông gòn khô vô khuẩn thấm, không day.
- **Sau sinh cục bộ:** Chườm nóng, thuốc chống phù nề hoặc kháng sinh uống nếu nghi ngờ nhiễm khuẩn.

I N CHÂM I UTR H ICH NG TI N ÌNH

Mã s : VIII-278

1. I C NG

- H i ch ng ti n ình là b nh lý th ng g p nhi u l a tu i, nh ng hay g p nh t l a tu i trung niên tr lên. B nh do nhi u nguyên nhân khác nhau nh cao huyết áp, x c ng ng m ch, thoái hóa t s ng c , b nh lý tai trong, b nh não...

- H i ch ng ti n ình thu c ph m vi ch ng huy n v ng c a Y h c c truy n.

2. CH NH

B nh nhân có tri u ch ng hoa m t, chóng m t, ù tai, au u, ng ít, ...

3. CH NG CH NH

- B nh nhân ang mang thai.

- Có tri u ch ng c a b nh ngo i khoa (u não, áp xe não...)

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i

- Máy i n châm hai t n s b , t .

- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- T th n m ng a.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- *Châm t các huy t*

- Bách h i - Th ng tinh - Thái d ng

- Su t c c - Phong trì - N i quan

- Trung ô - H p c c

- Châm b các huyệt

- Túc tam lý - Tam âm giao - Huyệt h i

- Thận du - Can du - Thái xung

5.2. Thủ thuật

- **Bước 1.** Xác định và sát trùng da vùng huyệt

- **Bước 2.** Châm kim vào huyệt theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón trỏ, cng da vùng huyệt; Tay phải châm kim nhanh qua da vùng huyệt.

Thì 2. y kim t t t i huyệt, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhn có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huyệt v a châm kim, th y thu c c m giác kim mút ch t t i v trí huyệt).

- **Bước 3.** Kích thích huyệt bằng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huyệt theo t n s b -t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.

- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- **Bước 4.** Rút kim, sát khu n da vùng huyệt v a châm.

5.3. Lưu trình i u tr

- i n châm ngày m t l n.

- M t l i u trình i u tr t 20 - 30 l n i n châm, tu theo m c b nh.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

6.1. Theo dõi: Theo dõi toàn tr ng và di n bi n c a b nh.

6.2. X trí tại bị n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huyệt Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huyệt áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day.

I N CHÂM I UTR BÍ ÁI C N NG

Mã s : VIII-293

1. I C NG

Bí ái là không th ái c khi bàng quang ch a y n c ti u, n u bí ái kéo dài, n c ti u bàng quang s i ng c lên b th n em theo vi khu n và gây viêm th n ng c dòng r t nguy hi m. Bí ái do nhi u nguyên nhân gây ra nh d v t bàng quang, ch n th ng c n ng sau , ung th bàng quang, h p ni u o, u x ti n li t tuy n, t n th ng th n kinh trung ng....

2. CH NH

- Bí ái c n ng

3. CH NG CH NH

- Bí ái do nguyên nhân th c th

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng tỉ n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i

- Máy i n châm hai t n s b , t .

- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- T th ng i b nh n m ng a

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Châm t các huy t

- Khúc c t - Trung c c - Lan môn

- Tr t biên - Bàng quang - Côn lôn

5.2. Th thu t

- **B c 1.** Xác nh và sát trùng da vùng huy t

- **B c 2.** Châm kim vào huy t theo các thì sau:

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón trỏ, cạo da vùng huyệt; Tay phải châm kim nhanh qua da vùng huyệt.

Thì 2. Dùng kim từ từ đi huyệt, kích thích kim cho đến khi có “cảm khí” (bệnh nhân có cảm giác cạo, tê, ngứa và tê, không đau vùng huyệt và châm kim, thấy thu cảm giác kim rút chốt từ vị trí huyệt).

- Bước 3. Kích thích huyệt bằng máy điện châm

Nối dây của máy điện châm với kim đã châm vào huyệt theo tần số bắt đầu của máy điện châm.

- Tần số (tần số cơ bản) Tần số từ 5 - 10Hz, Tần số bắt đầu 1 - 3Hz.

- Cường độ tăng dần cường độ từ 0 đến 150 microAmpe (tuỳ theo mức chịu đựng của bệnh nhân).

+ Thời gian 20- 30 phút cho mỗi lần điện châm.

- Bước 4. Rút kim, sát khuẩn da vùng huyệt và châm.

5.3. Lưu trình điều trị

- Điện châm ngày một lần

- Kết hợp với điều trị nguyên nhân cho đến khi bệnh nhân

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn trạng

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Về lâm sàng

Triệu chứng: Bệnh nhân hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Tắt máy điện châm, rút kim ngay, lau mồ hôi, nghỉ ngơi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tại chỗ. Dạy bệnh nhân các huyệt Thái dương, Nhị quan. Theo dõi mạch, huyết áp.

- Chú ý máu khi rút kim: Dùng bông khô vô khuẩn ép tại chỗ, không day.

- Nếu lâm sàng không kết quả thì chuyển điều trị ngoại khoa thông bằng quang.

I N CHÂM I U TR SA SINH D C N

Mã s : VIII-294

1. I C NG

Sa t cung hay còn g i là sa sinh d c m t b nh m c ph i ng i ph n do các b ph n c a b máy sinh d c t t th p kh i v trí ban u. Bình th ng t cung c gi t i ch do t cung t th g p tr c, tr c t cung và âm o không song song v i nhau, nên d i áp l c c a b ng nó không b sa xu ng. Ngoài ra t cung còn c gi b i các dây ch ng và t ch c x t o thành m t vành ai gi cho t cung và c t cung không b t t xu ng, các c t ng sinh môn gi cho thành âm o không b sa xu ng.

Sa sinh d c có th g p c ph n ch a sinh do th tr ng y u, dây ch ng m ng, y u, t cung t th trung gian nên khi có áp l c m nh trong b ng s y t cung sa d n xu ng. Còn nh ng ng i ã sinh nhi u l n, các dây ch ng y u, t ng sinh môn rách hay giãn m ng, d i s t ng áp l c b ng, thành âm o b sa và kéo t cung sa theo.

- Theo y h c c truy n sa t cung c miêu t trong ph m vi ch ng "t h h hãn". T ch v c nh c và ch v t chi nên khi t khí h s gây ra các ch ng sa trong ó có sa t cung.

2. CH NH

Sa t cung các (t l n 4)

3. CH NG CH NH

Sa t cung kèm theo nhi m trùng t i ch .

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i
- Máy i n châm hai t n s b , t .
- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh
- T th n m s p ho c n m ng a.

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t

Châm t các huy t

+ Thiên khu

+ T cung

+ Giáp tích L4- L5

Châm b các huy t

+ Quan nguyên	+ Khí h i	+ Thái khê
+ Tam âm giao	+ Túc tam lý	+ Thái b ch

5.2. Th thu t

- **B c 1.** Xác nh và sát trùng da vùng huy t
- **B c 2.** Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2. y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhn có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim mút ch t t i v trí huy t).

- B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n
- M t li u trình i u tr t 10-15 l n i n châm.

6. THEO DỐI VÀ X TRÍ TẠI BÌ N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng b nh nhn

6.2. X trí tai bì n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái d ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day

I N CHÂM I U TR AU U, AU N A U

Mã s : VIII-266

1. I C NG

- au u là m t tri u ch ng c a m t s b nh (có nguyên nhân, c ch b nh sinh) trong ph m vi nhi u chuyên khoa nh n i, tai m i h ng, r ng hàm m t...do các t n th ng th c th nh do u não, áp xe não, d d ng m ch não, viêm nhi m h th n kinh... ho c ch là n ch ng trong tâm c n suy nh c mà ch a b ng th y châm r t có hi u qu .

- Y h c c truy n g i là “ u th ng”, n m trong ch ng tâm c n suy nh c do c m ph i ngo i tà ho c r i lo n công n ng ho t ng c a các t ng ph .

2. CH NH

- au u do b nh tâm c n suy nh c.

- au u ã rõ nguyên nhân có ch nh k t h p i n châm.

3. CH NG CH NH

- au u do t n th ng th c th (nh ã trình bày trên) giai o n c p.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n 6-10 cây, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i.

- Máy i n châm hai t n s b , t .

- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- T th ng i b nh ng i ho c n m ng a

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Phác huy t

- Châm các huy t: Bách h i, T th n thông, thái d ng, n ng, phong trì, h p c c, thái xung, a th huy t.

- K thu t b t tùy theo t ng ng i b nh.

5.2. Thủ thuật

- **Bước 1:** Xác định và sát trùng da vùng huyết

- **Bước 2:** Châm kim vào huyết theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón trỏ, căng da vùng huyết; Tay phải châm kim nhanh qua da vùng huyết.

Thì 2. Dùng kim tỳ tỳ huyết, kích thích kim cho đến khi tỳ tỳ “c khí” (bệnh nhân có cảm giác căng, tê, ngứa v.v. phía, không đau vùng huyết và châm kim, thấy thu cảm giác kim rút khỏi vị trí huyết).

- **Bước 3. Kích thích huyết bằng máy điện châm**

Chọn dây điện châm và kim châm vào huyết theo từng bước điện châm

- Tần số (tần số) Tần số từ 5 - 10Hz, Tần số bước 1 - 3Hz.

- Cường độ tăng dần cường độ từ 0 đến 150 microAmpe (tuỳ theo mức chịu đựng của bệnh nhân).

+ Thời gian 20- 30 phút cho mỗi lần điện châm.

- **Bước 4. Rút kim, sát khuẩn da vùng huyết và châm.**

5.3. Lưu ý khi điều trị

- Điện châm ngày một lần

- Mỗi lần điều trị từ 10-20 lần điện châm.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn trạng bệnh nhân

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Vấn đề**

Triệu chứng: Ngộ độc hoa mận, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sốc mất nhận thức.

Xử trí: Tắt máy điện châm, rút kim ngay, lau mồ hôi, ấm, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tĩnh. Đặt bệnh nhân các huyết Thái dương, Nhị quan. Theo dõi mạch, huyết áp.

- **Chẩn đoán khi rút kim:** Dùng bông khô vô khuẩn ép tĩnh mạch, không day.

I N CHÂM I U TR TR

Mã s : VIII-284

1. I C NG

B m t ng h u môn c chia làm 3 ph n theo trình t t ngoài vào trong là ph n da, ph n chuy n ti p và ph n niêm. N u các xoang t nh m ch tr trên (tr c tràng trên) ph ng to, tr c hình thành trên ng l c và c g i là tr n i. n u các xoang t nh m ch tr d i (tr c tràng d i) ph ng to, tr c hình thành d i ng l c và c g i là tr ngo i. do có s thông n i gi a h t nh m ch tr trên và h t nh m ch tr d i, s t ng áp l c xoang t nh m ch tr trên t ty u s d n n s t ng áp l c xoang t nh m ch d i

- Theo y h c c truy n tr c miêu t trong ph m vi ch ng "**t h h hãn**". T ch v c nh c và ch v t chi nên khi t khí h s gây ra các ch ng sa trong ó có tr .

2. CH NH

Tr 1, 2.

3. CH NG CH NH

Tr 3, nhi m trùng vùng h u môn

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng tỉ n

- Kim châm c u vô khu n 6-8 cây, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i

- Máy i n châm hai t n s b , t .

- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- T th ng i b nh n m s p ho c n m ng a

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t: Bách h i, T th n thông, Túc tam lý. Tam âm giao, quan nguyên, khí h i, tr ng c ng, t du.

5.2. Th thu t

- **B c 1** Xác nh và sát trùng da vùng huy t
- **B c 2** Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1 Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2 y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhn có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim mút ch t t i v trí huy t).

- **B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm**

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- **B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.**

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n
- M t li u trình i u tr t 10-20 l n i n châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi toàn tr ng

6.2. X Trí tai bi n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim** dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day

I N CHÂM I U TR LI T T CHI DO CH N TH NG C T S NG

Mã s : VIII-296

1. I C NG

Ch n th ng c t s ng c th ng g p trong tai n n giao thông, lao ng , tu vào v trí và m c t n th ng b nh nhân có th gi m ho c m t v n ng ch ng t chi hoàn toàn , th ng kèm theo r i lo n c m giác và r i lo n c tròn.

Theo YHCT ch n th ng gây làm kinh m ch t c ngh n, khí tr huy t gây li t.

2. CH NH

- Ch n th ng c t s ng sau giai o n c p không có ch nh ngo i khoa.
- Sau ph u thu t c t s ng b nh nhân có ch nh ph c h i ch c n ng.

3. CH NG CH NH

- B nh nhân trong giai o n c p, choáng tu
- B nh nhân có ch nh ngo i khoa.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i
- Máy i n châm hai t n s b , t .
- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh
- T th ng i b nh n m s p ho c n m nghiêng

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Phác huy t

- **Li t chi trên**, châm t các huy t
- + Giáp tích c n i t s ng c t n th ng + i chu + Kiên trinh
- + C c tuy n + Kiên ngưng + Tý nhu + Khúc trì

- + Th tam lý + Ngo i quan + Chi câu + Bát tà
- + H p c c + Lao cung
- **Li t chi d i**, châm t các huy t
- + Giáp tích L2-S1 + Tr t biên + Hoàn khiêu + Ân môn
- + Th a phù + U trung + D ng l ng tuy n + i i khê
- + Thái xung + a ng h i + Khâu kh + Bát phong
- **R i lo n c tròn**, châm t các huy t
- + Khúc c t + i tr ng du + Bàng quang du
- + Tr ng c ng + Quan nguyên + Khí h i
- **Châm b các huy t**
- + Tam âm giao + Trung ô + Huy t h i
- + Âm liêm + Th n du + Túc tam lý

5.2. Th thu t

- **B c 1** Xác nh và sát trùng da vùng huy t
- **B c 2** Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2. y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhân có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim mút ch t t i v trí huy t).

- **B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm**

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).
- + Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- **B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.**

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n
- M t li u trình i u tr t 30 40 l n i n châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng

6.2.X trí tai biến

- Vong châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day

I N CHÂM I U TR LI T CHI TRÊN

Mã s : VIII-301

1. I C NG

- Theo Y h c hi n i li t chi tr ên do r t nhi u nguyên nhân gây ra, tu theo v tr m c th ng t n h th n kinh b nh nhân có bi u m t hay gi m v n ng h ý chi trên có hay không teo c .

- Theo y h c c truy n b nh trong ph m vi ch ng nuy, Ma m c .Do phong th p tà th a c t u lý s h xâm nh p vào kinh m ch chi trên làm cho v n hành kinh m ch t c tr m t khác T ch c nh c, t ch t chi khi t h khí huy t tr gây b nh .

2. CH NH

- B nh lý thoái hoá t s ng c
- Tai bi n m ch máu não
- Viêm a dây a r th n kinh, li t sau zona
- Sau ch n th ng ám r i th n kinh cánh tay
- B nh dây th n kinh do ái tháo ng

3. CH NG CH NH

- Li t chi trên do b nh lý có ch nh i u tr ngo i khoa ép tu , u não, u tu , ng sáo tu ...

- B nh lý th n kinh giai o n c p ang ti n tri n
- Viêm nhi m c hi u (Phong, Lao, giang mai, HIV)

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i
- Máy i n châm hai t n s b , t .
- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh
- T th ng i b nh ng i ho c n m nghiêng bên li t lên trên

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Phác huy t

- Châm t các huy t

- Kiên ngưng - Th tam lý - Kiên trình - i chu
- Khúc trì - H p c c - Kiên t nh - Kiên trung du
- Ngo i quan - Bát tà - Giáp tích C4-C7

- **Châm b huy t:** Tam âm giao

5.2. Th thu t

- **B c 1.** Xác nh và sát trùng da vùng huy t
- **B c 2.** Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2. y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khi” (b nh nhn có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim m t t i v trí huy t).

- **B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm**

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- **B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.**

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n
- M t li u trình i u tr t 20- 30 l n i n châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng

6.2.X trí tại bi n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day.

I N CHÂM I UTR R ILO N C M GIÁC NÔNG

Mã s : VIII-307

1. I C NG

- C m giác m t m t là ch quan nh ng ng th i c ng ph n ánh m i quan h khách quan c a c th và môi tr ng.

- N u b nh nhân h p tác v i th y thu c trong quá trình khám b nh thì các tri u ch ng r i lo n c m giác có ý ngh a to l n trong ch n oán nh khu b nh lý th n kinh. Khi khám c n xác nh r i lo n c m giác khu v c nào? Nh ng lo i c m giác nào b r i lo n? Ngoài r i lo n c m giác, có au và d c m không?

- Theo y h c c truy n do khí huy t b t thông gây nên. Thu c ch ng tý Phong tý, Phong th p tý, ...

2. CH NH: T t c các nguyên nhân gây b nh, m i l a tu i.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh có ch nh c p c u ngo i khoa

- Ng i b nh ang s t kéo dài

- Suy tim, lo n nh p tim

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n:

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i

- Máy i n châm hai t n s b , t .

- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- T th ng i b nh n m ng a, n m s p, n m nghiêng ho c ng i tu theo v trí b b nh .

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

* **Th c ch ng:** Châm t các huy t bên b b nh ho c c hai bên tu theo t ng b nh c nh

- *Vùng u*

+ Bách h i + u duy + T th n thông

+ Th ng tinh + H p c c

- *Vùng ch m*

+ Thiên tr + H u nh + Phong ph + Phong trì

+ phong + Hành gian + H p c c

- *Vùng m t - m t*

+ Thái d ng + Quy n liêu + a th ng + Nghinh h ng

+ Giáp xa + i nghinh + H quan + Ng yêu

+ D ng b ch + To n trúc + T b ch + Th a kh p

+ Ty trúc không + ng t liêu + H p c c

- *Vùng tay*

+ Giáp tích C2-C7 + Kiên t nh + Kiên ngưng + Tỷ nhu

+ Th tam lý + D ng kê + H p c c + Khúc trì

+ Kiên trình + Thiên t nh + Xích tr ch + Bát tà

- *Vùng ng c- s n*

+ Giáp tích D5-D10 + Ch ng môn + i bao + Thiên trì

+ Á th huy t + Can du + Cách du + n trung

- *Vùng b ng*

+ Thiên khu + Ch ng môn + T cung + i m ch

+ Trung qu n + Trung c c + Giáp tích L2- L5

* **H ch ng:** Ngoài các huy t nh th c ch ng trên, châm b các huy t tu theo t ng vùng, châm c hai bên

- *Vùng u:* + Tam âm giao + Thái kê

- *Vùng ng c- s n:* + Can du + Cách du

- *Vùng b ng:* + Tam âm giao

- *Vùng th t l ng:* + Th n du

- *Vùng chân:* + Thái xung + Tam âm giao

+ Huy t h i + Túc tam lý

5.2. Th thu t

- **B c 1.** Xác nh và sát trùng da vùng huy t

- **B c 2.** Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón trỏ, cạo da vùng huyệt; Tay phải châm kim nhanh qua da vùng huyệt.

Thì 2. Dùng kim từ từ đi huyệt, kích thích kim cho đến khi thấy “cọc khí” (bệnh nhân có cảm giác căng, tê, ngứa và phồng, không đau vùng huyệt và châm kim, thấy thu cảm giác kim rút chốt từ vị trí huyệt).

- Bước 3. Kích thích huyệt bằng máy điện châm

Nối dây của máy điện châm với kim đã châm vào huyệt theo tần số bắt đầu của máy điện châm

- Tần số (tần số cơ bản): Tần số từ 5 - 10Hz, Tần số bắt đầu 1 - 3Hz.

- Cường độ tăng dần cường độ từ 0 đến 150 microAmpe (tuỳ theo mức chịu đựng của bệnh nhân).

+ Thời gian 20- 30 phút cho một lần điện châm.

- Bước 4. Rút kim, sát khuẩn da vùng huyệt và châm.

5.3. Lưu trình điều trị

- Điện châm ngày một lần

- Một lưu trình điều trị từ 25 - 30 lần điện châm.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi:

- Toàn trạng

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Về lâm sàng

Triệu chứng: Bệnh nhân hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Tắt máy điện châm, rút kim ngay, lau mồ hôi, nghỉ ngơi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tích cực. Đánh giá các huyệt Thái dương, Nội quan. Theo dõi mạch, huyết áp.

- Chẩn đoán khi rút kim: Dùng bông khô vô khuẩn ép tích cực, không day.

I N CHÂM I U TR VIÊM M I XOANG

Mã s : VIII-310

1. I C NG

Mũi và xoang có mối liên hệ chặt chẽ về cấu trúc giải phẫu và hoạt động chức năng, nên trong thực tế, viêm xoang rất hiếm khi xảy ra đơn lẻ mà thường lan rộng ra mũi và các xoang khác cùng mũi. Ngoài ra, triệu chứng của viêm xoang và mũi có nhiều điểm tương đồng nên các nhà khoa học đã khuyến cáo vì vậy dùng thuốc viêm mũi xoang thay cho thuốc viêm xoang. Viêm mũi xoang cũng như nghĩa là tình trạng viêm niêm mạc mũi và các xoang cùng mũi gây ra do nhiều nguyên nhân khác nhau như nhiễm khuẩn, dị ứng. Tài liệu này chỉ giải thích về triệu chứng viêm mũi xoang một tính với 4 triệu chứng chủ yếu là Chẩn đoán mũi mũi trước hoặc mũi sau hoặc hai. Nghẹt hoặc tắc mũi. Đau mắt, sưng nề vùng mắt, đau đầu trước trán. Mệt mỏi hàng ngày.

2. CH NH

Chẩn đoán viêm mũi xoang một tính

3. CH NG CH NH

Viêm mũi xoang do các bệnh lý khác

4. CHU NB

4.1. Nguyên nhân: Bác sĩ, Y sĩ có đào tạo về chuyên ngành y học để chẩn đoán các bệnh chức năng hành nghề theo quy định của pháp luật khám bệnh, chữa bệnh.

4.2. Phương tiện

- Kim châm cứu vô khuẩn, dài từ 5 - 10 cm, dùng riêng cho từng người
- Máy điện châm hai tần số biến đổi, tĩnh.
- Khay men, bông, cỡ 70, kẹp có mũi.

4.3. Nguyên liệu

- Dụng cụ khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định
- Thiết bị đo huyết áp, thoi máu.

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Vùng tiếp xúc
- + Giải tích L2- L5 + Điện trường du + Thời gian - Yêu cầu quan

M nh môn	Tr t biên	U trung	
<i>Vùng chân</i>			
Giáp tích L2- L5	Tr t biên	Phong th	Ân môn
U trung	Phong long	Gi i khô	Khâu kh
D ng l ng tuy n	a ng h i	Thái xung	

5.1. Phác huy t

- Châm t các huy t

- + Nghinh h ng
- + Thái d ng
- + Th ng tinh
- + T thông
- + Giáp xa
- + Bách h i
- + Quy n liêu
- + H quan
- + H p c c

- Châm b các huy t

- + N i quan
- + Tam âm giao

5.2. Th thu t

- B c 1. Xác nh và sát trùng da vùng huy t

- B c 2. Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2. y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhân có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim m t ch t t i v trí huy t).

- B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).
- + Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n

- M t li u tr ình i u tr t 15- 20 l n i n ch ãm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1. Theo ðối toàn tr ãng

6.2. X trí tai bi n

- V ãng ch ãm

Tri u ch ãng: Ng ãi b nh hoa m t, chóng m t, v ã m h ãi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n ch ãm, rút kim ngay, lau m h ãi, m, u ãng n c ch ãng ãng nóng, n m ãng t i ch . Day b m các huy t Thái ð ãng, N i quan. Theo ðối m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không ðay.

I N CHÂM I U TR AU DO THOÁI HÓA KH P

Mã s : VIII-313

1. I C NG

- Thoái hóa kh p là nh ng b nh c a kh p và c t s ng au m n tính, không có bi u hi n c a viêm. T n th ng c b n c a b nh là tình tr ng thoái hóa c a s n kh p và a m c t s ng, nh ng thay i ph n x ng đ i s n và màng ho t d ch.

- Nguyên nhân chính c a b nh là quá trình lão hóa và tình tr ng ch u áp l c quá t i và kéo dài c a s n kh p.

2. CH NH

- au nh c, thoái hóa t t c các kh p.

3. CH NG CH NH

- Tuân theo các ch ng ch nh chung c a châm.

- Ng i b nh b s t kéo dài, m t n c, m t máu.

- Ng i b nh ang trong tình tr ng c p c u

- Ng i b nh b suy tim, lo n nh p tim.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ng theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i

- Máy i n châm hai t n s b , t .

- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- T th b nh nhân ng i, n m s p, n m ng a ho c n m nghiêng.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

* **Th c ch ng**

- **Châm t các huy t**

- *Vùng c - vai tay*

Khoa Đông Y

+ C1 – C7	+ Phong trì	+ Bách h i
+ Kiên trung du	+ Kiên ngo i du	+ i ch
+ Kiên t nh	+ Kiên liêu	+ Kiên ngưng
+ Kiên trình	+ Thiên tông	+ Khúc trì
+ Th tam lý	+ Ngo i quan	+ H p c c
+ Bát tà		
- <i>Vùng l ng, th t l ng, hông</i>		
+ Th liêu	+ Giáp tích L2- S1	
+ i tr ng du	+ Ti u tr ng du	+ Yêu d ng quan
+ Tr t biên	+ Hoàn khiêu	+ Th liêu
+ Can du	+ m du	+ T du
+ V du	+ Tâm du	+ Cách du
- <i>Vùng chân</i>		
+ c t	+ T t nhĩn	+ Huy t h i
+ y trung	+ D ng l ng tuy n	+ L ng khâu
- <i>Vùng c chân</i>		
+ i i khê	+ Xung d ng	+ L oài
+ Bát phong	+ Côn lôn	+ Thái xung

* H ch ng

Ngoài châm t các huy t nh th c ch ng, châm b các huy t sau

- *N u Can h*

+ Thái xung + Tam âm giao

- *N u th n h*

+ Thái khê + Th n du + Quan nguyên

- *T h*

+ Thái B ch + Tam âm giao

5.2. Th thu t

- **B c 1.** Xác nh và sát trùng da vùng huy t

- **B c 2.** Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay phải châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2. y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khi” (b nh nhn có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim mút ch t t i v trí huy t).

- B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.

- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n

- M t li u trình i u tr t 10 – 15 l n i n châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng

6.2 X trí tại bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái d ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- Ch y máu khi rút kim: Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day.

I N CHÂM I UTR LI T DO T N TH NG ÁM R I DÂY THÂN KINH

Mã s : VIII-316

1. I C NG

Li tr , ám r i, dây th n kinh ngo i biên do các nguyên nhân viêm r , viêm màng nh n t y, do t c m ch máu nuôi d ng dây th n kinh, do chèn ép trong thoát v a m, do ch n th ng, tai n n. Y h c c truy n cho r ng do khí h huy t kém không nuôi d ng ho c do tr s làm c n tr s l u thông tu n hoàn khí huy t gây nên.

2. CH NH

Li tr , ám r i, dây th n kinh ngo i biên do các nguyên nhân.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh có ch nh c p c u ngo i khoa
- Ng i b nh ang giai o n c p ho c m t n c, m t máu.
- Suy tim n ng.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i
- Máy i n châm hai t n s b , t .
- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh
- T th ng i b nh n m ng a ho c nghiêng.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

* Tr ng thái th c

- Li tr , ám r i dây th n kinh thu c chi trên, châm t các huy t
- Giáp tích C4- C7 - Th tam lý - Thêm tuy n
- Kiên ngưng - Chi câu - C c tuy n

6.1. Theo dõi: Toàn trạng

6.2. Xét trí tại bệnh

- Vàng chân

Triệu chứng: Ngón bị nhô hoa mọt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mẩn nhợt nhạt.

Xét trí: Xét máu chân, rút kim ngay, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tích. Day bấm các huyệt Thái dương, Nội quan. Theo dõi mạch, huyết áp.

- Chẩn đoán khi rút kim: Dùng bông khô vô khuẩn ép tích, không day.

I N CHÂM IỀU TRỊ M AU DO UNG TH

Mã s : VIII-318

1. I C NG

Ung th gây au do:

- au trong n i t i kh i u
- Do kích th c kh i u gây chèn ép, xâm l n vào các vùng t ch c xung quanh.

Y h c c tuyền cho r ng do kh i u làm c n tr s l u thông c a khí huyết gây nên “Th ng b t thông, thông b t th ng”.

2. CH NH

Các ch ng au do ng th gây nên .

3. CH NG CH NH

Ng i b nh trong giai o n suy ki t n ng, giai o n c p c u .

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c tuyền c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i
- Máy i n châm hai t n s b , t .
- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh
- T th ng i b nh n m ng a ho c nghiêng.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huyết

Nguyên t c ch n huyết:

- Ch n huyết a th t i i m au
- Huyết theo vùng Ch n huyết t i vùng b b nh.
- Ch n huyết theo tỉ t o n th n kinh chi ph i
- Ch n huyết trên ng kinh i qua vùng b b nh

5.2. Thủ thuật

- **Bước 1.** Xác định và sát trùng da vùng huyết

- **Bước 2.** Châm kim vào huyết theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón trỏ, cạo da vùng huyết; Tay phải châm kim nhanh qua da vùng huyết.

Thì 2. Dùng kim tẩm huyết, kích thích kim cho đến khi thấy “cát khí” (bệnh nhân có cảm giác cạo, tê, ngứa và phồng, không đau vùng huyết và châm kim, thấy thu cảm giác kim rút khỏi vị trí huyết).

- **Bước 3. Kích thích huyết bằng máy điện châm**

Đặt dây điện châm và kim đã châm vào huyết theo tần số bắt đầu máy điện châm

- Tần số (tần số cơ thể) Tần số từ 5 - 10Hz, Tần số bắt đầu 1 - 3Hz.

- Cường độ tăng dần cường độ từ 0 đến 150 microAmpe (tuỳ theo mức chịu đựng của bệnh nhân).

+ Thời gian 20- 30 phút cho mỗi lần điện châm.

- **Bước 4. Rút kim, sát khuẩn da vùng huyết và châm.**

5.3. Lưu ý khi điều trị

- Điện châm ngày một lần

- Mỗi lần điều trị từ 25- 30 lần điện châm.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Toàn thân

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Vấn đề châm**

Triệu chứng: Ngứa bệnh nhân hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mặt nhợt nhạt, cảm giác tê bì.

Xử trí: Tắt máy điện châm, rút kim ngay, lau mồ hôi, nghỉ ngơi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tĩnh dưỡng. Đặt bệnh nhân các huyết Thái dương, Nhị quan. Theo dõi mặt, huyết áp.

- **Chảy máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khuẩn ép tĩnh mạch, không day.

I N CHÂM I U TR GI M AU DO ZONA

Mã s : VIII-319

1. I C NG

Zona th n kinh do virus Varicella Zoster. D u hi u s m c a b nh là c m giác au nh kim châm, ng a, cháy rát trên m t vùng da. Th ng th ng ch có m t dây th n kinh t y s ng b virus t n công. B nh nhân c ng b nh c u, au mình, lên c n s t nh . Sau vài ba ngày th nh ng m n r p nh b xu t hi n tr n n n da màu . M n n c s lan r ng t i m t v ng da cú th th t l ng, c nh s n, bàn chõn, bàn tay, ho c m t b n m t, da u. Zona th n kinh cú m i l a tu i nh ng th ng g p t 50 tu i tr lên.

H c thuy t Thiên Nhân h p nh t c a Y h c c truy n cho r ng con ng i s ng trong v tr ch u tác ng v th i ti t khí h u b n mùa thay i, g p ph i n m th i ti t x u, s c kháng c a c th gi m sút s d m cb nh.

2. CH NH

Zona th n kinh.

3. CH NG CH NH

- Tuân th theo các ch ng ch nh c a châm.
- Ng i b nh trong giai o n s t cao.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành nh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i
- Máy i n châm hai t n s b , t .
- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh
- T th ng i b nh n m ng a ho c nghiêng.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Phác i u tr Thanh nhi t, tiêu c, nâng cao chính khí, thông kinh l c ch th ng.

Nguyên tắc chẩn huyết Chẩn huyết theo các nguyên tắc sau:

- Thanh nhiệt tiêu c Khúc trì, Hợp c c, i chùy
- Huyết a th Chẩn huyết t t i i m au
- Huyết theo vùng Chẩn huyết t t i vùng b b nh.
- Chẩn huyết theo tỉ t o n th n kinh chi ph i

5.2. Thủ thuật

- **B c 1.** Xác nh và sát trùng da vùng huyết
- **B c 2.** Châm kim vào huyết theo các thì sau:

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huyết; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huyết.

Thì 2. y kim t t t i huyết, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhân có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huyết v a châm kim, th y thu c c m giác kim m t ch t t i v trí huyết).

- **B c 3.** Kích thích huyết b ng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huyết theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- **B c 4.** Rút kim, sát khu n da vùng huyết v a châm.

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n
- M t li u trình i u tr t 10- 15 l n i n châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BÌ N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng

6.2. X trí tại bì n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huyết Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huyết áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day.

I N CHÂM I U TR LI T DO VIÊM A R , DÂY TH N KINH

Mã s : VIII-320

1. I C NG

Viêm a r , dây th n kinh ngo i biên do các nguyên nhân nhi m khu n nh vi khu n, vi rút ho c viêm không do y u t nhi m khu n.

Y h c c truy n cho r ng do khí h huy t kém không nuôi d ng ho c s c kháng c a c th suy gi m.

2. CH NH

Viêm r , dây th n kinh ngo i biên do các nguyên nhân.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh ang giai o n nhi m khu n c p

- Suy hô h p, suy tim n ng.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch á b nh.

4.2. Ph ng tỉ n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i

- Máy i n châm hai t n s b , t .

- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

- T th ng i b nh n m ng a ho c nghiêng.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Châm t các huy t

* Viêm r , dây th n kinh thu c chi trên.

- Giáp tích C4- C7 - Th tam lý - Thêm tuy n

- Kiên ngưng - Chi câu - C c tuy n

- Tý nhu - H p c c - Thiên t nh

- Khúc trì - Lao cung - Kiên trinh

- Túc tam lý
- Huy th i
- Ngo i quan

* Viêm r , dây th n kinh thu c chi d i

- Giáp tích L2- L4
- Ân môn
- Huy th i
- Th liêu
- y trung
- i i khê
- Tr t biên
- Th a s n
- Khâu kh
- Hoàn khiêu
- Côn lôn
- Thái xung
- Th a phù
- D ng l ng tuy n
- a ng h i
- **Châm b các huy t** (trong tr ng h p tr ng thái h)
- + Huy th i
- + Túc tam lý

5.2. Th thu t

- **B c 1.** Xác nh và sát trùng da vùng huy t
- **B c 2.** Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1. Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2. y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhân có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim m t ch t t i v trí huy t).

- **B c 3.** Kích thích huy t b ng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- **B c 4.** Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n
- M t li u trình i u tr t 20-25 l n i n châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng

6.2. X trí tại bi n

- V ng châm

Khoa ông Y

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vĩa m hoi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n chĩm, rút kim ngay, lau m hoi, m, u ng n c chĩng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái d ng, N i quan. Theo dĩi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day.

I N CHÂM I U TR CH NG TIC C M T

Mã s : VIII-321

1. I C NG

TIC b n ch t là nh ng hành ng, ho t ng c a m t hay m t nhóm c nh (m t, m t, chân, tay, phát âm ti ng kêu, ti ng nói ...) ngoài ý mu n , ngoài ki m soát c a ng i b nh. Theo tiêu chu n qu c t - ICD10 chia TIC thành 3 th :

- Tic nh t th i
- Tic v n ng, âm thanh kéo dài, m n tính
- H i ch ng Tourette.
- V i u tr hi n nay v n dùng li u pháp tâm lý k t h p v i thu c
- Y h c c truy n cho r ng do các nguyên nhân bên trong(th t tình), liên quan n ch c n ng c a hai t ng Tâm, Can.

2. CH NH

Các ch ng tic

3. CH NG CH NH

Ng i b nh trong giai o n s t cao.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , y s , l ng y c ào t o v châm c u

4.2. Ph ng ti n

- Kim châm c u vô khu n, dài t 5 - 10 cm, dùng riêng cho t ng ng i
- Máy i n châm hai t n s b , t .
- Khay men, bông, c n 70 , k p có m u.

4.3. Ng i b nh

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh
- T th ng i b nh n m ng a ho c nghiêng.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Châm t các huy t

+ Bách h i + n ng + Thái d ng

- +H p c c + N i quan + Th n môn
- + Thái xung

5.2. Th thu t

- B c 1. Xác nh và sát trùng da vùng huy t
- B c 2. Châm kim vào huy t theo các thì sau

Thì 1 Tay trái dùng ngón tay cái và ngón tr n, c ng da vùng huy t; Tay ph i châm kim nhanh qua da vùng huy t.

Thì 2 y kim t t t i huy t, kích thích kim cho n khi t “ c khí” (b nh nhân có c m giác c ng, t c, n ng v a ph i, không au vùng huy t v a châm kim, th y thu c c m giác kim mút ch t t i v trí huy t).

- B c 3. Kích thích huy t b ng máy i n châm

N i c p dây c a máy i n châm v i kim ã châm vào huy t theo t n s b - t c a máy i n châm

- T n s (t t n s c nh) T n s t t 5 - 10Hz, T n s b t 1 - 3Hz.
- C ng nâng d n c ng t 0 n 150 microAmpe (tu theo m c ch u ng c a ng i b nh).

+ Th i gian 20- 30 phút cho m t l n i n châm.

- B c 4. Rút kim, sát khu n da vùng huy t v a châm.

5.3. Li u trình i u tr

- i n châm ngày m t l n
- M t li u trình i u tr t 10- 15 l n i n châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi toàn tr ng

6.2. X trí tại bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: T t máy i n châm, rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- Ch y máu khi rút kim: Dùng bông khô vô khu n ép t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR H I CH NG TH T L NG HÔNG

Mã s : VIII-322

1. I C NG

- au th n kinh t a là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân c n ng và th c th gây ra nh do l nh, thoát v a m, viêm nhi m, kh i u chèn ép...

- Theo y h c c truy n au th n kinh t a c miêu t trong ph m vi ch ng tý, nguyên nhân th ng do phong, hàn, th p, nhi t xâm ph m vào kinh Bàng quang và kinh m gây ra.

2. CH NH

au th n kinh t a do phong hàn th p, do thoái hóa c t s ng.

3. CH NG CH NH

au th n kinh t a kèm theo nhi m trùng t i ch .

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm .

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.
- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p.
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th n m s p ho c n m nghiêng, ch ng au cho ng i b nh.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Th y châm bên au

- + i tr ng du + Tr t biên
- + D ng l ng tuy n + Th a phù

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau

Thì 1. dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nh n th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c, k t h p h i b nh nh n v c m giác “ c khí”.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

- Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.
- M t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th ti n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim** dùng bông vô khu n n t i ch , không day

TH Y CHÂM I U TR AU U, AU N A U

Mã s : VIII-323

1. I C NG

- au u là m t tri u ch ng c a m t s b nh (có nguyên nhân, c ch b nh sinh) trong ph m vi nhi u chuyên khoa nh n i, tai m i h ng, r ng hàm m t... do các t n th ng th c th nh do u não, áp xe não, d d ng m ch não, viêm nhi m h th n kinh.... ho c ch là n ch ng trong tâm c n suy nh c mà ch a b ng th y châm r t có hi u qu .

- Y h c c truy n g i là “ u th ng”, n m trong ch ng tâm c n suy nh c do c m ph i ngo i tà ho c r i lo n công n ng ho t ng c a các t ng ph .

2. CH NH

- au u do b nh tâm c n suy nh c.

- au u ã rõ nguyên nhân có ch nh k t h p i n châm.

3. CH NG CH NH

- au u do t n th ng th c th (nh ã trình bày trên) giai o n c p.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th n m ng a

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Th y châm hai bên Phong trì

- N u do khí h , th y châm thêm huy t Túc tam lý.

- N u do huy t h , th y châm b thêm các huy t Cách du; Can du

- N u do nhi t ho , th y châm các huy t Khúc trì; i chu

- N u do àm th p, th y châm các huy t Phong long; Túc tam lý

- Nu do c m m o phong hàn th y châm các huy t Ph du
- Nu do c m m o phong nhi t th y châm huy t Trung ph
- Nu do huy t áp cao th y châm các huy t Khúc trì ; Túc tam lý.
- Nu do huy t áp th p th y châm thêm các huy t Th n du ; Túc tam lý.

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhằng, d t khoát theo các thì nh sau

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

- Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.
- M t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th ti n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR M T NG

Mã số: VIII-324

1. I C NG

- M t ng là tình tr ng khó ng ho c gi m v th i gian ng ho c ch t l ng gi c ng .

- Theo y h c c truy n m t ng thu c ch ng th t miên do ho t ng không i u hoà c a ng chí (th n, h n, phách, ý, trí)

- M c ích c a i n châm i u tr m t ng là giúp ng i b nh vào gi c ng d h n ng th i m b o th i gian c ng nh nâng cao ch t l ng gi c ng .

2. CH NH

- M t ng do tâm c n suy nh c

- i u tr k t h p trong các b nh thu c th khác

3. CH NG CH NH

Ng i b nh m c các ch ng b nh a ch y máu (không châm c u c)

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm .

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th n m ng a

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Th y châm hai bên Phong trì

- N u do Tâm huy t h th y ho c tâm d ng v ng th y châm thêm huy t Tâm du; Cách du

- N u do Tâm T khuy t n th y châm huy t Tâm du; Cách du; Túc tam lý.

- N u do Tâm Th n b t giao th y châm thêm huy t Th n du.

- N u do Can huy t h th y châm thêm huy t Can du; Cách du

- Nhu do Thâm âm h, Can, m ho v ng th y châm thêm huyệt Thâm du; Can du; Cách du.

- Nhu do V khí không i u hoà th y châm thêm huyệt Thiên t; Túc tam lý; T du; V du.

5.2. Thủ thuật

B c 1. Lấy thuốc vào b m tiêm

B c 2. Thủ test

B c 3. Tiến hành th y châm Vi c th y châm vào huyệt v ph i nh nhàn, d t khoát theo các thì nh sau

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huyệt, sau ó tiến kim qua da vùng huyệt nhanh, d t khoát vào n huyệt, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thuốc vào huyệt, m i huyệt 1- 2 ml thuốc.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Lưu trình i u tr

- Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huyệt.

- M t lưu trình i u tr t 10-15 l n, có th tiến hành 2-3 lưu trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huyệt Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huyệt áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I UTR LI T N A NG I DO TAI BI N M CH MÁU NÃO

Mã s : VIII-330

1. I C NG

Tai bi n m ch máu não (TBMMN) là s x y ra t ng t các thi u sót ch c n ng th n kinh th ng là khu trú h n lan t a, t n t i quá 24 gi ho c gây t vong trong 24 gi . Các khám xét lo i tr nguyên nhân ch n th ng.

Theo Y h c c truy n g i là Bán thân b t to i, thu c ch ng trúng phong.

M c ích c a quy trình này Nh m h ng d n cho Ng i th c hi n các tuy n áp d ng i u tr .

2.CH NH

Ng i b nh li t n a ng i, không hôn mê; m ch, huy t áp, nh p th n nh.

3. CH NG CH NH

Ng i b nh ang hôn mê, các ch s m ch, huy t áp, nh p th ch a n nh. B nh nhân d ng thu c th y châm.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.
- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th n m ng a ho c n m nghiêng.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- Th t ngôn
- + Á môn + Th ng liêm tuy n
- Li t m t
- + Quy n liêu + Giáp xa

- + a th ng + Phong.
- Li t tay
- + Giáp tích C4- C6 + i chùy + Kiên ngưng
- + Ngo i quan + Kiên trình + Khúc trì
- + Chi câu
- Li t chân
- + Giáp tích L3-L5 + Hoàn khiêu + Ân môn
- + Th a s n + Túc tam lý + Tr t biên
- + U trung + Gi i kê + D ng l ng tuy n.
- Ti u ti n không t ch
- + Trung c c + Quan nguyên + T cung + Khúc c t
- i ti n không t ch
- + i tr ng du + Tr t biên + Th liêu

5.2. Th c hi n k thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí).

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm

5.3. Li u trình i u tr

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình t 20 - 35 l n th y châm, tùy theo m c b nh, sau ó có th nh c l i li u trình ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tai bi n

- V ng châm

Khoa ông Y

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vĩa m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR VIÊM M I D NG

Mã s : VIII-336

1. I C NG

Theo YHCT, nguyên nhân là do ph khí và v khí h , không kh ng ch c phong hàn xâm nh p mà gây b nh.

2. CH NH

i v i d ng nh , thông th ng.

3. CH NG CH NH

B nh nhân d ng thu c th y châm.

B nh nhân d ng n ng, khó th .

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s, y s, l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th n m ng a

5. CÁC BU C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

+ Nghinh h ng + Quy n liêu + H p c c

+ Túc tam lý + Ph du + Cao hoang.

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nh n th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình t 10 - 15 l n th y châm, tùy theo m c b nh, sau ó có th nh c l i li u trình t i p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi:

- Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái d ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR TÂM C N SUY NH C

Mã s : VIII-337

1. I C NG

Các r i l n tâm c n là m t nhóm nhi u r i lo n có c n nguyên tâm lý trong b nh lý tâm th n, chỉ m 3-5% dân s , nh v m t tri u ch ng, nh ng tỉ n tri n kéo dài và ph c t p do ph thu c vào nhi u nhân t (nhân cách, stress, môi tr ng xã h i...). Trong ó tâm c n suy nh c là b nh th ng g p nh t, v i các bi u hi n m t ng , nh c u và gi m trí nh , 60% g p nh ng ng i lao ng trí óc, t 30-50 tu i, thành th và nam gi i nhi u h n.

Theo YHCT, b nh c miêu t trong ph m vi nhi u ch ng, tùy theo tri u ch ng n i b t nh kinh quý (tim p h i h p t ng lúc), chính xung (tim p h i h p kéo dài), ki n vong (hay quên), u th ng (nh c u), di tinh, th t miên (m t ng)...

2. CH NH

B nh nhân có ch n oán là tâm c n suy nh c

3. CH NG CH NH

B nh nhân đ ng thu c th y châm.

B nh nhân tâm th n không h p tác i u tr .

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng tỉ n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.
- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th n m ng a

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- **Th can khí u t k t** (th h ng ph n t ng)
- + Bách h i + Thái đ ng + N i quan
- + Tam âm giao + Can du + n ng

- + Phong trì + Th n môn + Thái xung
- **Th can th n h** (th c ch gi m).
- + Bách h i + Thái d ng + N i quan + Can du
- + Tam âm giao + n ng + Phong trì + Th n môn
- + Thái xung + Th n du + Thái khô + Chí th t
- **Th âm d ng u h** (th h ng ph n và c ch u gi m)
- + Bách h i + Thái d ng + Quan nguyên + Th n du
- + Phong trì + M nh môn + Khí h i + Tam âm giao

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàn, d t khoát theo các thì nh sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí).

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

- Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

- M t li u trình t 10 - 15 l n th y châm, tùy theo m c b nh, có th nh c l i li u trình t i p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1. Theo dõi: Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tai bi n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái d ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day

TH Y CHÂM I UTR H ICH NG TI N ÌNH

Mã s : VIII-351

1. I C NG

- H i ch ng ti n ình là b nh lý th ng g p nhi u l a tu i, nh ng hay g p nh t l a tu i trung niên tr lên. B nh do nhi u nguyên nhân khác nhau nh cao huyết áp, x c ng ng m ch, thoái hóa t s ng c , b nh lý tai trong, b nh não...

- Theo Y h c c truy n, h i ch ng ti n ình thu c ph m vi ch ng huy n v ng.

2. CH NH

T t c các b nh nhân có tri u ch ng hoa m t, chóng m t, ù tai, au u, ng ít, m màng...

3. CH NG CH NH

- B nh nhân ang mang thai.

- Có tri u ch ng c a b nh ngo i khoa (u não, áp xe não...)

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s, y s, l ng y c ào t o v th y châm. .

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th n m ng a ho c ng i

5. CÁC B C TI N HÀNH

1. Phác huy t

Bách h i	Th ng tinh	Thái d ng
Phong trì	Su t c c	Trung ô
Túc tam lý	Tam âm giao	Huy t h i
N i quan	Thái xung	Can du
Th n du	H p c c	

5.2. Thủ thuật

Bước 1. Lấy thuốc vào bìa niêm

Bước 2. Thử test

Bước 3. Tiến hành thử y châm. Vị trí y châm vào huyết v ph i nh
nhàng, dứt khoát theo các thì sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huyết, sau ó tiến kim qua
da vùng huyết nhanh, dứt khoát vào n huyết, b nh nhàn th y c m giác t c
n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí).

Thì 2. T t b m thuốc vào huyết, m i huyết 1- 2 ml thuốc.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Lưu trình i u tr

- Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huyết.

- M t lưu trình i u tr t 15 – 30 l n th y châm tùy theo m c b nh và
áp ng i u tr .

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

6.1. Theo dõi:

- Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bị n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh,
s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m
ng h t i ch . Day b m các huyết Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huyết
áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR AU VAI GÁY

Mã s : VIII-352

1. I C NG

- H i ch ng au vai gáy là b nh hay g p trên lâm sàng, b nh liên quan n b nh lý t s ng c .Tu theo m c và v trí t n th ng b nh nhân có nh ng r i lo n c m giác và v n ng do các r th n kinh thu c ám r i th n kinh cánh tay chi ph i.Th ng g p au ho c tê sau gáy lan xu ng vai tay có th n c ho c k t h p v i y u, gi m tr ng l c các c t ng ng v i các r th n kinh b th ng t n chi ph i .

- Theo Y h c c truy n, do t u lý s h phong hàn th p th a c xâm nh p gây t n th ng kinh l c, c n tr l u thông khí huy t, gây au. B nh lâu ngày gây t n th ng cân c gây y u, teo c .

2. CH NH

au vai gáy do thoái hoá t s ng c

3. CH NG CH NH

- au vai gáy trong b nh c nh có ép tu c (viêm tu , thoát v a m th trung tâm, u tu , r ng tu ...)

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.
- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3 Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th n m ng a ho c ng i

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Phác huy t

- Giáp tích C4 - C7
- Phong ph
- Thiên tr

Kiên trung du	Kiên t nh	Kiên ngung
Kiên trình	fThiên tông	Ngo i quan

5.2. Thủ thuật

Bước 1. Lấy thuốc vào bơm tiêm

Bước 2. Thử test

Bước 3. Tiến hành thuyên châm. Vị trí thuyên châm vào huyết tĩnh mạch ngoại vi, để thuốc theo các thì như sau

Thì 1. Dùng hai ngón tay ấn và căng da vùng huyết, sau đó tiến kim qua da vùng huyết nhanh, để thuốc vào tĩnh mạch, bệnh nhân thuyên châm giác tĩnh mạch vị trí kim châm (cảm giác sốc khí)

Thì 2. Tiến bơm thuốc vào huyết, mỗi huyết 1- 2 ml thuốc.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng vị trí tiêm.

5.3. Lưu trình điều trị

- Thuyên châm mỗi ngày một lần, mỗi lần thuyên châm vào 2- 3 huyết.

- Một lưu trình điều trị 15 - 30 lần thuyên châm, tùy theo mức độ bệnh và đáp ứng điều trị.

6. THEO DÕI VÀ XÉT NGHIỆM TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi: Theo dõi tại chỗ và toàn thân

6.2. Xét nghiệm tại bệnh viện

- **Vết thuyên châm**

Triệu chứng: Ngứa ngứa bệnh hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mặt nhợt nhạt, sốc mất nhận thức.

Xét nghiệm: Rút kim ngay, lau vết thuyên châm, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tại chỗ. Đặt bơm các huyết Thái dương, Nhị quan. Theo dõi mạch, huyết áp.

- **Chẩn đoán khi rút kim:** Dùng bông vô khuẩn tại chỗ, không day

TH Y CHÂM LI T DÂY TH N KINH VII NGO I BIÊN

Mã s : VIII-356

1. IC NG

- Li t dây th n kinh s VII ngo i biên là m t ho c gi m v n ng n a m t c a nh ng c bám da m t do dây th n kinh s VII chi ph i, có d u hi u Charles-Bell đ ng tính.

- Theo Y h c c truy n, b nh thu c ch ng “kh u nh n oa tà” do phong hàn, phong nhi t, huy t xâm ph m vào l c m ch c a ba kinh đ ng m t làm khí huy t kém i u hoà kinh cân thi u dinh đ ng không co l i c. B nh nhân th ng có bi u hi n mi ng méo, m t bên li t nh m không kín.

2. CH NH

Li t th n kinh s VII do l nh, nhi m khu n, nhi m virus, ch n th ng.

3. CH NG CH NH

Li t th n kinh s VII trong b nh c nh n ng khác hôn mê, u não, áp xe não, suy hô h p, tai bi n m ch máu não vùng thân não, b nh nhân tâm th n.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.
- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th n m ng a ho c ng i

5. CÁC B C TI N HÀNH

1. Phác huy t

- Thái đ ng	- ng t liêu	- D ng b ch
- Ng yêu	- To n trúc	- Tình minh
- Quy n liêu	- Nghinh h ng	- a th ng
- Giáp xa	- Nhân trung	- Phong trì
- Th a t ng	- H p c c	

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàn, d t khoát theo các thì nh sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

- Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

- M t li u trình i u tr t 15-30 l n th y châm, tùy theo m c b nh và áp ng i u tr .

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi:

- Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM
I U TR AU DÂY TH N KINH LIÊN S N
Mã s : VIII-357

1. I C NG

- au dây th n kinh liên s n là b nh c nh xu t hi n khi dây th n kinh liên s n b t n th ng (viêm nhi m, chèn ép) tu vào v trí m c , s l ng dây th n kinh liên s n b t n th ng trên lâm sàng mà b nh nhân có bi u hi n khác nhau. B nh th ng au t i n i t n th ng khi n vào, au ch y d c theo ng i c a dây th n kinh, au t ng khi ho, hít th sâu, c ng dẫn l ng ng c. au th n kinh liên s n hay g p trong b nh lý c t s ng, ch n th ng l ng ng c, Zona.

- Theo Y h c c truy n, b nh thu c ch ng “Hi p th ng” do Can khí u t k t, Can ho quá m nh ho c do khí tr huy t , àm m. B nh nhân th ng au m t ho c hai bên m ng s n, ng c s n y t c, d cấu gi n, mi ng ng, m ch huy n, kh n.

2. CH NH

au th n kinh liên s n do l nh, sau ch n th ng, Zona .

3. CH NG CH NH

au th n kinh liên s n tri u ch ng trong b nh c nh có ép tu (Lao c t s ng, u tu , ch n th ng c t s ng...)

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.
- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th ng i b nh n m ng a ho c ng i.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- N i quan	- Ch ng môn	- i bao
- Thiên trì	- Hành gian	- A th huy t
- Phong long	- K môn	- Chi câu

- Can du
- Thái kê
- Huy t h i

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau:

Thì 1 dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2 t t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3 Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình i u tr t 15 - 30 l n th y châm, tùy theo m c b nh và áp ng i u tr .

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tai bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim** dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR AU DÂY TH N KINH S V

Mã s : VIII-359

1. I C NG

- au dây th n kinh s V tiên phát (au dây th n kinh tam thoa) là nh ng c n au xu t hi n t ng t d d i vùng da m t bên m t. C n au xu t hi n t nhiên hay do ng ch m vào “ i m bùng n ”. Trong c n au b nh nhân có th có co gi t c m t, vấ m hôi, ch y n c m t, n c m i. Ph n l n b nh nhân trên 50 tu i. Khám ngoài c n không th y có tri u ch ng khách quan th n kinh .

- Theo Y h c c truy n, au th n kinh s V thu c ch ng “Th ng phong” do Tr ng V nhi t ho c Can m nhi t sinh phong nhi t i lên gây t c tr v n hành khí huy t các kinh d ng cùng bên m t .

2. CH NH

au dây th n kinh V tiên phát (au dây th n kinh tam thoa)

3. CH NG CH NH

- au th n kinh V n m trong b nh c nh có t n th ng th n kinh th c th li t c nhai, m t ph n x giác m c, li t các dây th n kinh s não khác, x c ng r i rác, u não.

- Ng i b nh có ti n s d ng v i thu c thu châm, r i lo n ông máu..

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s, y s, l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th n m ng a

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- Quy n liêu - Phong trì - a th ng - phong

- phong - Bách h i - Giáp xa - H quan

- Khúc trì - Phong trì -D ụng b ch - D ụng l ụng tuy n
- u duy - Su t c c

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình i u tr t 10-15 l n thu châm, ng i b nh ngh 10 ngày i u tr li u trình ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tai bi n

- **V ng châm**

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM
I U T R L I T T CHI DO CH N TH NG C T S NG
Mã s : VIII-360

1. I C NG

Ch n th ng c t s ng c th ng g p trong tai n n giao thông, lao ng , tu vào v trí và m c t n th ng b nh nhân có th li t gi m ho c m t v n ng ch ng t chi hoàn toàn , th ng kèm theo r i lo n c m giác và r i lo n c tròn.

Theo YHCT ch n th ng gây làm kinh m ch t c ngh n, khí tr huy t gây li t.

2. CH NH

- Ch n th ng c t s ng sau giai o n c p không có ch nh ngo i khoa.

- Sau ph u thu t c t s ng b nh nhân có ch nh ph c h i ch c n ng.

3. CH NG CH NH

- B nh nhân trong giai o n c p, chóing tu

- B nh nhân có ch nh ngo i khoa.

- Ng i b nh có t i n s đ ng v i thu c thu châm, r i lo n ông máu...

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm .

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th ng i b nh n m ng a ho c n m nghiêng

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

+Giáp tích c vùng t n th ng hai bên

+ i chu

+Kiên trình

+ Th liêu

+Kiên ngưng	+ H p c c	+ Tam âm giao
+Th tam lý	+ Giáp tích L2-S1	+ Ân môn
+Khúc trì	+ Tr t biên	+ D ng l ng tuy n
+Ngo i quan	+ i tr ng du	+ Túc tam lý

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhằng, d t khoát theo các thì nh sau

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình i u tr t 15-20 l n thu châm, ng i b nh ngh 10 ngày i u tr li u trình ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái d ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim** dùng bông vô khu n n t i ch , không day

THU CHÂM I U TR LI T CHI TRÊN

Mã s : VIII - 365

1. I C NG

- Theo Y h c hi n i li t chi trên do r t nhi u nguyên nhân gây ra, tu theo v trí m c th ng t n h th n kinh b nh nhân có bi u m t hay gi m v n ng h u ý chi trên có hay không teo c .

- Theo y h c c truy n b nh trong ph m vi ch ng nuy, Ma m c .Do phong th p tà th a c t u lý s h xâm nh p vào kinh m ch chi trên làm cho v n hành kinh m ch t c tr . M t khác T ch c nh c, t ch t chi khi t h khí huy t tr gây b nh.

2. CH NH

-B nh lý thoái hoá t s ng c

- Tai bi n m ch máu não

-Viêm a dây a r th n ki, li t sau zona

-Sau ch n th ng ám r i th n kinh cánh tay

-B nh dây th n kinh do ái tháo ng

3. CH NG CH NH

-Li t chi trên do b nh lý có ch nh i u tr ngo i khoa ép tu , u não, u tu , ng tu ..)

-B nh lý th n kinh giai o n c p ang ti n tri n

-Viêm nhi m c hi u (Phong, Lao, Giang mai, HIV)

- Ng i b nh có ti n s đ ng v i các thu c thu châm, r i lo n ông máu, ch y máu.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm .

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th ng i b nh n m ng a ho c n m nghiêng bên li t phía trên

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Phác đồ huyết:

- Kiên ngưng - Tham lý - Kiên trình - Ích chu
- Khúc trì - Hợp cốc - Kiên tnh
- Ngoại quan - Giáp tích C4-C7 - Tam âm giao

5.2. Thủ thuật

Bước 1. Lấy thuốc vào bìa niêm

Bước 2. Thủ thuật

Bước 3. Tiến hành thuyệt châm Vị trí thuyệt châm vào huyết vận phôi nhàn, dứt khoát theo các thì như sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay ngón và cẳng da vùng huyết, sau đó tiến kim qua da vùng huyết nhanh, dứt khoát vào huyết, bìa niêm thuyệt châm giác tấc nng tấc vị trí kim châm (cảm giác cắc kít)

Thì 2. Tiến bìa niêm thuốc vào huyết, mũi huyết 1- 2 ml thuốc.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng vị trí châm.

5.3. Lưu trình điều trị

Thuyệt châm mỗi ngày một lần, mũi lần thuyệt châm vào 2- 3 huyết.

Một lưu trình điều trị 10-15 lần thuyệt châm, ngày bìa niêm 10 ngày điều trị lưu trình tiếp theo.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH

6.1. Theo dõi: Theo dõi thể chất và toàn thân

6.2. Xử trí tại bệnh

- **Vết châm**

Triệu chứng: Ngứa bìa niêm hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Rút kim ngay, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ thể chất. Day bìa niêm các huyết Thái dương, Ngoại quan. Theo dõi mạch, huyết áp.

- **Chảy máu khi rút kim:** Dùng bông vô khuẩn ấn thể chất, không day.

TH Y CHÂM I U TR LI THAI CHI D I

Mã s : VIII-366

1. I C NG

Theo Y h c hi n i li t chi d i do nhi u nguyên nhân gây t n th ng th n kinh trung ng ho c ngo i vi gây nên. Tu theo v trí, m c t n th ng trên lâm sàng ng i b nh ng i b nh có gi m ho c m t v n ng h u ý chi d i, có hay không có teo c , r i lo n c tròn, r i lo n tr ng l c c .

Theo Y h c c truy n b nh ph m vi ch ng Nuy, Ma m c do phong, th p tà th a c t u lý s h xâm ph m vào các kinh m ch chi d i gây b t c. T ch c nh c, T chi, T h khí huy t h v n hành kinh m ch t c tr gây b nh.

2. CH NH

- B nh lý thoái hoá t s ng th t l ng
- Viêm a dây, a r th n kinh, li t sau zona
- Sau ch n th ng c t s ng
- B nh dây th n kinh do ái ng.
- Viêm màng nh n tu , viêm tu ,
- B nh lý t n th ng tu s ng
- Sau m u tu

3. CH NG CH NH

- Li t do các b nh lý có ch nh i u tr ngo i khoa
- B nh lý dây, r th n kinh giai o n c p ang ti n tri n
- Viêm nhi m c hi u (Phong, Lao, Giang mai, HIV)
- Ng i b nh có ti n s d ng v i các thu c thu châm. R i lo n ông máu ch y máu.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.
- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p
- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.
- T th ng i b nh n m nghiêng bên li t phía trên

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- Giáp tích L2-S1 - Th liêu - Phong long
- Tr t biên - D ng l ng tuy n - Thái Khê
- Hoàn khiêu - Tam âm giao - Túc tam lý
- Ân môn - Th a phù - Âm l ng tuy n

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm: Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình i u tr

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình i u tr t 10-15 l n thu châm, ng i b nh ngh 10 ngày i u tr li u trình ti p theo.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM H TR I U TR
VIÊM KH P D NG TH P
Mã s : VIII-375

1. I C NG

- Viêm kh p d ng th p là m t b nh m n tính r t th ng g p v i t l vào kho ng 0,5%-3% dân s trên 15 tu i. B nh ch y u g p n gi i tu i trung niên. Nguyên nhân gây b nh còn ch a rõ, b nh c x p vào nhóm b nh t mi n. Bi u hi n b nh là các t viêm ti n tri n xen k các t thuyên gi m, ôi khi có bi u hi n h th ng. B nh không gây t vong song nh h ng l n n ch c n ng v n ng và cu c s ng c a ng i b nh.

- Theo y h c c truy n, viêm kh p d ng th p thu c ch ng th p nhi t t y, th ng do phong hàn th p nhi t gây ra làm t c ngh n khí huy t, gây nên au nh c.

2. CH NH

- Viêm kh p d ng th p m i l a tu i, giai o n I, II, III.

3. CH NG CH NH

- Viêm kh p d ng th p th c p có tràn d ch kh p, s t cao.

- Giai o n suy ki t n ng, có kèm thêm suy tim, lo n nh p tim, suy th n.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th b nh nhân ng i, n m s p, n m ng a ho c n m nghiêng, ch ng au cho ng i b nh.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

Chi trên		
+ H p c c	+ Ngo i quan	+ Khúc trì
+ Kiên ngưng	+ Kiên trình	+ Thiên tuy n
+ Tý nhu	+ Lao cung	+ Bát tà
Chi d i		
+ Tam âm giao	+ Thái xung	+ Trung ô
+ Huy t h i	+ c t	+ Túc tam lý
+ D ng n ng tuy n	+ y trung	+ Th a s n
+ Côn lân	+ Hoàn khiêu	+ Tr t biên
+ Th liêu	+ Giáp tích L2-5	+ Bát phong

Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau

Thì 1 dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2 t t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3 Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình i u tr t 20 – 30 l n th y châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tai bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim:** Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR AU DO THOÁI HÓA KH P

Mã s : VIII-376

1. I C NG

- Thoái hóa kh p là nh ng b nh c a kh p và c t s ng m n tính au và bi n d ng, không có bi u hi n c a viêm. T n th ng c b n c a b nh là tình tr ng thoái hóa c a s n kh p và a m (c c t s ng), nh ng thay i ph n x ng đ i s n và màng ho t đ ch.

- Nguyên nhân chính c a b nh là quá trình lão hóa và tình tr ng ch u áp l c quá t i và kéo dài c a s n kh p.

2. CH NH

- au nh c, thoái hóa t t c các kh p.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh b s t kéo dài, m t n c, m t máu.

- Ng i b nh có c p c u ngo i khoa.

- Ng i b nh b suy tim, lo n nh p tim.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm .

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th b nh nhân ng i, n m s p, n m ng a ho c n m nghiêng, ch ng au cho ng i b nh.

5. Các b c ti n hành

5.1. Phác huy t

Vai tay		
+ Kiên t nh	+Kiên liêu	+ Kiên ngưng
+ Kiên trình	+ Thiên tông	
Khu u tay	+ Th tam lý	+ Bát tà
+ Khúc trì		

C tay, bàn tay	+ H p c c	+ Th liêu
+ Ngo i quan		
Mông ùi	+ Hoàn khiêu	
+ Tr t biên		+ Huy t h i
+ Giáp tích L2- L5		+ L ng khâu
u g i	+ T t nhãn	
+ c t	+ D ng l ng tuy n	+ Bách h i
+ y trung		+ i ch
C	+ Phong trì	
+ Giáp tích C1 – C7	+ Kiên ngo i du	+ m du
+ Kiên trung du		+ Tâm du
L ng	+ Can du	
+ Giáp tích vùng l ng	+ V du	
+ T du		
+ Cách du		+ Yêu d ng quan
Th t l ng, hông	+ Giáp tích (L1, S)	
+ Th liêu	+ Ti u tr ng du	+ L oài
+ i tr ng du		+ Thái xung
Vùng c chân	+ Xung d ng	
+ Gi i kê	+ Côn lôn	
+ Bát phong		

5.2 Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàng, d t khoát theo các thì nh sau

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình i u tr t 20 – 30 l n th y châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bị n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái đ ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- Ch y máu khi rút kim: Dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

TH Y CHÂM I U TR B NH VIÊM QUANH KH P VAI

Mã s : VIII-377

1. I C NG

- Viêm quanh kh p vai là m t b nh danh, bao g m t t c nh ng tr ng h p au và h n ch v n ng c a kh p vai mà t n th ng là ph n m m quanh kh p ch y u là gân, c , dây ch ng và bao kh p.

- Nguyên nhân gây viêm quanh kh p vai r t ph c t p. Nh ng nguyên nhân t i ch th ng là ch n th ng, thói quen ngh nghi p, viêm gân. Nh ng nguyên nhân xa c th là các b nh c a màng ph i, nh i máu c tim, b nh ng m ch vành, các t n th ng th n kinh... B nh th ng di n bi n kéo dài t 6 tháng n vài n m và hay l i di ch ng teo c , gi m s c v n ng, h n ch v n ng c a chi trên, nh h ng nhi u n kh n ng lao ng và các ng tác tính vi c a cánh tay.

2. CH NH

- Viêm quanh kh p vai m i l a tu i, viêm c p ho c mãn tính.

3. CH NG CH NH

- Viêm quanh kh p vai do ch n th ng, do viêm gân.

- Các b nh lý do m ch máu, tim m ch, b nh ph i gây nên.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm .

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th b nh nhân ng i, n m s p, n m ng a ho c n m nghiêng, ch ng au cho ng i b nh.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

+ H p c c

+ Ngo i quan

+ Khúc trì

+ Kiên ngung

+ Kiên trình

+ Kiên liêu

+ Tý nhu

+ Thiên tông

5.2. Thủ thuật

Bước 1. Lấy thuốc vào bơm tiêm

Bước 2. Thử test

Bước 3. Tiến hành thụt y châm. Vị trí thụt y châm vào huyết vòm phổi nhàn, dứt khoát theo các thì như sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay ấn và căng da vùng huyết, sau đó tiến kim qua da vùng huyết nhanh, dứt khoát vào ổ huyết, bệnh nhân thụt y cảm giác tức nóng tại vị trí kim châm (cảm giác sốc khí).

Thì 2. Tiến bơm thuốc vào huyết, mỗi huyết 1-2 ml thuốc.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng vị trí tiêm.

5.3. Lưu trình

- Thụt y châm mỗi ngày một lần, mỗi lần thụt y châm vào 2-3 huyết.

- Mỗi lưu trình ít nhất 20 – 30 lần thụt y châm.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi Theo dõi tích và toàn thân

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- **Vết kim châm**

Triệu chứng: Ngứa, ngứa, hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mặt nhợt nhạt, sốc cảm thấy tức nóng.

Xử trí: Rút kim ngay, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tích. Dạy bệnh nhân các huyết Thái dương, Nhị quan. Theo dõi mạch, huyết áp.

- **Chảy máu khi rút kim** dùng bông vô khuẩn tích, không day.

TH Y CHÂM I UTR AUL NG

Mã s : VIII-378

1. IC NG

- au l ng 1 bên hay 2 bên c t s ng là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân gây ra, có th chia làm 2 lo i, au l ng c p và au l ng mãn.

- au l ng c p th ng do b l nh gây co c ng các c s ng l ng, dây ch ng c t s ng b viêm, b phù n , chèn ép vào dây th n kinh khi vắc n ng sai t th , sang ch n vùng s ng l ng.

- au l ng mãn th ng do viêm c t s ng, thoái hóa c t s ng, lao, ung th , au các n i t ng ng c, b ng, lan t a ra sau l ng. C n ng do ng kinh, suy nh c th n kinh.

2. CH NH

- au l ng m i l a tu i.

- au c p và mãn.

3. CH NG CH NH

- Các c p c u ngo i khoa.

- B nh nhân b s t kéo dài, m t n c, m t máu.

- B nh nhân b suy tim, lo n nh p tim.

- au l ng mãn do nguyên nhân lao, ung th .

- au c p do ch n th ng c t s ng.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , y s , l ng y c ào t o v th y châm.

4.2. Ph ng ti n

- B m tiêm vô khu n, lo i 5 ml dùng riêng cho t ng ng i.

- Thu c theo y l nh, có ch nh tiêm b p

- Khay men, k p có m u, bông, c n 70 .

4.3. Ng i b nh

- Ng i b nh c khám và làm h s b nh án theo qui nh.

- T th b nh nhân ng i, n m s p, n m ng a ho c n m nghiêng, ch ng au cho ng i b nh.

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Phác huy t

- i v i au c t s ng, th y châm các huy t Giáp tích t ng ng v i vùng au, ngoài ra châm các huy t:

+ i trừy

+ Phong ph

+ Tích trung

+ Yêu du

+ Th n du

+ Ti u tr ng du

- i v i au vùng b vai
- + Giáp tích D1-D3 + Kiên t nh + Kiên liêu
- + Kiên ngo i du + Kiên trung du
- i v i vùng ngang l ng
- + Th n du + Th liêu + y trung
- + Yêu d ng quan + Giáp tích L4- L5

5.2. Th thu t

B c 1. L y thu c vào b m tiêm

B c 2. Th test

B c 3. Ti n hành th y châm Vi c th y châm vào huy t v ph i nh nhàn, d t khoát theo các thì nh sau:

Thì 1. Dùng hai ngón tay n và c ng da vùng huy t, sau ó ti n kim qua da vùng huy t nhanh, d t khoát vào n huy t, b nh nhân th y c m giác t c n ng t i v trí kim châm (c m giác c khí)

Thì 2. T t b m thu c vào huy t, m i huy t 1- 2 ml thu c.

Thì 3. Rút kim nhanh qua da, sát trùng v trí tiêm.

5.3. Li u trình

Th y châm m t ngày m t l n, m i l n th y châm vào 2- 3 huy t.

M t li u trình i u tr t 10 – 15 l n th y châm.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

- V ng châm

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Rút kim ngay, lau m hôi, m, u ng n c chè ng nóng, n m ngh t i ch . Day b m các huy t Thái d ng, N i quan. Theo dõi m ch, huy t áp.

- **Ch y máu khi rút kim** dùng bông vô khu n n t i ch , không day.

XO A BÓP B M HUY T I U TR LI T CHI TRÊN

Mã s : VIII-389

1. I C NG

- Theo Y h c hi n i li t chi trên do r t nhi u nguyên nhân gây ra, tu theo v trí m c th ng t n h th n kinh b nh nhân có bi u m t hay gi m v n ng h u ý chi trên có hay không teo c .

- Theo y h c c truy n b nh trong ph m vi ch ng nuy, ma m c. Do phong th p tà th a c t u lý s h xâm nh p vào kinh m ch chi trên làm cho v n hành kinh m ch t c tr . M t khác T ch c nh c, t ch t chi khi t h khí huy t tr gây b nh.

2. CH NH

- B nh lý thoái hoá t s ng c
- Tai bi n m ch máu não
- Viêm a dây a r th n ki, li t sau zona
- Sau ch n th ng ám r i th n kinh cánh tay
- B nh dây th n kinh do ái tháo ng

3. CH NG CH NH

- Li t chi trên do b nh lý có ch nh i u tr ngo i khoa ép tu , u não, u tu , ng sáo tu ...)
- B nh lý th n kinh giai o n c p ang ti n tri n.
- Viêm nhi m c hi u (Phong, Lao, Giang mai, HIV)
- B nh da li u

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi , ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng ỉ b nh

- c h ỉ ng d ỉ n quy trình, v trí b m huy t và ỉ ng ý b m huy t
- T th ỉ n m ỉ ng a ho c ỉ ng ỉ.
- c khám và làm h ỉ s b nh ỉ n theo quy ỉ nh

5. CÁC B Ỉ C TI NH Ỉ NH

5.1. Th c h ỉ n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, b m, l n các vùng @Cu, mÆt, cæ, vai, tay.

- B m t các huy t

- +Kiên ngung + Th tam lý + Kiên trinh + ỉ chu
- +Khúc trì +H p c c + Kiên t nh +Kiên trung du
- + Ngo ỉ quan + Bát tà +Giáp tích C4-C7

- Day b các huy t

+ Tam âm giao

5.2. Li u trình ỉ u tr

- Xoa bóp 30 phút/l n/ngày,

- M t li u trình ỉ u tr t 15 - 30 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh. Có th ỉ u tr nhi u li u trình.

6.THEO D Ỉ I VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1. Theo d ỉ i

Toàn tr ỉ ng, các tri u ch ỉ ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tai bi n

- Choáng

Tri u ch ỉ ng: Ng ỉ b nh hoa m t, chóng m t, v ỉ m h ỉ i, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ỉ ng xoa bóp b m huy t, lau m h ỉ i, m, u ỉ ng n c ch ỉ ng nóng, n m ỉ ng t ỉ ch . Theo d ỉ i m ch, huy t áp.

XO A BÓP B M HUY T I UTR LI T CHI D I

Mã s : VIII-390

1. I C NG

Theo Y h c hi n i li t chi d i do nhi u nguyên nhân gây t n th ng th n kinh trung ng ho c ngo i vi gây nên .Tu theo v trí, m c t n th ng trên lâm sàng ng i b nh ng i b nh có gi m ho c m t v n ng h u ý chi d i, có hay không có teo c , r i lo n c tròn, r i lo n tr ng l c c .

Theo Y h c c truy n b nh ph m vi ch ng Nuy, Ma m c do phong, th p tà th a c t u lý s h xâm ph m vào các kinh m ch chi d i gây b t c. T ch c nh c, T chi, T h khí huy t h v n hành kinh m ch t c tr gây b nh

2. CH NH

- B nh lý thoái hoá t s ng th t l ng
- Viêm a dây, a r th n kinh, li t sau zona
- Sau ch n th ng c t s ng
- B nh dây th n kinh do ái ng.
- Viêm màng nh n tu , viêm tu .
- B nh lý t n th ng tu s ng
- Sau m u tu

3. CH NG CH NH

- Li t do các b nh lý có ch nh i u tr ngo i khoa
- B nh lý dây, r th n kinh giai o n c p ang ti n tri n
- Viêm nhi m c hi u (Phong, Lao, Giang mai, HIV)
- B nh da li u

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a, n m s p ho c ng i.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, b m, l n các vùng b ng, l ng, chân.
- B m t các huy t
- Giáp tích L2-S1 - Bát liêu - Phong long
- Tr t biên - D ng l ng tuy n - Huy n chung
- Hoàn khiêu - Gi i kê - U trung
- Ân môn - Thái xung - Gi i kê
- Th a phù - Khâu kh - a ng h i
- Day b các huy t
- Huy t h i - Tam âm giao - Thái kê

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/ l n/ngày,
- M t li u trình i u tr t 15-30 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh. Có th i u tr nhi u li u trình.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tai bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, v m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: d ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XO A BÓP B M HUY T I U T R L I T N A N G I D O T A I B I N M C H M Á U N Ā O

Mã s : VIII-391

1. I C N G

Tai bi n m ch máu não (TBMMN) là s x y ra t ng t các thi u sót ch c n ng th n kinh th ng là khu trú h n lan t a, t n t i quá 24 gi ho c gây t vong trong 24 gi . Các khám xét lo i tr nguyên nhân ch n th ng.

Theo Y h c c truy n g i là Bán thân b t to i, thu c ch ng trúng phong.

M c ích c a quy trình này nh m h ng d n cho ng i th c hi n các tuy n áp d ng i u tr .

2. CH NH

Ng i b nh li t n a ng i, không hôn mê; m ch, huy t áp, nh p th n nh.

3. CH N G CH NH

- Ng i b nh ang hôn mê, các ch s m ch, huy t áp, nh p th ch a n nh, và nh ng vùng da loét do i m t , b nh ngoài da vùng c n XBBH.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n:

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- G i, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C T I N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

Khoa Đông Y

- Xoa, sát, mi t, day, b m t, l n các vùng c , vai, tay, chân.
 - Ch ng th c
 - + B m t các huy t
 - Bách h i
 - Phong trì
 - Chi câu
 - Khâu kh
 - Can du
 - Thái d ng
 - i chùy
 - D ng l ng tuy n
 - Hành gian
 - m du
 - ng t liêu
 - Ngo i quan
 - Âm l ng tuy n
 - Trung ô
- + Day b các huy t
 - Thái khô
 - Ch ng h
- + B m t các huy t
 - Bách h i
 - Trung ô
- Phong trì
- Hành gian
- + Day b các huy t
 - K môn
 - Tam âm giao
 - Âm c c
- Ch ng môn
- Huy t h i
- Túc tam lý
- Thái khô
- Huy t chung cho hai th
- + Th t ngôn, b m t các huy t
 - Á môn
 - Ngo i kim tân
- Th ng liên tuy n
- Ngo i ng c d ch
- + Li t m t, b m t các huy t
 - Quy n liêu xuyên H quan
 - a th ng xuyên Giáp xa
 - Th a t ng
- Phong.
- + Li t tay, b m t các huy t
 - Giáp tích C4-C7
 - Kiên t nh xuyên Tý nhu
 - Khúc trì xuyên Th tam lý
 - Bát tà
- i chùy xuyên Tích trung
- Kiên trình xuyên C c tuy n
- Chi câu xuyên Ngo i quan

+ Li t chân, b m t các huy t

- Giáp tích D12- L5
- Tích trung xuyên Yêu d ng quan
- Hoàn khiêu xuyên Th a phù
- Tr t biên xuyên Hoàn khiêu
- Ân môn xuyên Th a phù
- Th a s n xuyên U trung
- Côn lân
- Th ng c h
- Gi i khô
- Khâu kh
- a ng h i

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/ l n/ngày,
- M t li u trình i u tr t 15-30 ngày, tùy theo m c và đi n bi n c a b nh. Có th i u tr nhi u li u trình.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi:

- Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOA BÓP B M HUY T
I U TR H I CH NG TH T L NG HÔNG
Mã s : VIII-392

1. I C NG

- au th n kinh t a là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân c n ng và th c th gây ra nh do l nh, thoát v a m, viêm nhi m, kh i u chèn ép...

- Theo y h c c truy n au th n kinh t a c miêu t trong ph m vi ch ng t y, nguyên nhân th ng do phong, hàn, th p, nhi t xâm ph m vào kinh Bàng quang và kinh m gây ra.

2. CH NH

au th n kinh t a do phong hàn th p, do thoái hóa c t s ng.

3. CH NG CH NH

- au th n kinh t a kèm theo nhi m trùng t i ch .

- B b nh ngoài da vùng c n XBBH.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n:

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m s p ho c n m nghiêng.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, b m, l n các vùng chân, l ng.

- B m t các huy t bên au

+ Giáp tích L2 - 3, L5- S1	+ Vị trí ngón du	+ Thụ liệu
+ Trật biên	+ Hoàn khiêu	+ Thụ a phù
+ Ân môn	+ Vị trí trung	+ Thụ a sụn
+ Côn lôn + Khâu kh	+ Dạng lông tuy n	+ Huy n chung

5.2. Li u trình vị trí

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày,
- M t li u trình vị trí 15-30 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Dùng xoa bóp b m huyết, lau m hôi, m, u ng n c chèn nóng, n m nght i ch . Theo dõi m ch, huyết áp.

XOABÓP B M HUY T I U TR LI T DO VIÊM NÃO

Mã s : VIII-393

1. IC NG

Viêm não là b nh bi u hi n trên lâm sàng b ng h i ch ng nhi m khu n th n kinh, l i nhi u di ch ng n ng n v th n kinh, tâm th n, có th d n t i tàn ph su t i, gánh n ng cho gia ình và xã h i.

Theo y h c c truy n, b nh viêm não x p vào ch ng ôn b nh do nhi t c xâm nh p làm dinh huy t hao ki t, cân m ch suy t n, th y h a b t i u, kinh l c b t c, các khi u không thông l i di ch ng gi m ho c m t v n ng kèm theo r i lo n tâm trí.

Ph ng pháp i n châm ph c h i ch c n ng cho ng i b nh b viêm não h có th t ph c v b n thân trong sinh ho t và cu c s ng ngoài ra có th t lao ng, gi m b t khó kh n cho gia ình và xã h i. Ngoài ra i n châm có th tác ng ph c h i ch ng n ng c b n ng i b nh viêm não không nói c, không nhìn c, suy gi m trí tu ...

2.CH NH

- Ng i m c viêm não giai o n di ch ng

3.CH NGCH NH

- B nh ang trong giai o n c p, ng i b nh ch a t th c.

- Còn hôn mê.

- Suy tu n hoàn, suy hô h p.

- B nh tim b m sinh.

- S t cao do b i nhi m viêm ph i, viêm ph qu n.

- ang r i lo n i n gi i do m t n owsc, a ch y, s t.

- Có c n ng kinh liên t c i n hình trên lâm sàng.

- Có t n th ng da vùng c n c XBBH

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a, n m s p ho c ng i.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, b m, l n các vùng u, c , vai, tay, chân.

-T th n m ng a

B m t các huy t

+ Bách h i	+ Khúc trì
+ Thái d ng	+ H p c c
+ Th ng liên tuy n	+ N i quan
+ Ngo i kim tân ng c d ch	+ Bát tà
+ Gi i khê	+ a ng h i

Day b p các huy t

- + Huy t h i
- + Tam âm giao xuyên Trung c c
- + Thái xung
- + Túc tam lý xuyên Th ng c h

-T th n m s p

B m t các huy t

+Phong trì	+ Giáp tích C3- C7, L1- S5
+Phong ph	+ H p c c xuyên Lao cung
+ Á môn	+ Tr t biên xuyên Hoàn khiêu
+ i chùy	+ U trung
+ Khúc trì	+ Th a s n
+ Bát tá	+ Côn lân

Day b m các huy t

- + D ng l ng tu en
- + Th n du

+ Thái kê + i tr ng du

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày,

- M t li u trình i u tr t 15 - 30 ngày, tùy theo m c và đi n bi n c a b nh. Có th i u tr nhi u li u trình.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOABÓP B M HUY T I UTR C NG KH P CHI TRÊN

Mã s : VIII-396

1. I C NG

Tình trạng gì m ho c m t hoàn toàn kh n ng v n ng c a các kh p chi trên (kh p ch g p du i c theo m t góc nh h n bình th ng ho c hoàn toàn không g p du i c), do hai m t s n kh p b x hoá, m t tr n nh n và dính vào nhau. Có th kèm theo teo c quanh kh p.

Nguyên nhân gây c ng kh p ch n th ng kh p, viêm kh p nhi m khu n, viêm kh p đ ng th p mu n, viêm c t s ng dính kh p mu n, c ng có th không do b nh t i kh p. i u tr b ng ph u thu t n n ch nh và ph c h i ch c n ng. phòng c ng kh p b ng cách i u tr s m b nh kh p, k t h p v i ph c h i ch c n ng.

2. CH NH

- Các tr ng h p c ng kh p chi trên kh p vai, khu u, c tay, bàn, ngón tay.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh b s t kéo dài, m t n c, m t máu.
- Ng i b nh có c p c u ngo i khoa.
- Ng i b nh b suy tim, lo n nh p tim.
- B nh ngoài da vùng c n XBBH.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- G i, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a ho c ng i.

- Khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Thủ tục khám

- Xoa, xát, massage, bấm, lấn các vùng cổ, vai, tay.

- Bấm các huyệt

Vùng cổ vai tay

+ Giáp tích C1 – C7

+ Phong trì

+ Bách hội

+ Kiên trung du

+ Kiên ngoại du

+ Đại ch

+ Kiên tnh

+ Kiên liêu

+ Kiên ngưng

+ Kiên trình

+ Thiên tông

Vùng khuỷu tay

+ Khúc trì

+ Th tam lý

Vùng cổ tay, bàn tay

+ Ngoại quan

+ Hợp c

+ Bát tà

Chỉ định khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định.
Chỉ định khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định.
Chỉ định khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định.

5.2. Lịch trình điều trị

- Xoa bóp 30 phút/lần/ngày

- Thời gian điều trị 15 - 30 ngày, tùy theo mức độ và diễn biến của bệnh.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi:

- Toàn thân, các triệu chứng kèm theo nếu có.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Choáng

Triệu chứng: Ngất xỉu, hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Dùng xoa bóp bấm huyệt, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tại chỗ. Theo dõi mạch, huyết áp.

XOABÓP B M HUY T I UTR C NG KH P CHI D I

Mã s : VIII-397

1. IC NG

Tình trạng giảm hoặc mất hoàn toàn khả năng vận động của các khớp chi dưới (khớp gối, khớp hông theo một góc nhất định bình thường hoặc hoàn toàn không gập duỗi), do hai mặt sụn khớp bị xơ hoá, mất trơn nhẵn và dính vào nhau. Có thể kèm theo teo cơ quanh khớp.

Nguyên nhân gây các khớp chi trên khớp, viêm khớp nhiễm khuẩn, viêm khớp dạng thấp mãn, viêm cột sống dính khớp mãn, cũng có thể không do bệnh khớp. Điều trị bằng phẫu thuật nội khoa và phẫu thuật chỉnh hình. Phòng ngừa bằng cách điều trị sớm bệnh khớp, kết hợp vật lý trị liệu chỉnh hình.

2. CH NH

- Các triệu chứng khớp chi dưới khớp háng, khớp gối, khớp cổ chân, khớp bàn chân, khớp ngón chân.

3. CH NG CH NH

- Ngộ độc chì, nhiễm độc chì, nhiễm độc chì.
- Ngộ độc chì có cấp cứu nội khoa.
- Ngộ độc chì suy tim, loãng xương.
- Bệnh ngoài da vùng cổ XBBH.

4. CHU NB

4.1. Nguyên nhân:

- Bác sĩ, Y sĩ chuyên ngành y học cổ truyền có chuyên ngành hành nghề theo quy định của pháp luật khám bệnh, chữa bệnh..

4.2. Phòng ngừa

- Phòng xoa bóp bấm huyệt, giã xoa bóp bấm huyệt.
- Giữ gìn vệ sinh
- Bột talc
- Cận sát trùng

4.3. Nguyên nhân

- Chế độ dinh dưỡng, vị trí bấm huyệt và kỹ thuật bấm huyệt
- Thời gian, tần suất phẫu thuật.
- Các khám và làm thủ thuật khác theo quy định

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Thủ tục kỹ thuật

- Xoa, xát, miết, day, bấm, lấn các vùng lòng, chân.

- Bấm các huyệt

Vùng hông đùi

+ Trĩ thiên + Hoàn khiêu + Thận liêu

+ Giáp tích (L1, S1)

Vùng khớp gối

+ Cốt + Trĩ nhãn + Huyệt huyệt

+ Y trung + Đẳng lưng tùy + Lưng khâu

Vùng lòng, thắt lưng - hông

+ Giáp tích vùng lòng + Can du + M du

+ Trĩ du + V du + Tâm du

+ Cách du + Thận liêu + Giáp tích (L1, S)

+ Trí lưng du + Trĩ lưng du + Yêu đẳng quan

Vùng cổ chân

+ Giĩ khê + Xung đẳng + Lồi

+ Bát phong + Côn lôn + Thái xung

Chỉ định: Những trường hợp đau nhức lâu ngày thì day bấm các huyệt trên.

5.2. Liệu trình điều trị

- Xoa bóp 30 phút/lần/ngày

- Thời gian điều trị 15 - 30 ngày, tùy theo mức độ và diễn biến của bệnh, có thể điều trị nhiều liệu trình.

6. THEO DÕI VÀ XÉT NGHIỆM TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi:

Toàn thân, các triệu chứng kèm theo nếu có.

6.2. Xét nghiệm tại bệnh viện

- Chẩn đoán

Triệu chứng: Ngứa ngứa hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sức mệt mỏi.

Xét nghiệm: Dùng xoa bóp bấm huyệt, lau mồ hôi, uống nước chè loãng, nghỉ ngơi. Theo dõi mạch, huyết áp.

XO A BÓP B M HUY T I U TR TÂM C N SUY NH C

Mã s : VIII-406

1. I C NG

Tâm c n suy nh c, còn g i là suy nh c th n kinh, c xác nh là do c n nguyên tâm lý gây nên. Các tri u ch ng th ng g p c a tâm c n suy nh c là m t m i, nghi ng mình có b nh, au u, m t ng , gi m trí nh ...

Theo YHCT, b nh tâm c n suy nh c thu c ph m vi nhi u ch ng b nh kinh quý, chính xung, ki n vong, th t miên...

2. CH NH

- Các tr ng h p c ch n oán là tâm c n suy nh c.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh b s t kéo dài, m t n c, m t máu.
- Ng i b nh có c p c u ngo i khoa.
- Ng i b nh b suy tim, lo n nh p tim.
- B nh ngoài da vùng c n XBBH.
- Ph n trong th i k kinh nguy t.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a, n m s p ho c ng i.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, b m, l n các vùng u, m t, c , tay, l ng, chân.
- Nhóm huy t an th n
B m t + Bách h i + Th ng tinh,
+ Thái d ng, + Phong trì.
- N u do Tâm huy t h

Day b	N i quan Huy t h i	Tâm du Thái xung	Cách du Trung ô.
- N u do tâm d ã ng v ã ng			
B m t	Th n môn N i quan	Gi i khê H p c c	
- N u do Tâm – T khuy t n			
Day b	Tam âm giao	Thái b ch	N i quan
	Tâm du	Cách du	Túc tam lý.
- N u do Tâm - Th n b t giao			
Day b	Tam âm giao	Quan nguyên,	
	Khí h i	Th n du.	
- N u do Can huy t h			
Day b	Can du	Cách du	Tam âm giao
	Huy t h i	Thái xung.	
- N u do Th n âm h – Can, m ho v ã ng			
Day b + Tam âm giao, + Quan nguyên,	Day b + Tam âm giao, + Quan nguyên,	Day b + Tam âm giao, + Quan nguyên,	Day b + Tam âm giao, + Quan nguyên,

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày

- M t li u trình i u tr t 15 - 30 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh, có th i u tr nhi u li u trình.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi:Toàn tr ã ng, các tri u ch ã ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ã ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ã ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ã ng n c chề ã ng nóng, n m ã ng t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOABÓP B M HUY T I UTR AU U, AUN A U

Mã s : VIII-408

1. I C NG

- au u là m t tri u ch ng c a m t s b nh (có nguyên nhân, c ch b nh sinh) trong ph m vi nhi u chuyên khoa nh n i, tai m i h ng, r ng hàm m t... do các t n th ng th c th nh do u não, áp xe não, d d ng m ch não, viêm nhi m h th n kinh.... Ho c ch là n ch ng trong tâm c n suy nh c mà ch a b ng xoa bóp b m huy t r t có hi u qu .

- Theo y h c c truy n g i là “ u th ng”, n m trong ch ng tâm c n suy nh c do c m ph i ngo i tà ho c r i lo n công n ng ho t ng c a các t ng ph .

2. CH NH

- au u do b nh tâm c n suy nh c.

- au u ã rõ nguyên nhân có ch nh k t h p xoa bóp b m huy t.

3. CH NG CH NH

- au u do t n th ng th c th giai o n c p

- B nh ngoài da vùng c n XBBH

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- G i, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m ng a.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, l n các vùng u, c , vai, tay....

- B m các huy t

+ Bách h i

+ T th n thông

+ Phong trì

+ Thái d ng

+ Th ng tinh

+ H p c c

- N u do khí h , day thêm các huy t
 - + Quan nguyên + Khí h i
 - + n trung + Túc tam lý.
- N u do huy t h , day thêm các huy t
 - + Cách du + Can du
 - + Huy t h i + Tam âm giao
- N u do nhi t ho , b m thêm các huy t
 - + Khúc trì + i chu
- N u do àm th p,
 - B m thêm các huy t + Phong long + Li t khuy t
 - Day thêm các huy t + Tam âm giao + Túc tam lý
- N u do c m m o phong hàn
 - B m thêm các huy t + Phong ph + Li t khuy t
 - Day thêm các huy t + Ph du + Thái Uyên.
- N u do c m m o phong nhi t, b m thêm các huy t
 - + Phong ph + Trung ph + Xích tr ch.
- N u do huy t áp cao, b m thêm các huy t
 - + Khúc trì + Hành gian
 - + Day, b m Túc tam lý.
- N u do huy t áp th p, day thêm các huy t
 - + Nhân nghinh + Khí h i + Quan nguyên

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày
- i u tr tri u ch ng k t h p v i i u tr nguyên nhân cho n khi b nh nhân n nh.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOA BÓP B M HUY T I U TR M T NG

Mã s : VIII-409

1. I C NG

M t ng là tình tr ng khó ng ho c gi m v th i gian ng ho c ch t l ng gi c ng .

Theo y h c c truy n m t ng thu c ch ng th t miên do ho t ng không i u hoà c a ng chí (th n, h n, phách, ý, trí).

M c ích c a i n châm i u tr m t ng là giúp ng i b nh vào gi c ng d h n ng th i m b o th i gian c ng nh nâng cao ch t l ng gi c ng .

2. CH NH

- M t ng do tâm c n suy nh c
- i u tr k t h p trong các b nh thu c th khác

3. CH NG CH NH

B nh ngoài da vùng c n XBBH

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2 Ph ng tí n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi , ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh .

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, b m, l n các vùng u, c , vai, tay, chân.
- Nhóm huy t an th n

B m t + Bách h i + Th ng tinh,

+ Thái d ng, + Phong trì.

- N u do Tâm huy t h

Day b + N i quan + Tâm du + Cách du

- + Huy th i + Thái xung + Trung ô.
- N u do tâm d ng v ng
- B m t + Th n môn + Gi i kê
- + N i quan + H p c c
- N u do Tâm – T khuy t n
- Day b + Tam âm giao + Thái b ch + N i quan
- + Tâm du + Cách du + Túc tam lý.
- N u do Tâm - Th n b t giao
- Day b + Tam âm giao + Quan nguyên
- + Khí h i + Th n du.
- N u do Can huy t h
- Day b + Can du + Cách du + Tam âm giao
- + Huy th i + Thái xung.
- N u do Th n âm h – Can, m ho v ng
- Day b + Tam âm giao, + Quan nguyên
- + Khí h i, + Th n du.
- N u do V khí không i u hoà
- B m t Thiên t + Trung qu n + Thiên khu.
- Day b + Tam âm giao + Túc tam lý + Thái b ch
- + N i quan + T du + V du.

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày
- M t li u trình i u tr t 15 - 30 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh, có th i u tr nhi u li u trình.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi:

- Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOA BÓP B M HUY T
I U TR T N TH NG R , ÁM R I DÂY TH N KINH
Mã s : VIII-412

1. I C NG

Li t r , ám r i, dây thân kinh ngo i biên do các nguyên nhân viêm r , viêm màng nh n t y, do t c m ch máu nuôi d ng dây th n kinh, do chèn ép trong thoát v a m. do ch n th ng, tai n n.

Y h c c truy n cho r ng do khí huy t kém không nuôi d ng ho c do s tr làm c n tr s l u thông tu n hoàn khí huy t gây nên.

2.CH NH

Li t r , ám r i, dây th n kinh ngo i biên do các nguyên nhân.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh có ch nh c p c u ngo i khoa
- Ng i b nh ang giai o n c p ho c m t n c, m t ng
- Suy tim n ng
- B nh ngoài da vùng c n XBBH

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2.Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a ho c ng i.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, mi t, day, b m, l n các vùng u, m t, c , tay, l ng, chân.

*Li t r , ám r i, dây th n kinh chi trên, b m t :

- Giáp tích C4- C7
- C c tuy n
- Kiên ngưng
- Tý nhu
- Khúc trì
- Ngo i quan
- Chi câu
- Thêm tuy n
- Kiên trình
- Th tam lý
- Thiên t nh
- Lao cung
- H p c c

* Li t r , ám r i, dây th n kinh chi d i, b m t

- Giáp tích L2- L4
- Th liêu
- Tr t biên
- Hoàn khiêu
- Th a phù
- Day b m trong tr ng h p tr ng thái h
- + Huy t h i
- y trung
- Th a s n
- Côn lôn
- D ng l ng tuy n
- Huy t h i
- Gi i khê
- Khâu kh
- Thái xung
- a ng h i
- Ân môn
- + Túc tam lý

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/ l n/ngày
- M t li u trình i u tr t 15 - 30 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh, có th i u tr nhi u li u trình.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOA BÓP B M HUY T I U TR AU DÂY TH N KINH S V

Mã s : VIII-413

1. I C NG

au th n kinh s V là nh ng c n au xu t hi n t ng t, d d i vùng da m t bên m t. C n au xu t hi n t nhiên ho c do ng ch m. Trong c n au có th gi t c m t, vấ m hôi, ch y n c m t, n c m i. B nh th ng g p ng i trên 50 tu i. Khám ngoài c n không có tri u ch ng khách quan th n kinh.

Theo y h c c truy n, au th n kinh s V thu c ch ng “th ng phong” do tr ng v nhi t ho c can m nhi t sinh phong nhi t i lên gây b t c s l u thông khí huy t các kinh đ ng cùng bên m t.

2. CH NH

-Các tr ng h p au dây th n kinh s V.

3. CH NG CH NH

-B nh nhân ang m c b nh ngoài da vùng m t.

-B nh nhân m c b nh a ch y máu.

-B nh nhân ang s t cao.

-B nh nhân ang m c b nh truy n nhi m c p tính.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m ng a.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, vuốt, miết, véo, phân, h p, day vùng u m t, c .

- B m các huy t sau:

+ Thái d ng	+ D ng b ch	+ u duy
+ Th ng tinh	+ Bách h i	+ Quy n liêu
+ phong	+ Phong trì	+ H p c c

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 20 phút/1 n/ngày

- M t li u trình i u tr t 15 - 30 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh, có th i u tr nhi u li u trình.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

- Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

- N u ng i b nh ang trong c n au thì ch xoa day nh vùng gáy.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XO A BÓP B M HUY T
I U T R L I T T H N K I N H S V I I N G O I B I Ê N
Mã s : VIII-414

1. I C N G

Li t th n kinh s VII ngo i biên là gi m ho c m t v n ng n a m t c a nh ng c bám da m t do dây th n kinh s VII chi ph i. Khi th m khám th y đ u hi u Charles-Bell đ ng tính.

Theo y h c c truy n, b nh thu c ch ng “kh u nhãn oa tà” do phong hàn, phong nhi t xâm ph m ho c do huy t các l c m ch c a các kinh đ ng m t làm khí huy t kém i u hòa, kinh cân thi u đnh đ ng gây ra. Ng i b nh có bi u hi n mi ng méo, m t bên li t nh m không kín.

2. CH NH

-Các tr ng h p li t th n kinh s VII ngo i biên do l nh, do viêm, do sang ch n.

3. CH NG CH NH

-Ng i b nh ang m c b nh ngoài da vùng m t.

-Ng i b nh m c b nh a ch y máu.

-Ng i b nh ang s t cao.

-Ng i b nh ang m c b nh truy n nhi m c p tính.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- G i, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng đ n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m ng a.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC BÀI TIẾP HÀNH

5.1. Thể tích kết quả

Xoa, day, miết, véo, bóp, nhào cẳng tay

- Các huyệt

+ Hợp cốc

+ Quyển liêu

+ Phong trì

+ Nghinh kinh

+ Thái dương

+ Giáp xa

+ Dũng bích

+ Nhân trung

+ Tô nức

+ Thận đởm

+ Phong

5.2. Liệu trình điều trị

- Xoa bóp 30 phút/lần/ngày.

- Mỗi liệu trình điều trị 15-30 ngày, tùy theo mức độ và diễn biến của bệnh có thể điều trị nhiều liệu trình.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi

Toàn thân, các triệu chứng kèm theo nếu có.

Nếu người bệnh đang trong cơn đau thì xoa day nhẹ vùng gáy.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Choáng

Triệu chứng: Người bệnh hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Dùng xoa bóp bấm huyệt, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nghỉ ngơi tích cực. Theo dõi mạch, huyết áp.

XOABÓP B M HUY TH ICH NG TI N ÌNH

Mã s : VIII-419

1. IC NG

H i ch ng ti n ình là b nh lý g p nhi u l a tu i nh ng hay g p tu i trung niên tr lên. B nh do nhi u nguyên nhân khác nhau nh T ng huy t áp, huy t áp th p, x c ng ng m ch, thoái hóa t s ng c , b nh lý tai trong, thi u máu, b nh não...

Theo y h c c truy n, b nh thu c ph m vi ch ng huy n v ng. Ng i b nh có bi u hi n chóng m t, ù tai, hoa m t, au u, ng kém...

Theo y h c c truy n b nh thu c ph m vi ch ng huy n v ng. B nh gây ra do can th n âm h , can huy t h ho c can m h a v ng, do àm th p.

2. CH NH

-B nh nhân c ch n oán h i ch ng ti n ình.

3. CH NG CH NH

-Ng i b nh ang có kh i u.

-Ng i b nh ang m c b nh ngoài da vùng u m t.

-Ng i b nh m c b nh a ch y máu.

-Ng i b nh ang s t cao.

-Ng i b nh ang m c b nh truy n nhi m c p tính.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m ng a.

- Khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định

5. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

5.1. Thủ tục tiếp nhận

- Xoa, vuốt, massage, xoa bóp, gõ, chườm vùng đau

- Nhận các bệnh nhân

+ Bách bệnh	+ Thận trọng	+ Phòng ngừa
+ Phong pháp	+ Thiên nhiên	+ Thái độ
+ Giác ngộ	+ Hợp tác	+ Niềm tin
+ Tam âm giao	+ Thái xung	

5.2. Lịch trình điều trị

- Xoa bóp 30 phút/lần/ngày

- Một lịch trình điều trị từ 15 - 30 ngày, tùy theo mức độ và diễn biến của bệnh, có thể điều trị nhiều lần.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi

Toàn trọng, các triệu chứng kèm theo nếu có.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Choáng

Triệu chứng: Ngất xỉu, hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Dùng xoa bóp bấm huyệt, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nghỉ ngơi. Theo dõi mạch, huyết áp.

XOÁ BÓP B M HUY T I U TR VIÊM M I XOANG

Mã số : VIII-421

1. I C NG

Viêm mũi xoang là bệnh có biểu hiện viêm niêm mạc mũi và các xoang mũi. Nguyên nhân có thể do dị ứng hoặc do nhiễm trùng hoặc do kết hợp cả hai nguyên nhân trên. Bệnh có thể cấp tính hoặc mãn tính.

Theo y học cổ truyền viêm mũi xoang thường do phong hàn kết hợp với phế khí hãm và vấp khí hãm gây ra. Viêm mũi xoang nhiễm trùng là do phong nhiệt, nhiệt tích gây ra.

2. CH NH

-Viêm mũi xoang cấp và mãn tính.

3. CH NG CH NH

-Bệnh nhân sưng mũi bên ngoài da vùng mũi.

-Bệnh nhân mũi bên chảy máu.

-Bệnh nhân sưng mắt cao.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n

- Bác sĩ, Y sĩ có đào tạo chuyên ngành y học cổ truyền có cấp chứng chỉ hành nghề theo quy định của pháp luật khám bệnh, chữa bệnh..

4.2.Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp bấm huyệt, giường xoa bóp bấm huyệt

- Giấy, ga trải giường

- Bột talc

- Cồn sát trùng

4.3. Ng i b nh

- Lịch trình điều trị, vị trí bấm huyệt và kỹ thuật bấm huyệt

- Thời gian điều trị.

- Các khám và làm hồ sơ bệnh án theo quy định.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1.Th c hi n k thu t

- Xét, day, mũi vùng mũi

- Các huyệt

+ Hợp cốc + Bách hội + Thận tinh

+ Thông thiên + Âm dương + Tô nức

+ Dũng ch + C liêu + Nghinh huyệt

+ Phong trì + Nhị nhâm

5.2. Liệu trình điều trị

- Xoa bóp 30 phút/lần/ngày,

- Mỗi liệu trình điều trị 10- 15 ngày, tùy theo mức độ và diễn biến của bệnh, có thể tiến hành 2-3 liệu trình liên tiếp.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi:

- Toàn trạng, các triệu chứng kèm theo nếu có.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Choáng

Triệu chứng: Ngất bất ngờ hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Dùng xoa bóp bấm huyệt, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nghỉ ngơi tích cực. Theo dõi mạch, huyết áp.

XOABÓP B M HUY T
I U TR AU TH N KINH LIÊN S N
Mã s : VIII-425

1. IC NG

au th n kinh liên s n là au m t hay nhi u kho ng liên s n, ôi khi vùng au phân b nh m t vành ai. Ng i b nh th ng au t ng khi ho, h t h i, hít th sâu, có lúc au nhói nh kim châm ho c nh i n gi t. n các k s n th y au t ng. B nh th ng g p trong các b nh lý c t s ng, ch n th ng l ng ng c, zona...

Theo y h c c truy n, b nh thu c ch ng hi p th ng do can khí u t k t, can h a v ng ho c do àm m, khí tr , huy t . Ng i b nh th ng au m t ho c hai bên m ng s n, ng c s n y t c, d cấu gi n, mi ng ng, m ch huy n kh n.

2. CH NH

- i u tr au th n kinh liên s n do l nh, do viêm.

3. CH NG CH NH

- au th n kinh liên s n do b nh lý c t s ng nh Lao, U, Ch n th ng c t s ng.

-B nh nhân ang m c b nh ngoài da vùng l ng trên, vùng ng c s n.

-B nh nhân m c b nh a ch y máu.

-B nh nhân ang s t cao.

-B nh nhân ang m c b nh loãng x ng.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m ng a ho c n m nghiêng.

c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

* Ng i b nh n m nghiêng

- Xoa, mi t, day vùng l ng

- n các huy t

+ Hoa à giáp tích t ng ng v i vùng au.

+ A th huy t.

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/ l n/ngày,

- M t li u trình i u tr t 10- 15 ngày, tùy theo m c và di n bi n c a b nh, có th t i n hành 2-3 li u trình liên t c.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1. Theo dõi: Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tai bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOABÓP B M HUY T I U TR N C

Mã s : VIII-427

1. I C NG

N c là hi n t ng c hoành b co th t t ng t gây ra. B nh do nhi u nguyên nhân gây nên. M c ích c a xoa bóp b m huy t là i u tr tri u ch ng n c. Nh ng tr ng h p n c kéo dài c n tìm nguyên nhân i u tr .

Theo y h c c truy n, n c còn g i là ch ng “ách ngh ch”. Nguyên nhân gây b nh có th hàn tà ph m v , do ch t c(th ng g p trong gây mê ph u thu t), do can khí ph m v làm v khí không thông gây n c.

2. CH NH

- Các tr ng h p n c c n ng.

3. CH NG CH NH

- Ng i b nh ang m c b nh a ch y máu.
- Ng i b nh ang m c b nh truy n nhi m c p tính.
- Ng i b nh suy ki t.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng tí n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a ho c n m s p.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

* Ng i b nh n m ng a

- Xoa, mi t vùng c , ng c.
- Xoa vùng b ng theo cùng chi u kim ng h .

- n các huy t

+ Thiên t + Khí xá + C khuy t

*** Ng i b nh n m s p**

- Xoa, day vùng l ng.
- n huy t Cách du

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/ l n/ngày,
- M t li u trình i u tr t 10- 15 ngày, tùy theo m c và đi n bi n c a b nh, có th ti n hành 2-3 li u trình liên t c.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tai bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOÁ BÓP B M HUY T I U TR VIÊM KH P D NG TH P

Mã s : VIII-428

1. I C NG

Viêm kh p d ng th p là m t b nh kéo dài th ng có nh ng t ti n tri n c p S ng, nóng , au các kh p, hay g p các kh p nh . Lâu ngày gây bi n đ ng, dính kh p, h n ch v n ng.

Theo y h c c truy n, viêm kh p d ng th p thu c ph m vi ch ng tý. B nh do phong hàn th p nhi t xâm ph m và do can th n âm h gây ra.

2. CH NH

- i u tr viêm au kh p trong viêm kh p d ng th p.

3. CH NG CH NH

-B nh nhân ang m c b nh ngoài da vùng kh p b viêm au.

-B nh nhân ang m c b nh loãng x ng.

-B nh nhân m c b nh a ch y máu.

-B nh nhân ang s t cao.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m ng a.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xát, xoa, day, vê, bóp vùng kh p b viêm.

XOA BÓP B M HUY T I U TR THOÁI HÓA KH P

Mã s : VIII-429

1. I C NG

Thoái hóa kh p là h u qu c a nhi u nguyên nhân. B nh ti n tri n t t gây t n th ng s n kh p, u x ng, ph n m m quanh kh p gây au và h n ch v n ng các kh p.

Theo y h c c truy n thoái hóa kh p là do can th n âm h k t h p v i phong hàn th p gây ra. i u tr c n khu phong, tr th p, tán hàn, b can th n.

2. CH NH

- i u tr các tr ng h p thoái hóa kh p.

3. CH NG CH NH

-B nh nhân ang m c b nh ngoài da vùng kh p b thoái hóa.

-B nh nhân ang m c b nh loãng x ng.

-B nh nhân m c b nh a ch y máu.

-B nh nhân ang s t cao.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- G i, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t.

- T th n m ng a.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t.

-Xoa, mi t. bóp vùng kh p b thoái hóa.

- Các huyết áp và các huyết động học thoái hóa.

- Vận động khớp nhàn nhàn và tăng dần biên độ biên vận động sinh lý của khớp.

5.2. Liệu trình điều trị

- Xoa bóp 30 phút/1 lần/ngày,

- Mật độ liệu trình điều trị từ 10-15 lần xoa bóp.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi

Toàn thân, các triệu chứng kèm theo nếu có.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Choáng

Triệu chứng: Ngất xỉu, hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mẩn nhợt nhạt.

Xử trí: Dùng xoa bóp bấm huyệt, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nghỉ ngơi tích cực. Theo dõi mạch, huyết áp.

XOABÓP B M HUY T I U TR AUL NG

Mã s : VIII-430

1. IC NG

au l ng là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân gây ra. Có th au l ng c p h o c m n tính. au l ng c p th ng do các nguyên nhân nh l nh, v n ng sai t th , sang ch n vùng s ng l ng, viêm c t s ng. au l ng m n th ng do thoái hóa c t s ng, lao, ung th , suy nh c th n kinh, b nh n i t ng gây au ra vùng l ng.

Theo y h c c truy n, au l ng th ng do các nguyên nhân nh phong hàn th p xâm ph m gây b t c kinh l c h o c do huy t h o c do can th n âm h gây ra.

2. CH NH

- i u tr các tr ng h p au l ng c p tính và m n tính.

3. CH NG CH NH

- B nh nhân ang m c b nh ngoài da vùng l ng, th t l ng.

- au l ng do viêm c vùng l ng, th t l ng.

- au l ng do ung th , lao c t s ng.

- B nh nhân ang m c b nh loãng x ng.

- B nh nhân m c b nh a ch y máu.

- B nh nhân ang s t cao.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- G i, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m s p.

- Các khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xát, xoa, mi t, phân, h p, day, bóp, l n, ch t vùng l ng, t p trung nhi u vùng au.

- n các huy t

+ A th + Hoa à giáp tích

+ Các du huy t t ng ng v i vùng au.

- Phát v v t nh n n ng, t p trung vào ch b b nh, v huy t M nh môn 3 cái.

- V n ng c t s ng th t l ng.

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/ l n/ngày,

- M t li u trình i u tr t 10- 15 l n xoa bóp

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOÁ BÓP B M HUY T I U TR VIÊM QUANH KH P VAI

Mã s : VIII-431

1. I C NG

Viêm quanh kh p vai là tình tr ng t n th ng ph n m m quanh kh p vai. B nh có th kh i phát sau sang ch n ho c t phát. Bi u hi n ch y u là au vùng kh p vai và h n ch v n ng kh p vai.

Theo y h c c truy n, nguyên nhân gây b nh là do phong th p gây nên.

2. CH NH

- i u tr các tr ng h p viêm quanh kh p vai.

3. CH NG CH NH

-B nh nhân ang m c b nh ngoài da vùng vai, cánh tay b au.

-B nh nhân ang m c b nh loãng x ng.

-B nh nhân m c b nh a ch y máu.

-B nh nhân ang s t cao.

-B nh nhân ang n c b nh truy n nhi m c p tính.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2.Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th ng i.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, day, 1 n vùng vai
- V n, bóp c cánh tay.
- n các huyết
- + H p c c + Khúc trì + Kiên ngưng
- + Tỷ nhu + Kiên trình + Thiên tông
- + C c t + Thiên tụy n
- V n ng cánh tay theo các th th , t ng d n biên t c
- biên v n ng sinh lý, c n t ng d n biên trong nhi u ngày.
- Phát vùng trên và sau vai.
- Rung toàn b cánh tay v i t n s t ng d n.

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày,
- M t li u trình i u tr t 10- 15 l n xoa bóp

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tại bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t

X trí: D ng xoa bóp b m huyết, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huyết áp.

XOABÓP B M HUY T I ÚTR H ICH NG VAIGÁY

Mã s : VIII-432

1. I C NG

H i ch ng au vai gáy là b nh hay g p trên lâm sàng, b nh liên quan n b nh lý c t s ng c . Tùy theo m c và v trí t n th ng b nh nhân có nh ng r i lo n c m giác và v n ng do các r th n kinh thu c ám r i th n kinh cánh tay chi ph i. Th ng g p au ho c tê sau gáy lan xu ng vai tay có th n c ho c k t h p v i y u, gi m tr ng l c các c t ng ng v i các r th n kinh b th ng t n chi ph i.

Theo Y h c c truy n do t u lý s h phong hàn th p th a c xâm nh p gây t n th ng kinh l c, c n tr l u thông khí huy t gây au. B nh lâu ngày gây t n th ng cân c gây y u, teo c .

2. CH NH

au vai gáy do thoái hóa c t s ng c

3.CH NG CH NH

au vai gáy trong b nh c nh có ép t y c (viêm t y, thoát v a m th trung tâm, u t y, r ng t y...)

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2.Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th ng i.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5.CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Ti n hành k thu t

- Xoa, xát, mi t, nhào c vai, gáy. Day, l n, ch t, m vùng vai.

- V n ng kh p c
- + Kéo kh p c
- + Quay c hai bên
- + Ng a c ra tr c sau
- B m t các huy t sau
- Phong trì - Phong ph - Thiên tr
- Giáp tích C4-C7 - i chùy - Kiên trung du
- Kiên t nh - Kiên ngưng - Kiên trình
- Thiên tông - Khúc trì - Ti u h i
- Ngo i quan - H p c c -L c ch m
- H u kê - A th huy t

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày.
- M t li u trình i u tr t 10- 15 l n xoa bóp.
- K th p v i i u tr nguyên nhân cho n khi ng i b nh n nh.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tai bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vĩa m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: D ng xoa bóp b m huy t, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huy t áp.

XOABÓP B M HUY T I UTR CH NG TÍC C M T

Mã s : VIII-433

1. IC NG

Ch ng tic là hi n t ng gi t vùng thái d ng ho c n a m t t ng c n ho c liên t c th ng kèm theo au ho c không au, m i c n t vài giây n vài phút ngày vài c n có th nhi u c n. Nguyên nhân là au dây th n kinh s V (au dây th n kinh tam thoa). ông y g i là “th ng phong” do phong tà xâm ph m ba kinh d ng ho c do huy t è ép kinh d ng m t làm khí huy t b t c ho c có th do can, v th c nhi t hay âm h ho v ng, h ho xông lên u m t. Nh ng c n gi t và xu t hi n t ng t d d i vùng da m t bên m t, xu t hi n t nhiên hay do ng ch m vào “ i m bùng n ”. Trong c n b nh nhân có th có co gi t c m t, vã m hôi, ch y n c m t, n c m i. Ph n l n b nh nhân trên 50 tu i . Khám ngoài c n không th y có tri u ch ng khác quan th n kinh .

2. CH NH

C n gi t n a m t

3. CH NG CH NH

Gi t n a m t kèm theo viêm da ho c v t th ng h vùng m t

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- Gi , ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a ho c ng i.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Ti n hành k thu t

- Xoa, phân, miết, day, nhào, rung vùng u m t c .

- Bấm các huyệt sau

+ Bách hội + Phong trì + A th huyệt

+ Hợp cốc + Thái dương + u dục

+ Xúc cốc + phong + Toán trúc

+ Tình minh + a th ng + Giáp xa

+ H quan + Quy n liêu

- Day các huyệt sau

+ Thái khê + Túc tam lý + Thái xung

+ Tam âm giao

5.2. Liệu trình điều trị

- Xoa bóp 30 phút/ lần/ngày

- Mỗi liệu trình điều trị 10- 15 lần, tùy theo mức độ và diễn biến của bệnh, có thể tiến hành 2-3 liệu trình liên tiếp.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

6.1. Theo dõi:

- Toàn trạng, các triệu chứng kèm theo nếu có.

6.2. Xử trí tại bệnh viện

- Choáng

Triệu chứng: Ngất bất ngờ hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi, mạch nhanh, sắc mặt nhợt nhạt.

Xử trí: Dùng xoa bóp bấm huyệt, lau mồ hôi, uống nước chè nóng, nằm nghỉ tích cực. Theo dõi mạch, huyết áp.

XOA BÓP B M HUY T I UTR BÍ ÁI C N NG

Mã s : VIII-442

1. I C NG

Bí ái là bi u hi n c a nhi u b nh thu c h ti t ni u nh viêm bàng quang, s i th n, viêm b th n, s i ni u qu n, kh i u ng ti t ni u, u ti n li t tuy n, bí ái sau khi ph u thu t vùng b ng. ông y cho r ng do ch ng th p nhi t ho c àm tích tr nên khí huy t không l u thông gây ch ng ti u ti n khó kh n.

2.CH NH

T t c các tr ng h p bí ti u ti n m i l a tu i

3.CH NG CH NH

Các v t th ng h t i vùng b ng

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t
- G i, ga tr i gi ng
- B t talc
- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t
- T th n m ng a.
- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Ti n hành th thu t

- Xoa, xát, mi t, day, bóp, nhào vùng b ng.
- B m các huy t

+ Trung qu n + H qu n + i hoành
+ Thiên khu + Quan nguyên + Khí h i

+ Quy lai

- Day các huyết

+ Trung

+ Túc tam lý

+ Tam âm giao

+ Thái khê

+ Đing l ng tuy n

5.2. Li u trình i u tr

- Xoa bóp 30 phút/1 n/ngày,

- M t li u trình i u tr t 5- 10 l n xoa bóp.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1. Theo dõi

Toàn tr ng, các tri u ch ng kèm theo n u có.

6.2. X trí tai bi n

- Choáng

Tri u ch ng: Ng i b nh hoa m t, chóng m t, vã m hôi, m ch nhanh, s c m t nh t nh t.

X trí: Đing xoa bóp b m huyết, lau m hôi, m, u ng n c chề ng nóng, n m ngh t i ch . Theo dõi m ch, huyết áp.

XOA BÓP B M HUY T
I UTR LI T T CHI DO CH NTH NG C T S NG
Mã s : VIII-446

1. IC NG

- Ch n th ng c t s ng c th ng g p trong tai n n giao thông, lao ng , tu vào v trí và m c t n th ng b nh nhân có th gi m ho c m t v n ng ch ng t chi hoàn toàn , th ng kèm theo r i lo n c m giác và r i lo n c tròn,

- Theo YHCT ch n th ng gây làm kinh m ch t c ngh n , khí tr huy t gây li t.

2. CH NH

- Ch n th ng c t s ng sau giai o n c p không có ch nh ngo i khoa.

- Sau ph u thu t c t s ng b nh nhân có ch nh ph c h i ch c n ng.

3. CH NG CH NH

- B nh nhân trong giai an c p, choáng tu

- B nh nhân có ch nh ngo i khoa.

- B nh ngoài da vùng c n c XBBH

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh..

4.2. Ph ng ti n

- Phòng xoa bóp b m huy t, gi ng xoa bóp b m huy t

- Gi, ga tr i gi ng

- B t talc

- C n sát trùng

4.3. Ng i b nh

- c h ng d n quy trình, v trí b m huy t và ng ý b m huy t

- T th n m ng a, n m s p ho c n m nghiêng.

- c khám và làm h s b nh án theo quy nh

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Th c hi n k thu t

- Xoa, xát, miết, day, bấm, lấn các vùng cổ, vai, tay, bảnh, lưng, chân.

- Bấm

+ Giáp tích cổ vùng trên thốn hai bên

+ Chích
+ Giáp tích L2-S1 + Thái xung

+ Kiên ngung + Tý nhu + Trĩ biên

+ Hoàn khiêu + Ánh hĩ + Thĩ tam lý

+ Khúc trĩ + Hoàn khiêu + Thĩ a phũ

+ Khũ kh + Ngoĩ quan + Chi cũ

+ Ân môn + Thĩ a phũ + Bĩt phong

+ Bĩt tà + U trĩng + Trĩng cũng

+ Hĩp cũ + Lao cung + Dũng lĩng tuy n

+ Bĩng quang du + Chĩ trĩng du + Giĩ khĩ

+ Kiĩn trĩnh + Cũ tuy n

- Day bĩ các huy t

+ Tam âm giao + Trũng cũ + Huy t hĩ

+ Âm liĩm + Thĩ n du + Quan nguyĩn

+ Khĩ hĩ + Tũc tam lý

5.2. Liũ trĩnh chĩ u trĩ

- Xoa bĩp 45 – 60 phũt/lĩn/ngũy,

- Mĩt liũ trĩnh chĩ u trĩ tĩ 30- 40 ngũy, tùy theo mĩc và dĩ n bĩn cĩ a bĩnh, cĩ thĩ chĩ u trĩ nhiũ liũ trĩnh.

6.THEO DĨI VÀ X TRĨ TAI BĨN

6.1. Theo dĩi

Toàn trĩng, các trĩ u chĩng kềm theo nũ cĩ.

6.2. X trĩ tai bĩn

- Choĩng

Trĩ u chĩng: Ngĩ bĩnh hoa mĩt, chóng mĩt, vĩ mĩ hĩi, mĩch nhanh, sũc mĩt nhĩt nhĩt.

X trĩ: Dũng xoa bĩp bĩm huy t, lau mĩ hĩi, mĩ, u ngũn cĩ chĩng nĩng, nĩm ngũt chĩ. Theo dĩi mĩch, huy tĩp.

C U I U T R C M P H O N G H À N

Mã s : VIII-454

1. I C N G

C m phong hàn xu t hi n b n mùa nh ng hay g p nh t vào mùa ô ng vì hàn tà nhi u và chính khí kém. Phong hàn xâm ph m c th qua da vào t ng ph làm v khí b tr ng i, m t công n ng tuyên giáng c a ph nên phát sinh ra các tri u ch ng nh Ho, nh c u, ng t và s m i, s l nh, s gió,

2. CH NH

- C m m o phong hàn S t nh , không có m hôi, s l nh, nh c u, s m i và ng t m i. Rêu l i tr ng m ng, m ch phù – kh n.

3. CH N G CH NH

- S t cao, kéo dài gây m t n c và r i lo n i ng i.

4. CH U N B

4.1. Ng i th c hi n Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C T I N H À N H

5.1. Phác huy t

- C m m o phong hàn C u các huy t sau

+ Phong trì + Thái d ng

+ Phong môn + H p c c

- N u ng t m i, s m i c u

+ Quy n liêu + Nghinh h ng + Li t khuy t.

- Nu ho nhi u c u

+ Thiên t + Khí xá + Xích tr ch

5.2. Th thu t c u

- Ch m i ng i, i u ng i Dùng 3 u ngón tay 1,2,3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian: M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1-2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th t i n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi:

- Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nông (au và nóng - l nh) d b b ng. Th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

C U I U T R L I T

DÂY TH N KINH S VII NGO I BIÊN TH HÀN

Mã s : VIII-460

1. I C NG

Li t dây th n kinh s VII ngo i biên là m t ho c gi m v n ng n a m t c a nh ng c bám da m t do dây th n kinh s VII chi ph i, có đ u hi u Charles-Bell đ ng tính .

Theo Y h c c truy n, b nh thu c ch ng “kh u nhân oa tà” do phong hàn, phong nhi t, huy t xâm ph m vào l c m ch c a ba kinh đ ng m t làm khí huy t kém i u hoà kinh cân thi u đnh đ ng không co l i c. B nh nhân th ng có bi u hi n mi ng méo, m t bên li t nh m không kín

2. CH NH

Li t th n kinh s VII do l nh, nhi m khu n, nhi m virus, ch n th ng .

3. CH NG CH NH

Li t th n kinh s VII trong b nh c nh n ng khác hôn mê, u não, áp xe não, suy hô h p, tai bi n m ch máu não vùng thân não, b nh nhân tâm th n.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2 n 3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

- Thái đ ng - ng t liêu - D ng b ch

- Ng yêu - To n trúc - Tình minh
- Quy n liêu - Nghinh h ng - a th ng
- Giáp xa - Nhân trung - Phong trì
- Bách h i - Th a t ng - H p c c

5.2. Th thu t c u

- Ch m i ng i, i u ng i Dùng 3 u ngón tay 1, 2, 3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian: M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th t i n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nóng (au và nóng - l nh) d b b ng. Th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

C U I UTR AU VAIGÁY C P TH HÀN

Mã s : VIII-461

1. I C NG

H i ch ng au vai gáy là b nh hay g p trên lâm sàng, b nh liên quan n b nh lý t s ng c . Tu theo m c và v trí t n th ng b nh nhân có nh ng r i lo n c m giác và v n ng do các r th n kinh thu c ám r i th n kinh cánh tay chi ph i

Th ng g p au ho c tê sau gáy lan xu ng vai tay có th n c ho c k t h p v i y u, gi m tr ng l c các c t ng ng v i các r th n kinh b th ng t n chi ph i .

Theo Y h c c truy n, do t u lý s h phong hàn th p th a c xâm nh p gây t n th ng kinh l c, c n tr l u thông khí huy t, gây au. B nh lâu ngày gây t n th ng cân c gây y u, teo c .

2. CH NH

au vai gáy do thoái hoá t s ng c

3 CH NG CH NH

- au vai gáy trong b nh c nh có ép tu c (viêm tu , thoát v a m th trung tâm, u tu , r ng tu ...)

- H i ch ng vai gáy do nhi t.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2 n 3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác đồ

- Phong trì
- Giáp tích C4-C7
- Kiên t nh
- Thiên tông
- Ngo i quan
- H u khê
- Phong ph
- i chu
- Kiên ngung
- Khúc trì
- H p c c
- A th huy t
- Thiên tr
- Kiên trung du
- Kiên trình
- Ti u h i
- L c ch m

5.2. Thủ thuật

- Ch m i ng i, i u ng i Dùng 3 u ngón tay 1, 2, 3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

3. Li u trình i u tr

- Th i gian: M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th t i n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nông (au và nóng - l nh) đ b b ng. Th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

C U T R B Í Á I T H H À N

Mã s : VIII-468

1. I C N G

Bí á i là không th á i c khi bàng quang ch a y n c ti u, n u bí á i kéo dài, n c ti u bàng quang s i ng c lên b th n em theo vi khu n và gây viêm th n ng c dòng r t nguy hi m. Bí á i do nhi u guyên nhân gây ra nh đ v t bàng quang, ch n th ng c n ng sau , ung th bàng quang, h p ni u o, u x t i n li t tuy n, t n th ng th n kinh trung ng....

2. CH NH

- Bí á i c n ng

3. CH NG CH NH

- Bí á i do nguyên nhân th c th

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n:

- Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C T I N H À N H

5.1. Phác huy t

- Khúc c t - Trung c c - Lan môn - Tr t biên- Bàng quang - Côn lôn

5.2. Th thu t c u

- Chấm i ng i, i u ng i dùng 3 ngón tay 1, 2, 3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác.

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian: M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th t i n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nông (au và nóng - l nh) d b b ng. Th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

7. CHÚ Ý: C n lo i tr các nguyên nhân gây bí ái

C U I U T R A U B N G K I N H T H H À N

Mã s : VIII-470

1. I C N G

Th ng kinh là tr c khi có kinh, trong khi có kinh ho c sau khi có kinh ng i n gi i th y au nhi u b ng đ i, th ng do nguyên nhân c n ng nh do l nh, tinh th n c ng th ng (strees, tâm lý) và r i lo n n i ti t n gi i tu i d y thì, ph n ti n mãn kinh. Ngoài ra do nguyên nhân th c th nh u x t cung, d đ ng t cung, u nang bu ng tr ng.

Theo Y h c c truy n, do l nh ho c do tình chí không th thái làm cho huy t khí tr bào cung mà gây au. Ngoài ra do khí huy t h nh c cho nên kinh m ch bào cung không c nuôi d ng y nên gây au.

2. CH NH

Th ng kinh nguyên nhân do c n ng.

3. CH N G CH NH

- Th ng kinh nguyên nhân do th c th thì nên i u tr theo Y h c hi n i
- Ng i b th ng kinh m c các b nh kèm theo có ch ng ch nh c a c u.

4. CH U N B

4.1. Ng i th c hi n:

- Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh: Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C T I N H À N H

5.1. Phác huy t

a/ Th hàn

- Huy th i - T cung - Tam âm giao
- Quan nguyên - Trung c c - T du
- Th n du - Khí h i - N i quan

b/ Th huy t

- Tam âm giao - Huy th i - Trung ô
- H p c c - Thiên khu

c/ Th khí tr

- Khí h i - Trung c c - Tam âm giao
- T cung - Thiên khu

d/ Th khí huy t u h

- Tam âm giao - Huy th i
- Quan nguyên - Túc tam lý

5.2. Th thu t c u

- Ch m i ng i, i u ng i dùng 3 u ngón tay 1, 2, 3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, ti p t c nh trên.

3. Li u trình i u tr

- Th i gian: M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th ti n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi: Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

Khoa Y

+ Bỏng: trên nhàn b nhàn thàn b gi m ho c m t c m giác nông (au và nóng - l nh) d b b ng. Thàn b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

7. CHÚ Ý - Lo i tr nguyên nhân, nên c u ón k kinh tr c m t tu n.

C U I U T R Á I D M T H H À N

Mã số : VIII-472

1. I C N G

- Ái d m là b nh khi ng ái mà không bi t, b nh th ng g p tr em
- Nguyên nhân chủ yếu do khí hoá c a Th n và Tâm tiêu suy yếu, khí âm d ng h tiêu m t th ng b ng, làm cho co bóp c a bàng quang b r i lo n gây nên.

2. CH NH

Ng i b nh trên 3 tu i v n còn ái d m và không có nguyên nhân th c th khác.

3. CH NG CH NH

Ái d m do nh ng nguyên nhân th c th

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n:

- Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm
- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm.

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .
- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C T I N H À N H

5.1. Phác huy t

- Bách h i
- N i quan
- T cung
- Tâm âm giao
- i chu
- Quan nguyên
- Lan môn
- Nhiên c c

- Thận trọng

5.2. Thủ thuật

- Châm i, dùng 3 ngón tay 1, 2, 3 lấy m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra x a r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian: M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th t i n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BỊ N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bị n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nông (au và nóng - l nh) đ b b ng. Th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

C U I U T R A U L N G T H H À N

Mã s : VIII-473

1. I C N G

- au l ng là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân.
- Nguyên nhân do c m nhi m ph i hàn th p, b ngã, do mang vắc n ng, sai t th (gây au l ng c p) ho c do th n h (gây au l ng m n).
- M c ích c a châm c u làm cho ng i h t au, tr l i sinh ho t bình th ng.

2. CH NH

au l ng do hàn th p, do th n h , do huy t.

3 CH N G CH NH

au l ng do lao c t s ng ho c do các kh i u chèn ép.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm
- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr
- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C T I N HÀNH

5.1. Phác huy t

+ au l ng th hàn th p

- Th n du
- Yêu d ng quan
- Th liêu
- D ng l ng tuy n
- Côn lôn
- y trung

- Hoàn khiêu

+ **N u au vùng b vai**

- Giáp tích D1, D3

- Kiên ngo i du

- Kiên t nh

- Kiên trung du

- Kiên liêu

+ **au l ng th th n h**

- Th n du

- y trung

- M nh môn

- N u th n d ng h thêm Chí th t, Quan nguyên.

+ **au l ng th huy t**

- A th huy t

- Th liêu

- Tr t biên

- y trung

- Hoàn khiêu

- Cách du

- Yêu d ng quan

- D ng l ng tuy n

5.2. Th thu t c u

- Ch m i ng i, i u ng i dùng 3 u ngón tay 1, 2, 3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian: M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th ti n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi:

- Theo dõi tình trạng và toàn thân

6.2. Xử trí tai biến

+ **Bỏng:** trên bề mặt da bị nhân thể hàn bị giảm hoặc mất cảm giác nóng (đau và nóng - lạnh) đỏ bầm. Dùng thuốc mỡ vaseline bôi và băng lại, tránh nhiễm trùng.

+ **Cháy:** Người già hoặc trẻ em dễ bị bỏng do vô tình làm mất ý thức gây cháy, nên không để trẻ em chơi với lửa và không để người già làm việc khác khi cần.

C U I UTR GI M KH U GIÁC TH HÀN

Mã s : VIII-474

1. I C NG

- Gi m kh u giác là m t ch ng b nh do nhi u nguyên nhân c n ng và th c th gây ra nh do l nh, viêm nhi m, kh i u chèn ép, do ch n th ng...

- M c ích i u tr gi m kh u giác th hàn.

2. CH NH

Ng i b nh b gi m kh u giác th hàn.

3. CH NG CH NH

Da huy t vùng c u b t n th ng.

4. CHU NB

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Phác huy t

+H p c + Trung Ph + Vân môn

+ Quy n liêu + Nghinh h ng + T thông

5.2. Th thu t c u

- Ch m i ng i, i u ng i Dùng 3 u ngón tay 1, 2, 3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình

thấp, nh b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lốt thêm mi ng g ng khác.

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian M i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lốt thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th ti n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nóng (au và nóng - l nh) d b b ng. Th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

C U I U T R C M C Ú M T H H À N

Mã s : VIII-476

1. I C N G

Là ph ng pháp h m i ng i lên các huy t c a b nh nhân b c m cúm th hàn. M c ích i u t r c m cúm th hàn.

2. C H N H

Ng i b nh b c m cúm th hàn.

3. C H N G C H N H

Da huy t vùng c u b t n th ng.

4. C H U N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh. .

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u t r

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. C Á C B C T I N H À N H

5.1. Phác huy t

+ Trung ph + Vân môn + Thái uyên

+ Khúc trì + Nghinh h ng + H p c c

+ Xích Tr ch

5.2. Th thu t c u

- Ch m i ng i, i u ng i dùng 3 u ngón tay 1,2,3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh

b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, t i p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian: m i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: B nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

C u m t ngày l n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th t i n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nóng (au và nóng - l nh) d b b ng. Th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

C U I U T R R I L O N T I E U H O A T H H A N

Mã s : VIII-477

1. I C N G

Là ph ng pháp h m i ng i lên các huy t c a b nh nhân r i lo n tiêu hóa th hàn. M c ích i u tr r i lo n tiêu hóa th hàn.

2. CH NH

Ng i b nh b r i lo n tiêu hóa th hàn.

3. CH NG CH NH

Da huy t vùng c u b t n th ng.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- Dao s c thái g ng, khay, h p ng ng i, các mi ng g ng ã thái dày 2-3 mm

- Lá ng i c u ph i khô, tán nh , b nh ng lá x , cu ng lá, diêm .

4.3. Ng i b nh

- Có h s b nh án c ch n oán theo YHH và YHCT có các xét nghi m và th m dò ch c n ng chuyên khoa, các huy t c u v i th i gian và th pháp c th .

- Ng i b nh c t v n, gi i thích tr c khi vào i u tr

- T th ng i b nh n m b c l huy t c n c u lên trên.

5. CÁC B C T I N H A N H

5.1. Phác huy t

+ Trung qu n + Th n khuy t + Thiên khu

+ Tam âm giao + T du + V du

+ Túc tam lý + i tr ng du

5.2. Th thu t c u

- Ch m i ng i, i u ng i dùng 3 u ngón tay 1,2,3 l y m t ít ng i nhưng lên m t mi ng ván nh , nhúm và n nh xu ng t o thành hình tháp, nh

b ng h t ngô ho c cu n ng i thành i u nh cu n thu c lá v ngoài b ng gi y b n

- Khi t t m i ng i lên mi ng g ng, châm u que diêm lên nh m i ng i, th i cho t t l a r i t lên vùng huy t nh c u. N u nóng có th lót thêm mi ng g ng khác

- Khi cháy h t m i ng i g t tàn vào khay, làm l i m i ng i trên mi ng g ng khác nh trên.

- Ho c t i u ng i, h sát da vùng huy t, khi b nh nhân nóng thì nh c ra xa r i l i a l i g n, ti p t c nh trên.

5.3. Li u trình i u tr

- Th i gian: m i huy t c u 3 m i x 5 phút/ m t m i = 15 phút

- M c nóng: b nh nhân th y nóng v a ph i vùng huy t c u, n u nóng nhi u có th lót thêm mi ng g ng n a.

- C u m t ngày 1 n 2 l n, m t li u trình i u tr t 10-15 l n, có th ti n hành 2-3 li u trình liên t c.

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

6.1. Theo dõi

Theo dõi t i ch và toàn thân

6.2. X trí tại bi n

+ B ng: trên nh ng b nh nhân th hàn b gi m ho c m t c m giác nóng (au và nóng - l nh) đ b b ng th ng b ng I, dùng thu c m vaseline bôi và b ng l i, tránh nhi m trùng.

+ Cháy: Ng i già ho c tr em gi y gi a ho c vô tình làm m i ng i gây cháy, nên không c c u nhi u huy t m t lúc và không c r i b nh nhân làm vi c khác khi c u.

GIÁC H I I U TR NGO I C M PHONG HÀN

Mã s : VIII-479

1. I C NG

Là ph ng pháp dùng ng giác, t o áp l c âm so v i áp xu t không khí r i úp lên vùng huy t ch a b nh.

M c ích i u tr các b nh ngo i c m phong hàn.

2.CH NH

Các b nh ngo i c m phong hàn.

3. CH NG CH NH

- Ch da th t b nh b l loét, u b u, ho c thân th g y còm, da th t m t s c co giãn.

- Toàn thân co gi t

- Ng i m c b nh th y th ng

- Không giác vùng tr c tim, u vú và vùng b ng đ i khi có thai.

4. Chu n b

4.1. Ng i th c hi n

- Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- ng giác các c , k p có m u, bông c n, m i l a, d u va-d -lin

4.3. Ng i b nh

- c khám và ch n oán xác nh ngo i c m phong hàn.

- c gi i thích c m giác c ng, h i r t vùng c giác.

5. CÁC B C TI NHÀNH

5.1. Vùng giác

- Vùng gáy, vai, l ng, th t l ng đ c theo kinh m, M ch nhâm, Kinh Bàng quang.

- Tay đ c theo kinh Ph , kinh i tr ng

- Thái đ ng

5.2.T th ng i b nh.

N m s p, hai tay a lên phía trên u vùng giác h i h ng lên trên.

5.3. Th thu t

- Ch n ng có kích c phù h p v i vùng c giác.
- Xoa d u vaseline lên mi ng ng
- Dùng k p có m u gi ch t c c bông c n ang cháy khua vào trong ng 2 n 3 giây r i gi t nhanh k p bông c n ra, úp ngay ng giác lên vùng nh giác.
- Giác trong th i gian 5 -10 phút. ng giác nào làm b nh nhân au rất khó ch u thì ph i nh c s m.
- Khi nh c ng giác, tay ph i gi ng, ngón tr tay trái n nh vào da c nh mi ng ng cho không khí vào trong ng, ng s t r i ra.

5.4. Li u trình

- Ngày giác 1 l n; m i l n t 10-15 ng giác.
- Li u trình 3 -5 l n

6. THEO DÕI VÀ X TRÍ TAI BI N

6.1. Theo dõi

- Toàn tr ng ng i b nh
- N u ng giác t r i ra thì có th làm l i.

6.2. Tai bi n

- Tr t da n i ti p xúc v i mi ng ng giác, bôi d u vaseline lên vùng da ó.

GIÁC H I I U TR NGO I C M PHONG NHI T

Mã s : VIII-480

1. I C NG

Là ph ng pháp dùng ng giác, t o áp l c âm so v i áp xu t không khí r i úp lên vùng huy t ch a b nh.

M c ích i u tr các b nh ngo i c m phong nhi t

2.CH NH

Các b nh ngo i c m phong hàn.

3. CH NG CH NH

- Ch da th t b nh b l loét, u b u, ho c thân th g y còm, da th t m t s c co giãn.

- Toàn thân co gi t

- Ng i m c b nh th y th ng

- Không giác vùng tr c tim, u vú và vùng b ng d i khi có thai.

4. Chu n b

4.1. Ng i th c hi n: Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

- ng giác các c , Pine, bông c n, m i l a, d u va-d -lin

4.3. Ng i b nh

- c khám và xác nh ch n oán c a ông y là b ngo i c m phong hàn.

- c gi i thích c m giác c ng, h i r t vùng c giác.

5. Các b c ti n hành

5.1. Vùng giác

- Gáy, vai, l ng, th t l ng d c theo kinh m, M ch c, Kinh Bàng quang.

- Tay d c theo kinh Tâm bào, kinh i tr ng

- Vùng b ng M ch nhâm, kinh V

- Chân Kinh V , m, Th n

5.2. Thủ thuật

- Tùy tình trạng vùng giác mà bệnh nhân nằm sấp hay ngửa
- + Nằm sấp lên gối đặt vào lưng để tránh cản trở hô hấp; hai tay đưa lên phía trên đầu vùng giác hướng lên trên.
 - + Nằm ngửa tay xuôi dọc theo thân gối, bàn tay ngửa.

5.3. Thủ thuật

- Rửa mắt giác số vùng giác sạch sẽ có kích cỡ phù hợp.
- Xoa mắt ít dầu vaseline lên mí mắt để tránh hút mắt quá làm tổn thương da.
- Dùng pince giữ chặt các bông cotton gòn chấy khua vào trong mắt bông cotton chấy trong mắt rồi gạt nhanh ra đặt ngay lên vùng mắt giác.
- Rửa mắt khoảng 5-10 phút. Rửa mắt làm bệnh nhân đau rất khó chịu thì phải nghỉ ngơi.
- Khi rửa mắt, tay phải giữ mắt, ngón tay trái ấn vào da cạnh mí mắt để cho không khí vào trong mắt, mắt sẽ đỡ đau.

5.4. Lưu ý

Ngày giác 1 lần; mỗi lần 15-20 phút.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BỆNH VIỆN

- Khi chờ đợi điều trị mà mắt đỏ thì có thể làm lạnh mắt.
- Sau khi giác xong da mắt sẽ đỏ; bệnh nhân đau rất thì bôi dầu vaseline lên mắt để giảm đau.

GIÁC H I I U TR CÁC CH NG AU

Mã s : VIII-481

1. I C NG

Là ph ng pháp dùng ng giác, t o áp l c âm so v i áp xu t không khí r i úp lên vùng huy t ch a b nh. M c ích i u tr các ch ng au.

2. Ch nh:

Các ch ng au.

3. Ch ng ch nh

- Ch da th t b nh b l loét, u b u, ho c thân th g y còm, da th t m t s c co giãn.

- Toàn thân co gi t

- Ng i m c b nh th y th ng

- Không giác vùng tr c tim, u vú và vùng b ng d i khi có thai.

4. CHU N B

4.1. Ng i th c hi n:

- Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2. Ph ng ti n

ng giác các c , Pine, bông c n, m i l a, d u vaselin

4.3. Ng i b nh

- c khám và xác nh ch n oán c a ông y là b ngo i c m phong hàn.

- c gi i thích c m giác c ng, h i rít vùng c giác.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1. Vùng giác

Th ng thì au âu thì giác vùng ó.

5.2. T th ng i b nh

Tùy t ng vùng giác mà b nh nhân n m s p hay ng a hay ng i

+ N m s p lên g i úp m t vào l th ng c a gi ng tránh c n tr hô h p; hai tay a lên phía trên u vùng giác h i h ng lên trên.

+ Nắm lấy tay xuôi dọc theo thân ngón, bàn tay nắm.

+ Ngón cái Bấm nhân ngón trên ngón, hai tay đặt trên bàn.

5.3. Thủ thuật

- Dùng ngón giác sờ vị vùng giác để chọn ngón có kích cỡ phù hợp.

- Xoa một ít dầu vaseline lên móng để tránh hút ẩm quá làm tổn thương da.

- Dùng pince giữ chặt các bông cotton gạc chèn vào trong ngón bông cotton gạc trong ngón rồi rút nhanh ra ép ngay lên vùng nhân giác.

- Giữ ngón khoảng 5 -10 phút. Ngón nào làm bấm nhân đau rất khó chịu thì phải nghỉ ngơi.

- Khi nhức ngón, tay phải giữ ngón, ngón tay trái ấn nhẹ vào da cạnh móng để cho không khí vào trong ngón, ngón sẽ rời ra.

5.4. Lưu ý

Ngày giác 1 lần; mỗi lần 15-20 ngón giác.

6. THEO DÕI VÀ XỬ TRÍ TẠI BÀN

- Khi chữa trị ngón mà ngón rời ra thì có thể làm lại.

- Sau khi giác ngón đã bấm xong; bấm nhân đau rất thì bôi dầu vaseline lên chỗ.

GIÁC H I I U T R C M CÚM

Mã s : VIII-482

1. I C NG

Là ph ng pháp dùng ng giác, t o áp l c âm so v i áp xu t không khí r i úp lên vùng huy t ch a b nh. M c ích i u t r c m cúm.

2.CH NH: B nh nhân b c m cúm.

3. CH NG CH NH

- Ch da th t b nh b l loét, u b u, ho c thân th g y còm, da th t m t s c co giãn.

- Toàn thân co gi t

- Ng i m c b nh th y th ng

- Không giác vùng tr c tim, u vú và vùng b ng d i khi có thai.

4. CHU N B

4.1 Ng i th c hi n: Bác s , Y s , L ng y c ào t o v chuyên ngành y h c c truy n c c p ch ng ch hành ngh theo quy nh c a pháp lu t v khám b nh, ch a b nh.

4.2 Ph ng ti n

ng giác các c , Pine, bông c n, m i l a, d u vaselin

4.3 Ng i b nh

- c khám và xác nh ch n oán c a ông y là b ngo i c m phong hàn.

- c gi i thích c m giác c ng, h i rất vùng c giác.

5. CÁC B C TI N HÀNH

5.1 Vùng giác

- D c theo kinh Ph và vùng gáy, vai, l ng và th t l ng.

5.2 T th ng i b nh

N m s p lên g i úp m t vào l th ng c a gi ng tránh c n tr hô h p; hai tay a lên phía trên u vùng giác h i h ng lên trên.

5.3 Th thu t

- em ng giác so v i vùng giác ch n ng có kích c phù h p.

- Xoa l ít d u vaseline lên mi ng ng tránh hút m nh quá làm t n th ng da.

Khoa ông Y

- Dùng pince giữ chặt c bông cotton ang cháy khua vào trong bông cotton cháy trong r i gi t nhanh ra úp ngay lên vùng nh giác.

- ng kho ng 5 -10 phút. ng nào làm b nh nhân au rất khó ch u thì ph i nh c s m.

- Khi nh c ng, tay ph i gi ng, ngón tr tay trái n nh vào da c nh mi ng ng cho không khí vào trong ng, ng s t r i ra.

5.4 Li u trình

Ngày giác 1 l n; m i l n t 15-20 ng giác.

6.THEO DÕI VÀ X TRÍ TẠI BI N

- Khi ch a th i gian mà ng t d i ra thì có th làm l i.

- Sau khi giác n u da b t n th ng; b nh nhân au rất thì bôi d u vaseline lên ch ó.